

ŞEHRİMİZ ZONGULDAK

YAZARLAR

Dr. Rauf Kahraman ÜRKMEZ
Engin DİLMAÇ
Murat OVAZ
Meltem KIRİBRAHİM
Sinan GEBEDEK

EDİTÖR

Dr. Rauf Kahraman ÜRKMEZ

DİL UZMANI

Engin DİLMAÇ

GÖRSEL TASARIM

Fatih BAŞER

Sema DÖNMEZ

**Bu materyalin ilk 2 (iki) ünitesinin metin içeriği Temel Eğitim Genel
Müdürlüğünce oluşturulan komisyon tarafından hazırlanmıştır**

ISBN: 978-975-11-5351-7

SERTİFİKA NO: 47827

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlähî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlähî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

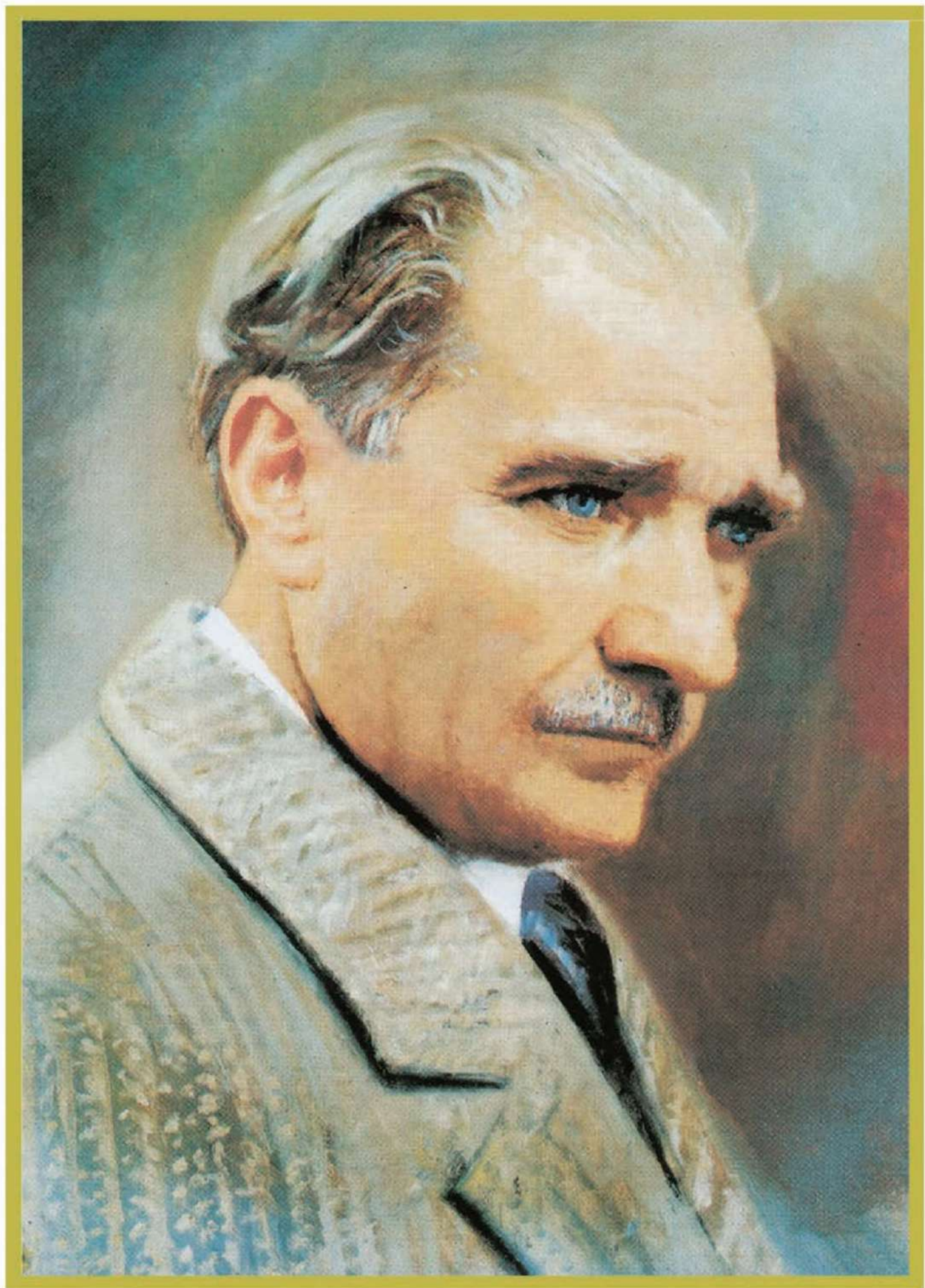
Ey Türk Gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

1881 - 1938

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: ŞEHİRLERİN HİKÂYESİ

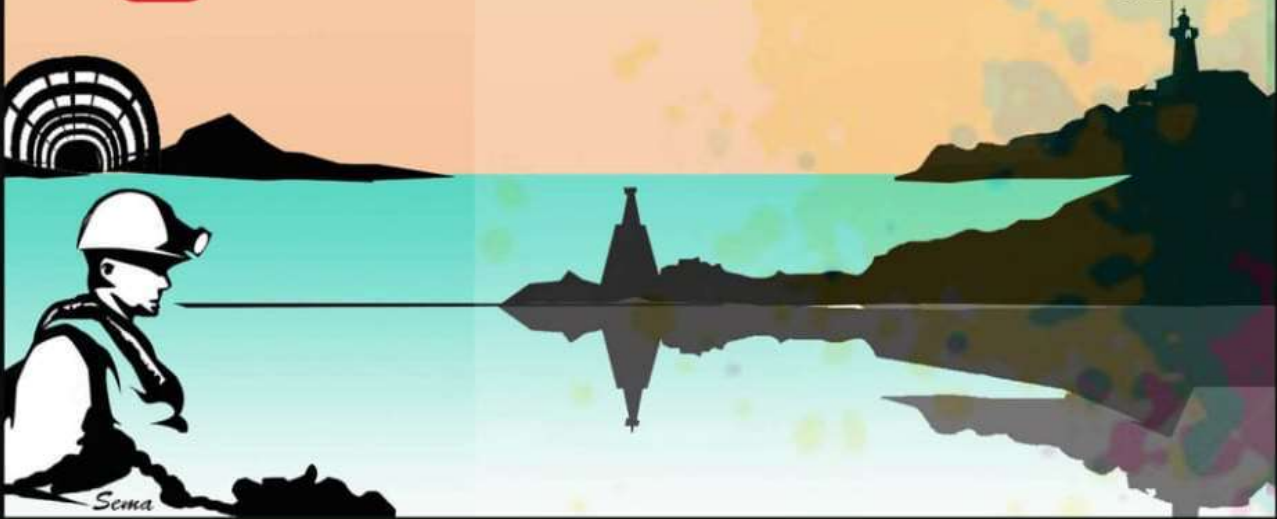
1.	BİRLİKTE YAŞAMANIN GEREKLİLİĞİ	12
2.	ŞEHİRİ TANIYORUZ.....	14
3.	ŞEHİR VE MEDENİYET.....	17
4.	ŞEHİRLE İLİŞKİMİZ.....	21

2. ÜNİTE: ŞEHİRDE YAŞAM

1.	ŞEHİR VE SOSYAL YAŞAM.....	26
2.	MEDENİ YAŞANTININ GEREKLERİ.....	28
3.	ŞEHİRİN FIRSATLARI VE RİSKLERİ.....	31
4.	ENGELSİZ YAŞAM.....	36
5.	ŞEHİRDEKİ DİĞER CANLILAR.....	38

3. ÜNİTE: ŞEHİRİMİ TANIYORUM

1.	ZONGULDAK COĞRAFYASI.....	42
2.	ZONGULDAK'TA İNSAN DOĞA ETKİLEŞİMİ.....	53
3.	ZONGULDAK'IN NÜFUS YAPISI.....	57
4.	ZONGULDAK'TA DOĞAL AFETLER	63
5.	ZONGULDAK'IN İDARİ YAPISI.....	66
6.	SANDARAKE'DEN ZONGULDAK İLİNE.....	68
7.	KOMŞU VE KARDEŞ ŞEHİRLER.....	75

İÇİNDEKİLER

4. ÜNİTE: ŞEHRİM ÇALIŞIYOR

1.	EMEĞİN BAŞKENTİ.....	82
2.	GELENEKTEN GELECEĞE.....	98
3.	YEŞİLDEN MAVİYE ZONGULDAK.....	103
4.	ZONGULDAK'TA ULAŞIM.....	117

5. ÜNİTE: ŞEHRİMDE BEN

1.	SANAT VE KÜLTÜR ŞEHRİ ZONGULDAK...	126
2.	ZONGULDAK'TAKİ TARİHİ ESERLER.....	129
3.	ZONGULDAK'TA İZ BIRAKANLAR.....	141
4.	ZONGULDAK KÜLTÜRÜ.....	147
5.	ZONGULDAK AĞZI.....	163
6.	ZONGULDAK'TA MEDYA.....	163
7.	ZONGULDAK'TA MÜZİK.....	168
8.	ZONGULDAK İÇİN ÖNEMLİ GÜNLER.....	169
9.	GELECEĞİN ZONGULDAK'I.....	170
10.	ZONGULDAK'TA SPOR.....	174

1. ÜNİTE

ŞEHİRLERİN HİKÂYESİ

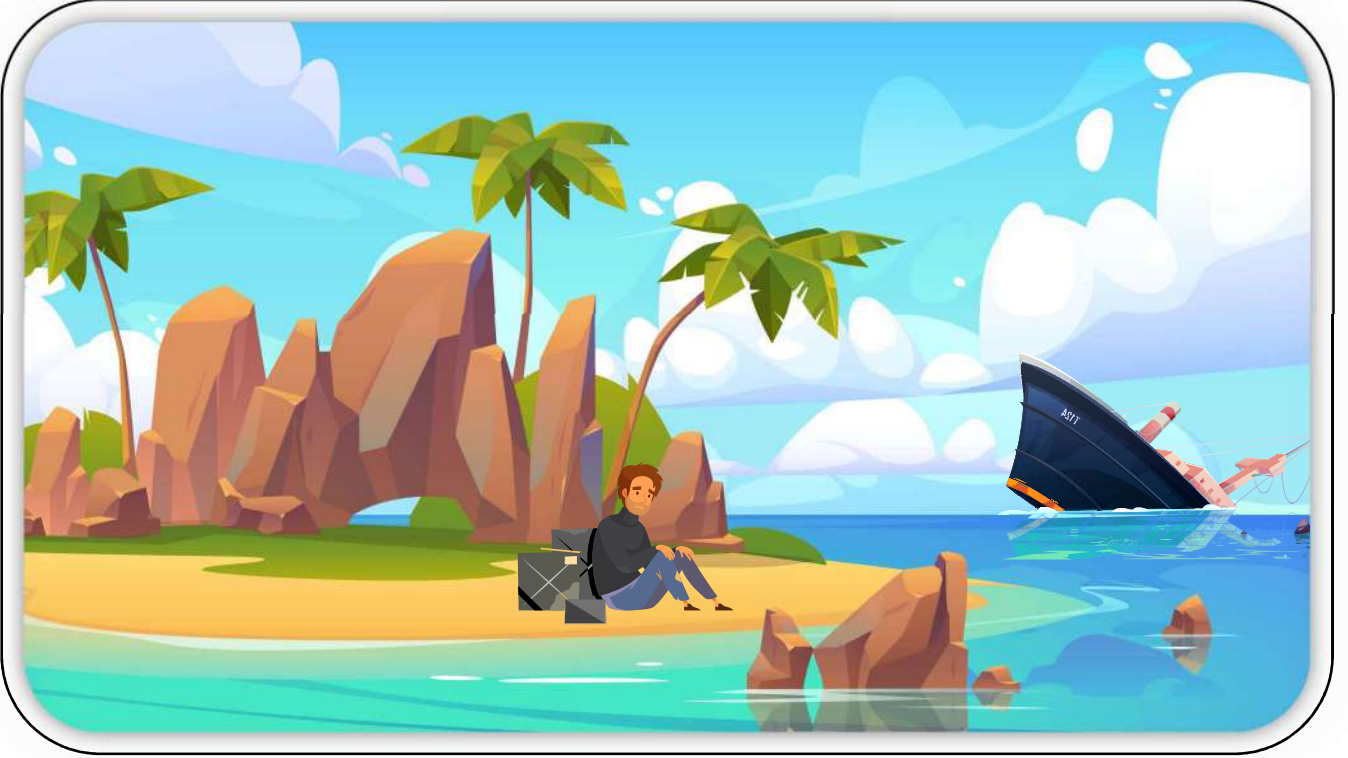

KONULAR:

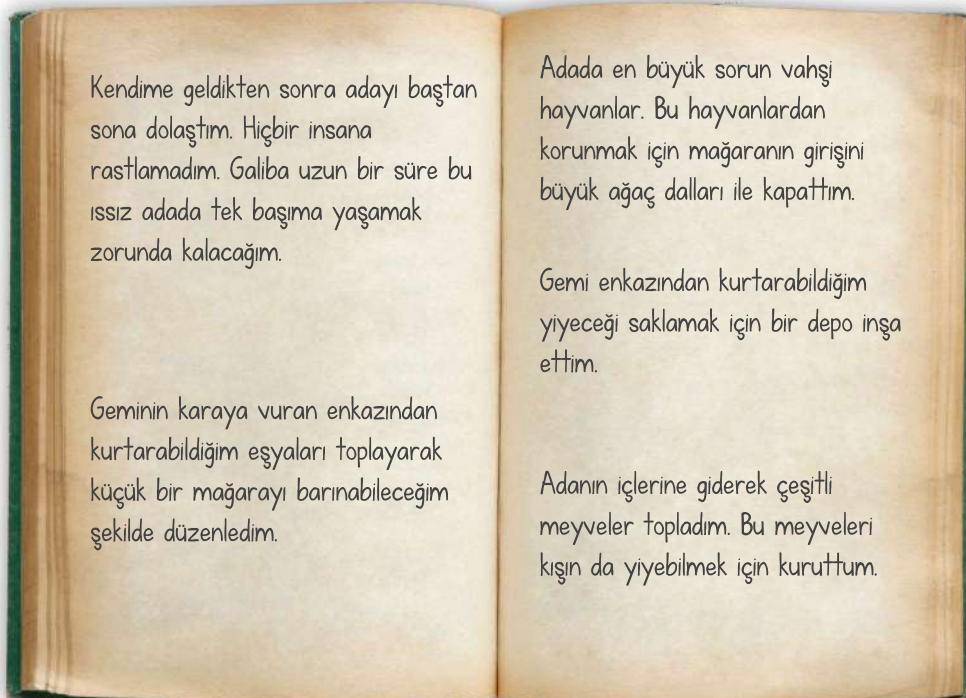
- 1. BİRLİKTE YAŞAMANIN GEREKLİLİĞİ**
- 2. ŞEHİRİ TANIYORUZ**
- 3. ŞEHİR VE MEDENİYET**
- 4. ŞEHİRLE İLİŞKİMİZ**

1. BİRLİKTE YAŞAMANIN GEREKLİLİĞİ

1. ÜNİTE

Bir yolcu gemisi aniden kopan bir fırtınanın etkisiyle parçalanır ve dalgalar geminin içindeki yolculardan birini sürükleyerek adaya kadar götürür. Yolcu, kendisiyle birlikte kıyıya sürüklenen sandıklardaki yiyecek ve çeşitli eşyalarla hayatta kalma mücadelesi verir. Yolcu günler geçtikçe yaşadıklarını sandığın birinden çıkan deftere not eder. Şimdi onun yazdığı notlara göz atalım:

Kendime geldikten sonra adayı baştan sona dolaştım. Hiçbir insana rastlamadım. Galiba uzun bir süre bu ıssız adada tek başıma yaşamak zorunda kalacağım.

Geminin karaya vuran enkazından kurtarabildiğim eşyaları toplayarak küçük bir mağarayı barınabileceğim şekilde düzenledim.

Adada en büyük sorun vahşi hayvanlar. Bu hayvanlardan korunmak için mağaranın girişini büyük ağaç dalları ile kapattım.

Gemi enkazından kurtarabildiğim yiyeceği saklamak için bir depo inşa ettim.

Adanın içlerine giderek çeşitli meyveler topladım. Bu meyveleri kışın da yiyebilmek için kuruttum.

Adaya sürüklenen yolcu birçok sorunla tek başına mücadele etmek zorunda kalmış. Kendi yaşamımızı düşünelim. Bir gün içinde nelere ihtiyaç duyuyoruz? Bu ihtiyaçları tek başımıza mı yoksa birilerinin desteğiyle mi karşılıyoruz?

Pek çok insanın katkısıyla sütüm içmeye hazır. Peki ya öyle olmasaydı?

Terziler olmasaydı kıyafetlerimi nasıl dikerdim?

Arkadaşlarımla ne kadar çok şey paylaşıp eğlenceli vakit geçiriyorum. Ya onlar olmasaydı?

Bu yollar yapılmasaydı, araba ya da şoför olmasaydı okula nasıl ulaşırdım?

Öğretmenim olmasa bu kadar bilgiyi nasıl öğrenirdim?

Günlük yaşamımızı sağlıklı şekilde sürdürmek için birçok şeye ihtiyaç duyarız. Yemek yemek, giyinmek, barınmak, eğitim görmek ve çevremizle iletişim kurmak bu ihtiyaçlarımızdan yalnızca birkaçıdır. Tüm bu ihtiyaçlarımızı tek başımıza karşılamamız mümkün değildir. Bu nedenle topluluk hâlinde yaşarız. Yaşadığımız yer bir köy olabileceği gibi bir şehir de olabilir. Nerede yaşarsak yaşayalım her zaman bir iş bölümü ve iş birliği içindeyiz.

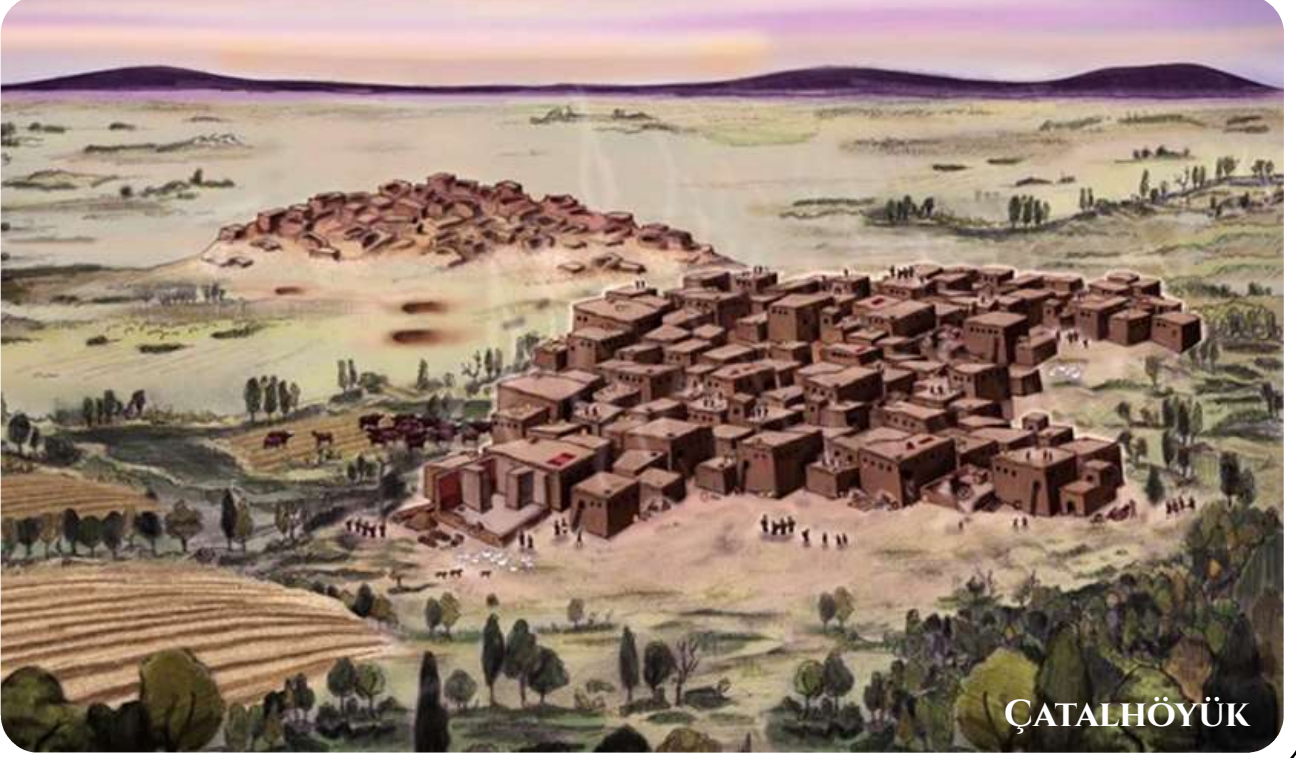
Günlük hayatımızı düşünelim. Sabah kahvaltısında tükettiğimiz yiyecek ve içecekler farklı kişiler tarafından üretilip bizlere ulaştırılmaktadır. Örneğin yediğimiz ekmek, soframıza gelinceye kadar birçok aşamadan geçer. Buğdayın ekilmesi, hasat edilmesi, öğütülerek un hâline getirilmesi ve unun da hamur yapılarak pişirilmesi gerekir. Bu işleri yapabilmek için birçok araç gerece ihtiyaç duyulur. Bu araç gereçleri üretebilmek için de çeşitli mesleklerden insanlara ihtiyaç vardır. Tek bir insanın, bu işlerin hepsinin üstesinden gelmesi oldukça zordur.

Gün içerisinde ulaşımımızı sağlayan şoförler, okulda eğitim aldığımız öğretmenler iş bölümü içinde ihtiyaçlarımızı karşılayanlardan bir kaçıdır. O hâlde iş bölümü yaparak ihtiyaçlarımızı kolaylıkla karşılayabiliriz.

Toplumsal yaşamın temelini kişiler arası iletişim oluşturur. Yaşamımız boyunca ailemiz, arkadaş, akraba ve komşularımız başta olmak üzere toplum ile iletişim hâlinde oluruz. Sosyal çevremizi oluşturan insanlarla sağlıklı ilişki kurmak için doğru bir iletişim kurmak gerekir. Bu karşılıklı sevgi ve saygıya dayalı olmalıdır. Böyle bir iletişim bizlere yardımlaşma ve dayanışma duygularını aşılar. Böylece çevremizdeki insanların sorunlarına duyarlı bireyler olarak mutluluklarını ve üzüntülerini paylaşıyoruz.

2. ŞEHİRİ TANIYORUZ

“Tarih öncesi dönemlerde insanlar yaşamlarını nasıl sürdürüyorlardı? Hiç düşündünüz mü?”

Şimdi geçmişe bir yolculuk yapalım ve bu sorunun cevabıyla birlikte insanların yerleşik yaşama nasıl geçtiğini ve bu yerlerin şehir hâline nasıl geldiğini öğrenelim.

Günümüzden yaklaşık 12.000 yıl öncesine kadar insanlar yaşamlarını göçebe olarak sürdürüyorlardı. Yiyecek bulmak için sürekli yer değiştiriyor, hayvanları avlayarak ve bitkileri toplayarak karınlarını doyuruyorlardı. Mağaralarda ya da geçici barınaklarda yaşıyorlardı. Sonra yaşamlarını tamamen değiştirecek bir gelişme yaşandı. İnsanlar tarım yapmaya başladılar ve vahşi hayvanları evcilleştirdiler. Çiftçilik yapmaya başlayan insanlar ekinlerine ve hayvanlarına bakmak için yerleşik yaşama geçtiler. Yerleşim yeri olarak nehir kenarlarındaki düz ve verimli arazileri seçtiler. Böylece arazilerini kolayca sulayabildiler. Kendilerinin ve hayvanlarının su ihtiyacını karşılayabildiler. Tarım ve hayvancılıkla birlikte besin kaynaklarının artması nüfusun da artmasını sağladı. Nüfus artışıyla birlikte bu ilk

yerleşim yerleri köylere dönüştü. Köylerde yaşayan insanlar ihtiyaçlarından fazla ürün elde ettiler. Kendilerini ve ürünlerini saldırılardan korumak için köylerin etrafını çevirdiler. Fazla ürünleri diğer köylerde yaşayanlara sattılar. O köylerdeki insanlardan da kendi ihtiyaç duydukları ürünleri aldılar. Böylece ticaret hayatını başlattılar.

İşte bu şekilde ortaya çıkan köylerden bazıları zaman içinde o kadar büyüdü ki köy olmaktan çıkarak şehir hâlini aldı. Şehir olarak nitelendirilebilecek ilk büyük yerleşim yerlerinden biri de ülkemizde Konya’da yer alan Çatalhöyük’tür. Çatalhöyük günümüzden yaklaşık 9.000 yıl önce 10.000’e yakın nüfusa sahip büyük bir şehirdi.

Çatalhöyük gibi ilk şehirler genellikle su kaynaklarında, verimli ovalarda, ulaşım yolları üzerinde, güvenlik açısından savunması kolay yerlerde kuruldu. Kalabalık nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması için şehirde fırıncılık, kasaplık, demircilik, marangozluk, terzilik gibi meslekler ortaya çıktı. Zaman içinde büyüyen şehirlerin belirli bir düzen içinde yönetilebilmesi, dış

saldırılarından korunabilmesi gibi ihtiyaçlar yönetim birimlerinin kurulmasını sağladı. Böylece kral ya da meclis tarafından yönetilen şehirler doğdu. ehirler barınma, güvenlik, eğitim, sağlık gibi insani ihtiyaçların en uygun şekilde karşıla-nabileceği yerler hâline geldi. Türkiye, Irak, Hindistan ve Mısır yeryüzünde en eski şehirlerin kurulduğu bölgelerdir. İlk ağ'da kurulan şehirlerde evler, ibadethaneler, idari yapılar, dkknlar, pazaryerleri ehri meydana getiren başlıca unsurlardır.

Geçmiş ağlarda kurulan şehirlerin bazıları büyüyüp modernleşerek günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Buna karşılık Truva, Efes, Hattuşaş gibi ülkemizdeki pek çok ehir deprem, sel ve benzeri doğal afetler, salgın hastalık ve savaş nedeniyle yıkılmış ve yok olmuştur. Günümüzde bu şehirlerin olduğu bölgelerde yapılan arkeolojik çalışmalar o ehre ait birçok eserin gün yüzüne çıkmasını sağlamaktadır.

Günümüzde ehirler artık eski çağlardaki görüntüsünden çok farklıdır. Teknolojik gelişmeler ve ulaşımın kolaylaşması yeryüzünde

Şehirlerin kurulmasına imkân sağlamıştır. 19. yüzyılda Sanayi Devrimi ile fabrikaların yaygınlaşmaya başlaması ehir nüfusunun giderek artmasına neden olmuştur. Dünya nüfusunun büyük bölümü şehirlerde yaşamaktadır.

Ekonomik ve sosyal açıdan gelişmiş şehirler giderek daha fazla g almaktadır. Deniz, hava, kara veya demir yoluyla insanların kolayca ulaşabildikleri şehirler ekonomik olarak da ön plana ıkmaaktadır. Kocaeli, Gaziantep, Bursa bu şehirlere örnek olarak gösterilebilir. Tarihî geçmişi itibariyle köklü bir medeniyete ev sahipliği yapan ve güçlü devletlerin başkenti olan şehirler ilgi odağı olan ehirlerdir. İstanbul, Konya gibi şehirler bu özellikleriyle ülkemizde ön plana ıkmaaktadır. Bu şehirlerdeki tarihî yapılar ve sanat eserleri turizm açısından da insanların ilgisini çekmektedir. Denizi, ormanları, glleri gibi doğal güzellikleriyle insanların hem yerleşmek hem de tatil yapmak istediği pek çok ehir de bulunmaktadır. Antalya, Bolu, Nevşehir gibi şehirler bu özellikleriyle ülkemizde sayılabilecek pek çok şehirden yalnızca birkaçıdır.

Şehirler kırsal kesimlere göre nüfusun yoğun; eğitim, sağlık, sanat gibi hizmetlerin yaygın olduğu yerlerdir. Şehirlerde yapılar genellikle çok katlıdır. Sanayi faaliyetleri ve hizmet sektörü gelişmiştir. Kültür, sanat ve eğlence için birçok sosyal mekân bulunmaktadır. Altyapı ve ulaşım hizmetleri planlıdır. Şehirler iş bölümünün hâkim olduğu planlı bir yönetime sahiptir. Okul, hastane, yol, çarşı, pazar, ibadethane, sinema, tiyatro, park, müze, kütüphane ve fabrika şehri meydana getiren fiziki unsurlardır. Şehir bu özellikleriyle belirli bir mekânı ifade etmektedir. İnsan, yaşadığı bu mekânı yani şehri düzenler ve şekillendirir.

İnsan öncelikle bir mekânı yaşanabilir bir yer olarak seçer. Daha sonra buranın çevre düzenlemesini, altyapısını yapar. Çünkü şehirler insan eliyle yapılan ve geliştirilen yerlerdir. İnsan ve şehir birbirini tamamlar ve etkiler. Biri olmadan diğeri olmaz. Mekâna anlam ve değer katan insanın kendisidir. Terk edilmiş şehirler bunu bize en iyi şekilde anlatır. Örneğin Muğla'nın Fethiye ilçesinde yer alan Kayaköy, burada yaşayan Rumların Yunanistan'a göç etmesiyle terk edilmiş bir yerleşim yeri hâline gelmiştir.

MUĞLA - KAYAKÖY

NEVŞEHİR - UÇHISAR

ALANYA - KIZILKULE

3. ŞEHİR VE MEDENİYET

“Medeniyet” ve “şehir”, anlam açısından birbirine yakın kavramlardır. “Medeniyet”; bir toplumun maddi ve manevi varlıklarının, düşünce, sanat, bilim ve teknoloji ürünlerinin tamamını ifade eder. Medeniyet, gelişmişliği ifade eder. Medeniyet kelimesinin kökeni Arapçada şehir anlamına gelen ve kökleri İslam dininin kutsal şehirlerinden biri olan Medine şehrine dayanmaktadır. Medine, peygamberimiz Hz. Muhammed döneminde zamanının sosyal ve kültürel bakımdan en ileri şehirlerinden biri kabul ediliyordu.

Büyüme, nüfus ve bina sayısındaki artış; şehirleşme için yeterli değildir. Şehirler adalet ve hukuk anlayışı, ayrıca karşılıklı saygı üzerine kurulur. Şehri oluşturan tüm insanların bu kurallara uyması gerekmektedir. Şehirler bu özellikleri ile farklılıkları buluşturan, insanları bir araya getiren mekânlardır. Günümüzde kültür ve ticaretin, bilim ve teknolojinin zirvesini oluşturan şehirler farklı özelliklere ve farklı kültürel birikimlere sahip insanların kendilerini ifade etmelerine imkân vermektedir.

Şehir, bir medeniyetin etkisinin en çok hissedildiği ve özelliklerinin yaşandığı yerdir. Her bir medeniyet, kurduğu şehirlerle kendini ifade eder. Şehir ve medeniyet arasındaki

ilişki, karşılıklıdır. Hem medeniyetler şehirleri hem de şehirler medeniyetleri etkiler. Şehirler, şehri meydana getiren anlayışın sahibi olan medeniyetin bir sonucu olarak kurulur. Bununla birlikte şehirlerin doğası ve içindeki insanı şekillendirme özellikleri medeniyetin şekillenmesine de etki etmektedir.

Şehirler sadece yerleşim yeri değildir. Medeniyetler tarihi, bir bakıma şehirlerin tarihidir. Çünkü şehirler, bir toplumun medeniyet anlayışının şekillendiği mekânlardır.

Şimdi dünyada medeniyetlere yön veren ve medeniyetleri temsil eden şehirlere göz atalım.

KURTUBA

Fenikeliler tarafından bugünkü İspanya'da kurulmuştur. Müslümanların İspanya'ya gelişiyle Endülüs Emevi Devleti'nin başkenti olmuştur. Bu dönemde Avrupa'nın en önemli eğitim, bilim, kültür ve sanat merkezidir. Burada açılan medreselerde dünyanın farklı bölgelerinden, farklı inançlara mensup dünyaca ünlü bilim insanları yetişmiştir. Kurtuba, döneminin en iyi eğitim veren okullarına ev sahipliği yapmıştır. Ayrıca ilk ışıklandırılan şehir olan Kurtuba, Avrupa'da üniversitesi olan ilk şehirdir. Burada yapılan bilimsel çalışmalar Avrupa'da Rönesans'ın ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur. Endülüs Emevi Devleti Dönemi'nde yapılan Kurtuba Ulu Camii bu şehirde bulunmaktadır.

MEDİNE

“Medine”, kültür tarihinde şehrin, şehirliliğin, kültür ve medeniyetin çıkış yeri anlamlarına gelmektedir. Eski adı “Yesrip” olan Medine, günümüzde Suudi Arabistan'ın önemli şehirlerinden biridir. Peygamberimiz Hz. Muhammed ve Mekkeli Müslümanlar, 622 yılında Medine'ye hicret etmişlerdir. Hicret, İslam tarihi için olduğu kadar Medine şehri için de dönüm noktası olmuştur. Mekke'den gelen “muhacirler”, Medineli Müslümanlardan oluşan “ensarlar” ve Yahudiler hicretle beraber Medine'de bir arada yaşamaya başlamışlardır. Medine'de farklı inançlara sahip insanların bir arada rahat yaşaması diğer İslam şehirlerine örnek olmuştur. Medine, hicretten sonra şehir hâlini almıştır. Mescid-i Nebevî'nin şehrin merkezine yapılması, yollarının buraya kolay ulaşılabilir şekilde tasarlanması, merkezinde caminin bulunduğu şehirlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Hicretten sonra yeni bir siyasi ve hukuki yapı oluşturulmuştur. Sosyal, askerî ve ekonomik yapılanma gerçekleştirilmiş ve Medine yeni kurulan İslam Devleti'nin başkenti olmuştur. Şehir; açılan eğitim merkezleri, camileri ve sosyal yaşamı ile sonraki İslam şehirlerine model olmuştur. Peygamberimizin kabrinin burada olması nedeniyle Medine, her yıl milyonlarca Müslüman tarafından ziyaret edilmektedir.

PARİS

MÖ 3. yüzyılda Seine (Sen) Nehri etrafına kurulmuş olan Paris, Notre Dame (Notir Dam) Katedrali'nin yapılmasıyla Fransa'nın merkezi hâline gelmiştir. Sanayi Devrimi sonrası hızla göç alan şehirde Sorbonne (Sorbon) Üniversitesinin kuruluşu Paris şehrini bir bilim merkezi hâline getirmiştir. Paris, bütün Avrupa'ya hatta dünyaya yeni siyasi fikirlerin yayılmasında öncülük etmiştir. 1789 Fransız İhtilali, 1830 ve 1848 işçi devrimlerinin yaşandığı devrimler şehridir. Bilim, kültür, sanat alanlarında dünyanın önde gelen merkezlerinden biridir. Modanın da başkenti olarak anılan Paris, turistlerin en çok ziyaret ettiği şehirlerdendir.

İSTANBUL

İstanbul'da MÖ 5000'li yıllarda ilk yerleşimlerin kurulduğu tahmin edilmektedir. İstanbul; Roma, Bizans ve Osmanlı devletlerine başkentlik yapmıştır. Avrupa ile Asya kıtalarının kesiştiği bir noktada yer alır. Yüzyıllar boyu çeşitli din, dil ve ırktan insanların bir arada yaşadığı bir şehir olan İstanbul, tarihi boyunca farklı kültürlerle ev sahipliği yapmıştır. Osmanlı Devleti'nin bilim, sanat ve kültür alanlarında gelişmesi ile beraber İstanbul bir çekim merkezi olmuştur. Eğitim almak için çevre şehir ve ülkelerden insanlar buraya gelmiş, Ali Kuşçu gibi bilim insanları medreselerde dersler vermiştir. Padişahların tanıdığı haklar sayesinde farklı medeniyetlerden insanlar burada yaşamışlardır. Cami, sinagog, kilise gibi farklı inançlara yönelik ibadethaneler İstanbul'da yan yana bulunmaktadır.

Medeniyete yön vermiş Roma, Konya, Eskişehir, Bağdat, Londra, Viyana, Şanghay, Dakar gibi şehirlerin kültürel özelliklerini yansıtan görseller bulunuz. Bu görselleri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

“İstanbul; Roma, Bizans ve Osmanlı devletlerine başkentlik yapmıştır.”

4. ŞEHİRLE İLİŞKİMİZ

1. ÜNİTE

Şehirle insan arasında karşılıklı bir ilişki söz konusudur. Önce insanlar kendi duygu ve düşüncelerine uygun şehirler kurarlar. Sonra şehirler, kurulmalarında etkili olan duygu ve düşünceleri gelecek nesillere aktararak insanları etkiler. Belki de bu nedenle insanları tanımak istediğimizde ilk sorduğumuz sorulardan biri “Nerelisin?”dir. Sanki aynı şehirde yaşayanlar bir uzlaşma içindedir. Alışkanlıkları, davranışları ve yaşam biçimleri benzerdir. Çünkü insanlar yaşadıkları şehirlerin kültürel dokusundan etkilendikleri gibi ekonomik, sosyal yapısından ve ikliminden de etkilenmektedir. Bulundukları ortamın imkânlarından yararlanarak hayatlarını sürdüren insanlar, o çevrenin hayat standardıyla yetişir.

İnsanın şehirle ilişkisinin başladığı ve bittiği yer, evdir. Evinden dışarıya adım attığında şehirle ilişki kurmaya başlayan insan, evine döndüğünde o ilişkiye bir süreliğine ara vermiş olur.

Şehirle kurulan ilişkiler çok farklıdır. İnsan, şehrin mimari yapısıyla olduğu kadar işlevleriyle de ilişki içindedir. Şehrin mekânları olan sokaklar, meydanlar, parklar, alışveriş mekânları, kamusal alanlar ve ibadet mekânları farklı anlam ve boyutlarıyla şehirde yaşayanları etkiler. Eğitim, ticaret, ibadet, sosyalleşme, rekreasyon, sağlık, çalışma, spor ve daha birçok farklı faaliyet şehirle şehirli arasındaki ilişkilerin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Evimizden çıktığımızda şehirle ilk iletişimiz sokak ile başlar. Sokaklar her şehirde farklı karaktere sahiptir. Dar, geniş, kıvrımlı, dik yokuşlu, taşlı ya da denize açılan sokaklar... Sokakların yapısını şehrin yer şekilleri ve iklimi kadar insanların yaşam tarzı da belirler. Sokaklar bizi şehre ulaştırır. Bu görevinin yanı sıra sokaklar mahallenin ortak kullanım alanlarıdır. Komşuluk ilişkileri burada gerçekleşir. “Bizim sokak” ifadesiyle şehir ilk kez burada sahiplenilir. Önce sokakla sonra da sokaktakilerle iletişim kurulur.

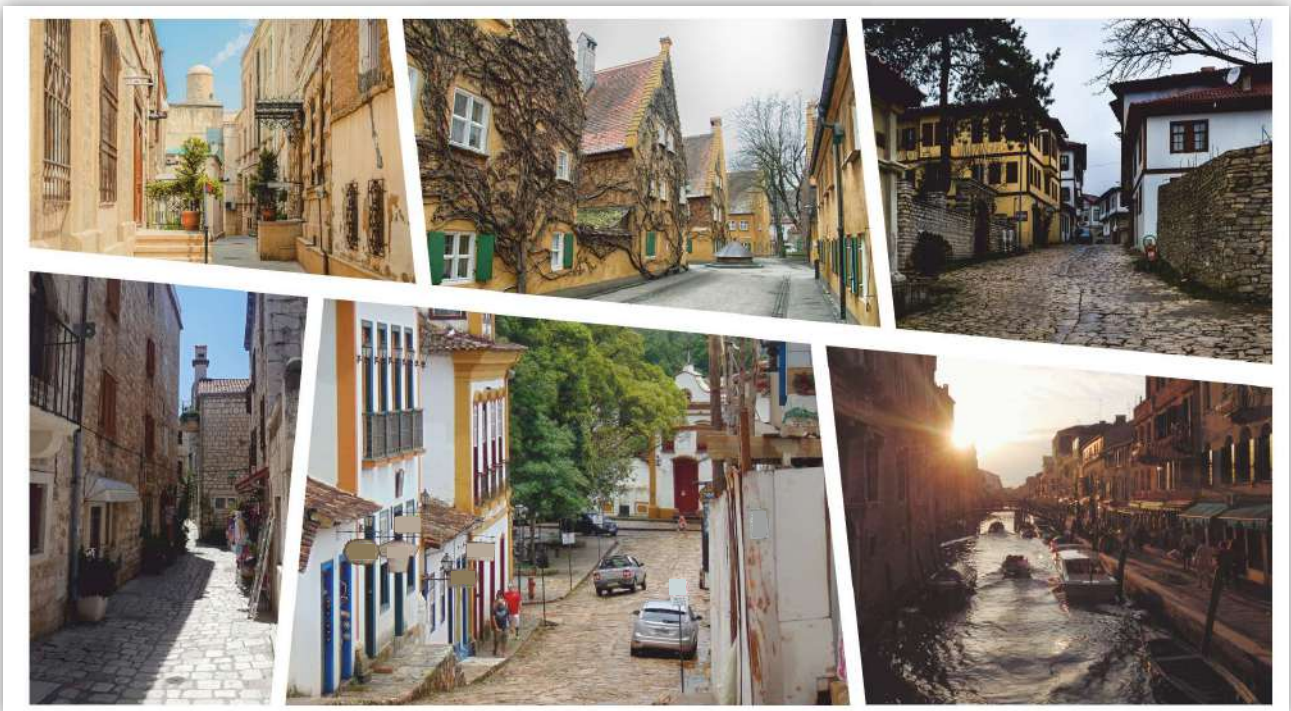
Evden veya apartmandan çıkıldığında sokakta karşılaşılan insanlarla selamlaşmak, onlara hatırlarını sormak iletişimi başlatır. Pencere önünde oturan ve dışarıyı izleyen birini tanımıyor olsak da selamlaşmak, hem onu hem bizi mutlu edecek hem de sokağı sahiplenmemizi sağlayacaktır. Böylece sokak bizim için güvenli bir alan hâline gelecektir.

Sokağı geçip şehrin merkezine doğru ilerlediğimizde bizi genellikle bir çarşı karşılar. Çarşı, Osmanlı şehirlerinde toplumsal hayatın merkezidir. Günümüzde şehirlerde yaygınlaşan alışveriş merkezleri çarşıları ilgiyi azaltsa da bu çarşılar önemini hâlâ sürdürmektedir. Hemen her türlü ürünün satıldığı bu çarşıları herkesin yolu düşer. Şehirde üretilenler, insanların ihtiyaç ve alışkanlıkları buradaki ticarete yön verir. Bazı şehirlerde bakırcıların, demircilerin ya da dokumacıların çok olması tesadüf değildir.

Şehirde yaşayan insan aynı zamanda yaşadığı mekânların yapısını da belirler. Düz damlı kerpiç evler, cumbalı ahşap evler, tek katlı evler, çok katlı evler, kapıları sokağa açılan ya da yüksek duvarlarla çevrili bahçelere açılan evler o şehrin doğal koşulları kadar insanların yaşam biçimini de yansıtır.

İnsanın şehirle ve şehrin mekânlarıyla kurduğu ilişkinin boyutu kendisinin de şehirlilik düzeyini belirlemektedir. Çünkü şehirli olmak sadece şehirde yaşamaktan ibaret değildir. Büyük İslam düşünürü ve ilk sosyolog İbn Haldun'a göre şehirli "Şehirde geniş ve mükemmel bir surette medeni yaşayan kimse"dir. Geniş ve mükemmel surette yaşamak ise şehirde yaşamının gereklerini yerine getirmekle sağlanabilmektedir.

Yaşadıkları çevreden etkilenen insanların içinde bulundukları çevreye, şehre ve insanlara karşı sorumlulukları ve görevleri bulunmaktadır. Bu sorumlulukların en önemlisi; atalarından miras olarak aldıkları, binlerce yıllık geçmişi olan şehri gelecek nesillere yaşanabilir bir şehir olarak bırakma bilincidir. Çevreyi kirletmeden ve tahrip etmeden, tarihî ve kültürel dokuya zarar vermeden yaşanmalıdır. Birlikte yaşamak; anlayış ve saygı çerçevesinde komşuluktan alışverişe, trafikten gürültü yapmamaya kadar tüm insani ilişkileri, sevgiyi, yardımlaşmayı, dayanışmayı sağlamakla mümkün olur.

DÜNYADAN SOKAK GÖRÜNÜMLERİ

ZONGULDAK MERKEZ

2. ÜNİTE

ŞEHİRDE YAŞAM

KONULAR:

- 1. ŞEHİR VE SOSYAL YAŞAM**
- 2. MEDENİ YAŞANTININ GEREKLERİ**
- 3. ŞEHRİN FIRSATLARI VE RİSKLERİ**
- 4. ENGELSİZ YAŞAM**
- 5. ŞEHİRDEKİ DİĞER CANLILAR**

1. ŞEHİR VE SOSYAL YAŞAM

“Yaşam mekânı olarak şehirler sosyal hayatın çok hareketli olduğu yerlerdir.”

Şehirler, sosyal hayatın çok hareketli olduğu yerlerdir. Şehirlerde insanların gündelik yaşamlarını sürdürmelerini kolaylaştıran çok çeşitli yaşam alanları ve kurumsal yapılar bulunmaktadır. Sinema, tiyatro, lokanta, pastane, müze, galeri, kütüphane, ibadethane, otel, kahvehane, park gibi yerler sosyal yaşamın canlı olduğu mekânlardır. Bu mekânlarda insanlar yeme, içme, ibadet etme, eğlenme gibi ihtiyaçlarını yerine getirirler. Bu yaşam alanları ve kurumlar bir şehrin kimliğini yansıtır.

Şehrin sosyal yaşamının özellikleri şunlardır:

1. Şehirlerde farklı sosyal gruplar vardır.
2. Şehirlerde insanlar birbirinden farklı işlerde çalışırlar.
3. Şehir yaşamını düzenleyen yazılı ve yazısız kurallar vardır.
4. Şehirlerde çok çeşitli kültürel faaliyetler yapılmaktadır.
5. Şehir yaşamında eğitim kurumları yaygın ve çeşitlidir.
6. Şehir yaşamının temelinde ekonomik etkinlikler önemli bir yere sahiptir.

Şehirler, kırsal alanları da içine alarak büyür. Günümüzde şehirler, önemli değişimler yaşamaktadır. Bu değişimin başında köyden kente nüfus hareketleri gelmektedir. Türkiye'de 2018 yılı verilerine göre nüfusun %93,76'sı il ve ilçe merkezlerinde yaşarken belde ve köylerde yaşayanların oranı %6,24'tür. Dolayısıyla şehirler, nüfusun çoğunluğunun yaşadığı temel yerleşim yeri hâline gelmiştir. İnsanların göç etmelerinin çeşitli nedenleri vardır. Günümüzde ekonomik, toplumsal, kültürel, eğitim, eğlence ve güvenlik gibi nedenlerden dolayı şehirlere göç edilmektedir. Nüfustaki değişime bağlı olarak da şehirlerde çok hareketli bir yaşam vardır.

Şehirlerde nüfusun fazla olması; çevre kirliliği, trafik, yoksulluk, işsizlik, gecekondulaşma, alt yapı yetersizliği, kültürel yabancılaşma gibi birçok soruna yol açmaktadır. Bireylerin birbirlerine karşı ilgisizliği, dayanışma ve yardımlaşmanın azalması, sosyal ilişkilerin zayıflaması da başka bir önemli sorun olarak ortaya çıkmıştır.

“Dayanışma”; bir toplumu oluşturan bireylerin duygu, düşünce ve ortak çıkar birliği ile birbirlerine bağlanmaları ve her konuda birbirlerine destek olmalarıdır. “Yardımlaşma” ise bireylerin yalnız başına üstesinden gelemeyecekleri durumlar karşısında başkalarından aldığı destek ve katkıdır. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma bir milleti, toplumu, şehri ayakta tutan önemli unsurlardandır.

İnsanlar genellikle sadece ihtiyaçlarını karşılamak için birbirleri ile iletişim kurmaktadır. Bundan dolayı insanlar arasındaki dayanışma ve yardımlaşma duygusu azalmaktadır.

Bu ihtiyacı karşılamak üzere günümüzde şehirlerde profesyonel biçimde çalışan hayır kurumları, dernekler, vakıflar ortaya çıkmıştır. Bireyler dinî, ahlaki, insani ilkelere dikkat ederek dayanışma ve yardımlaşma duygusunu şehir yaşamında tekrar canlandırabilirler. İslam dini yardımlaşmaya, dayanışmaya ve komşuluk ilişkilerinin gelişmesine büyük önem

vermiştir. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in “Komşusu açken tok yatan bizden değildir.” hadisi komşuluk ilişkilerinin, dayanışma ve yardımlaşmanın önemini vurgulamaktadır.

“Sosyal yardımlaşma ve dayanışma bir milleti, toplumu, şehri ayakta tutan önemli unsurlardandır.”

Bir toplumun huzuru, mutluluğu, geleceği bireyler arasındaki sosyal dayanışma ve yardımlaşma ruhuna bağlıdır. Bazen insanlar sosyal hayatta kendi gayretleriyle üstesinden gelemeyecekleri sorunlarla karşı karşıya kalabilirler. Böyle durumlarda toplumsal dayanışma ve yardımlaşma içerisinde hareket edebilmek, “millet” olmanın bir gereğidir. Bu dayanışma, yardımlaşma ve birliktelik duygusunu birçok örnek olayda görmek mümkündür. Örneğin deprem ve sel gibi doğal afetlerde insanların birbirlerine yardım etmesi bunun bir göstergesidir. Türk milleti 1999'da Marmara'da, 2011'de Van'da meydana gelen depremlerde büyük bir yardımlaşma ve dayanışma örneği göstermiştir. Türk milleti sadece doğal afetler karşısında değil toplumsal olaylar karşısında da bu dayanışma ve yardımlaşmanın en güzel örneğini vermiştir. Örneğin 15 Temmuz 2016'da hain darbe girişimine karşı milletimizin kahramanca mücadele etmesi bunun bir kanıtıdır.

2. MEDENİ YAŞANTININ GEREKLERİ

2. ÜNİTE

“Medeni insan, medeni yaşam” gibi ifadeleri mutlaka duymuşsunuzdur. Bu ifadelerde geçen medeni kelimesinin ne anlama geldiğini hiç düşündünüz mü? Medeni kelimesi sözlükte “şehirleşmiş, uygar” anlamlarına gelmektedir. Şehirler çok sayıda insanın bir arada yaşadığı yerlerdir. Şehirde belirli bir düzen içerisinde, karşılıklı saygı çerçevesinde bir yaşam sürdürülmesi gerekmektedir. Medeni bir yaşantı sürdürebilmek şehirde yaşamının gereklerindendir. Şehirde yaşayan insanlar, şehir hayatını düzenleyen görgü ve nezaket

kurallarına uymak durumundadır. Bu kurallar, insanların bir arada bulundukları her ortamda davranışlarını düzenler. Apartman, park, alışveriş merkezi, ibadethane ve toplu taşıma araçları insanların toplu olarak bulundukları yerlerdendir. Bu mekânlarda belirli kurallara uygun davranmak gerekir. Çünkü şehirde yaşayan insan, şehri paylaştığı diğer insanlara karşı sorumludur. Bu sorumluluk görgü ve nezaket kurallarına uymayı gerektirir. Bakın, bir arkadaşımız bu kuralları yaşamında nasıl uyguluyor:

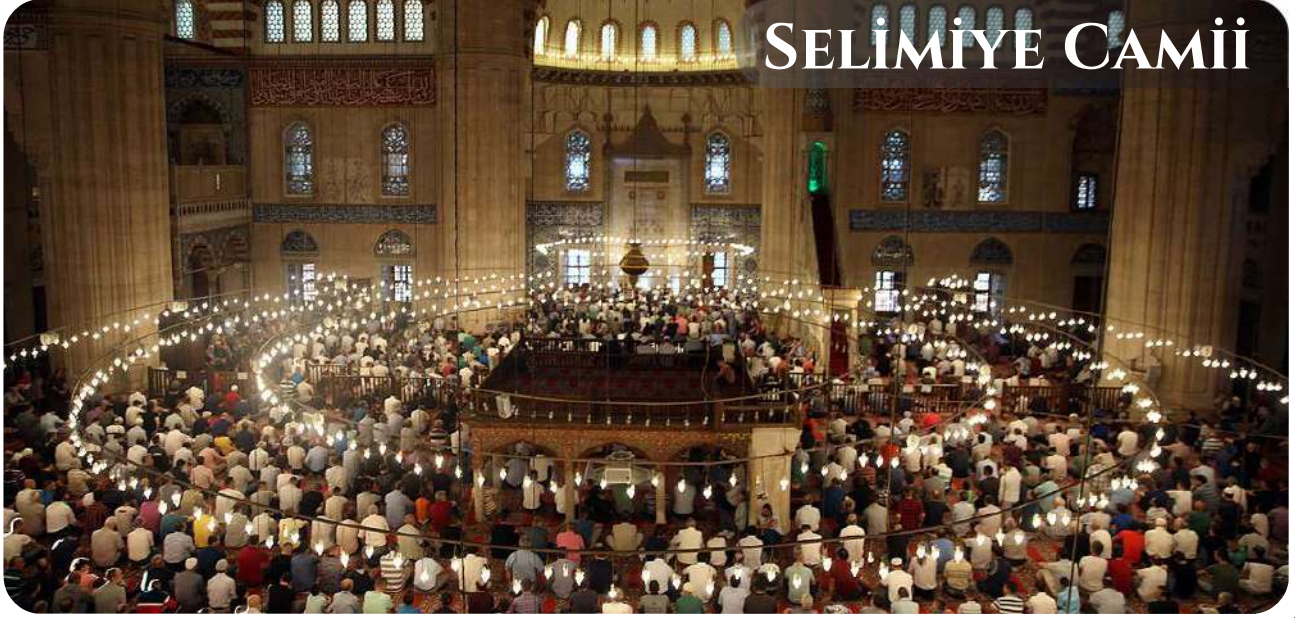
Ben Melike, ailemle birlikte 4 katlı bir apartmanda yaşıyoruz. Evimize girerken ayakkabılarımı kapı önünde bırakmamaya dikkat ederim. Televizyonun sesini komşularımızı rahatsız edecek şekilde açmam. Ayrıca çöplerimizi kapı önüne koyarken apartman yönetimince belirlenen saatlere uymaya özen gösteririm. Toplu taşıma araçlarını kullanırken diğer yolcuları rahatsız etmemek için yüksek sesle konuşmam. Bu araçlarda engelli, yaşlı, hamile veya çocuklu yolculara yer veririm.

Sizler de günlük hayatınızda uydüğunuz kuralları düşünerek Melike'nin söylediklerine neler ekleyebilirsiniz?

İlk Çağ düşünürlerinden Aristoteles (Aristo) “Bir şehir, farklı insanların yaşadığı mekânlardan oluşur. Benzer insanlar bir şehir meydana getiremezler.” demiştir. Yani şehirlerde farklı özelliklere sahip birçok insan yaşamaktadır. Bu farklılıklara saygı göstermeli, bu farklılığın şehrimizi zenginleştirdiğini unutmamalıyız.

Şimdi şehir yaşamında uymamız gereken kuralları inceleyelim.

İbadethaneler, insanların dinî inançlarının gerektirdiği şekilde ibadet ettikleri yerlerdir. İbadethanelere giderken temiz ve uygun kıyafetler giymeliyiz. İbadethanelerde yüksek sesle konuşmamalı, ibadet edenlerin dikkatini dağıtacak davranışlarda bulunmamalıyız.

Piknik alanları ve parklarda ağaçlara ve diğer bitkilere zarar vermemeliyiz. Diğer insanların rahatsız olacağı şekilde müzik dinlemek, gürültü yapmak gibi davranışlardan kaçınmalıyız. Çöplerimizi çöp kutularına atmalıyız.

Katılacağımız törenlerin türüne uygun şekilde giyinmeli, töreni sessizce izlemeli, gerekiyorsa beğenimizi alkış gibi davranışlarla ifade etmeliyiz. Törene vaktinde gitmeliyiz. Tören akışını bozacak söz ve davranışlardan kaçınmalıyız.

Sinema ve tiyatro gibi kültür-sanat faaliyetlerinin gerçekleştiği mekânlara zamanında gitmeli, cep telefonumuzu kapatmalıyız. Gösteri sırasında diğer insanları rahatsız edici her tür davranışlardan kaçınmalıyız.

Alışverişte, alacağımız ürünü seçerken rafları ve tezgâhı dağıtmamalı, görevlilere karşı nazik olmalıyız. Alışverişimiz bittikten sonra kasada sıraya girmeliyiz. Yaşlı, engelli, hamile ya da çocuklu kimselere öncelik vermeliyiz.

3.ŞEHRİN FIRSATLARI VE RİSKLERİ

ŞEHİRDE SIRADAN BİR GÜN

Sabahın erken saatleri... Şehir sakinlerinin çoğu uyurken bazıları çalışmaya başlamış bile. Temizlik işçileri caddeleri süpürüyor, ardından araçla caddeler yıkıyor. Fırıncılar çoktan ekmek pişirmeye başlamışlar. Bazıları ise daha evlerine gitmemiş bile. Hastanedeki nöbetinden dönen doktor, güvenlik görevlileri ve daha birkaç kişi hâlâ dışarıda.

Sabahın ilerleyen saatlerinde caddeler iyice kalabalıklaşıyor. Herkes bir yerlere koşuşturuyor. Yetişkinler işe gitmek için yola çıkmış, çocuklar ise okullarına gidiyor. Şehirde pek çok okul var, tabii pek çok da öğrenci. Caddeler otobüs ve arabalarla doldu. Neyse ki bir yere ulaşmak için kullanabileceğimiz pek çok ulaşım aracı var: otobüs, metro, tren... İki araba köşede çarpışmış ve iki caddeyi de tıkamış. Araç kuyruğu uzayıp giderken insanlar işlerine vaktinde ulaşamayacakları için kaygılı.

Pazarcılar tezgâhlarını kuruyor. Dükkânlar birer birer açılıp müşteriler için hazırlanıyor. Şehirde ne çok dükkân var! Şehrin hemen çıkışında yer alan fabrikaların bacalarından dumanlar tütmeye başladı bile. Bu dumana araçların yaydığı egzoz gazları da eklenince bazen gökyüzü gri bir bulutla kaplanıyor. Müze ziyaretçilere açıldı. Öğretmenleriyle birlikte bir grup öğrenci, müzenin önünde içeri girmek için bekliyor.

Yol çalışması yapan işçiler kazı yaparken bir su borusunu patlatmışlar. Etrafa yayılan su, bir aracın kayarak kaldırıma çıkmasına neden oluyor. Kaldırımda yürüyen bir genç yaralanıyor. Hemen bir ambulans çağrılıyor. Neyse ki şehirde pek çok hastane var. Ambulans yaralıyı alarak en yakın hastaneye götürüyor.

Öğlen oldu. Herkes yemek yemek için hazırlanıyor. Öğrenciler öğlen tatilinde okul bahçesini dolduruyor. Ofis çalışanları

caddedeki lokantalarda karınlarını doyuracakları bir yer arayışında. Ancak hava bozuyor. İlk yağmur damlaları düşerken insanlar şemsiyelerini açıyor ya da kapalı alanlara kaçıyor. Pazarda alışveriş sırasında çantasını kaybeden bir kadın çevresindekilerden yardım istiyor. Polis çağrılıyor.

Öğleden sonra yağmur şiddetini artırdı. Şiddetli rüzgâr, şemsiyenin altındaki insanların bile ıslanmasına neden oluyor. Okuldaki son ders bitti. Okul çıkışı parktaki spor sahasında maç yapmak için sözleşen öğrenciler koşarak evlerine gidiyor. Pazarcılar tezgâhlarını toplamak zorunda kaldı. Akşamüzeri yağmur şiddetini iyice artırdı. Sokaklar su altında kaldı. İnsanlar su birikintisi içinde karşıdan karşıya geçmekte zorlanıyor, çöplerle tıkanan mazgalları belediye işçileri açmaya çalışıyor.

Bir müddet sonra sokaklardan sanki dereler akıyor, önüne gelen her şeyi sürüklüyor. Bir mağazaya sığınan yaşlı kadın "Her yer betonla kaplandı. Suyu emecek toprak kalmazsa böyle olur." diye söyleniyor. Yağmur durdu ve şehre karanlık çöktü. Dükkânlar birer birer kapanıyor, çalışanlar toplu taşıma araçlarına binmek için duraklara doğru ilerliyor. Tiyatroya giden seyirciler yerlerine oturmuş, oyunun başlamasını bekliyorlar. Sanat galerisindeki resim kursu başlamış bile.

Karanlıkta evlerine dönmeye çalışan insanlar, dikkatli bir şekilde yürüyorlar, Tenha sokaklardan geçerken her gün gazetelerde okudukları tehlikelere karşı uyanık olmaları gerektiğini hatırlıyorlar.

Okuduğunuz metinde şehrin hangi fırsat ve risklerinden söz edilmiştir? Bunlara başka neler ekleyebilirsiniz?

Günümüzde dünya nüfusunun %54'ü şehirlerde yaşamaktadır. Büyük şehirlerdeki iş imkânlarının fazlalığı, kırsal bölgelere oranla yaşam kalitesinin yüksek oluşu insanları şehirde yaşamaya yönlendiren unsurlardan bazılarıdır. Bunun yanında sağlık hizmetlerinden faydalanabilme, devletin ve belediyelerin sağladığı hizmetlere erişimin kolay oluşu, çocuklara daha iyi eğitim sunma gibi nedenler sebebiyle insanların birçoğu şehirlerde yaşamayı tercih etmektedir. Bütün bunlar, insanların gözünde şehirleri daha önemli hâle getirmektedir. Şehirler, insanlara birçok imkân sunmaktadır. Bu da şehirlere olan ilgiyi artırmaktadır. Fakat çok sayıda insanın bir arada yaşaması ve plansız şehirleşme, birçok sorunu da ortaya çıkarmaktadır. Bu sorunlardan bazıları; doğal afetlerle başa çıkamama, çevre kirliliği, trafik sorunu, şehre uyum problemleri ve çeşitli suçlarla karşılaşmadır. Bunlarla baş edebilmemizin en güzel yolu şehirde yaşarken karşılaşılabileceğimiz sorunların farkında olmaktır. Aynı zamanda bu sorunlara kişisel ve toplumsal olarak nasıl çözümler üretebileceğimiz üzerine düşünmektir.

ŞEHİRİN FIRSATLARI:

Eğitim Fırsatları

- Şehirler, okul öncesi eğitimden yüksek öğretime kadar insanların isteklerine ve yeteneklerine göre birçok farklı eğitim kurumuna erişme imkânı sunar (meslek liseleri, güzel sanatlar lisesi, sınavla öğrenci alan liseler, özel okullar, üniversiteler).
- Derslik sayısı, spor salonu, yurt, kütüphane, atölye, laboratuvar gibi imkânlar kırsal bölgelerdeki eğitim kurumlarına göre daha fazladır.
- Öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre çeşitli kurs, sosyal ve sportif faaliyetlere katılma imkânı vardır.
- Eğitimle alakalı konferans, seminer, sempozyum gibi etkinlikler de şehir merkezlerinde gerçekleştirilmektedir.

Sağlık Fırsatları

- Şehir hastaneleri, araştırma hastaneleri, tıp fakülteleri şehir merkezlerindedir.
- Şehir merkezlerinde evde bakım hizmetlerine ulaşılabilir.
- Şehir merkezlerinde donanımlı hastaneler bulunmaktadır.

İş Fırsatları

- Fabrikalar, imalathaneler, atölyeler şehir merkezlerine daha yakındır.
- Otel, lokanta gibi hizmet sektörleri genellikle şehir merkezlerindedir.
- Ticari faaliyetler daha çok şehir merkezlerinde yürütülmektedir.
- Birçok meslek alanı, şehir merkezinde faaliyet göstermekte ve insanlar yeteneklerine göre daha kolay iş bulabilmektedir.

ŞEHRİN FIRSATLARI:

Sanat, Spor Fırsatları ve Sosyokültürel Fırsatlar

- Sinema, tiyatro ve sergi salonları şehir merkezlerindedir.
- Şehir merkezlerinde her branştan spor kulüplerine katılabilme imkânı vardır.
- Spor müsabakalarını izleyebilme imkânı vardır.
- Sivil toplum kuruluşları şehir merkezlerinde bulunmaktadır.
- Sanatla ilgili eğitim veren kurumlar daha çok şehir merkezlerindedir.

Ulaşım Fırsatları

- Toplu taşıma araçları şehirlerde daha yaygın kullanılmaktadır.
- Şehir merkezi ve çevresinde kara yolları oldukça gelişmiştir.
- Şehir merkezlerinin ulusal ve uluslararası ulaşımı kolaydır.

ŞEHİRDE KARŞILAŞILABİLECEK RİSKLER

Şehir, fırsatlar sunduğu kadar bazı riskler de içerir. Deprem, sel, trafik kazaları, çevre kirliliği gibi riskler şehirde de karşılaşılabilecek risklerden bazılarıdır.

ESKİ ZONGULDAK

4. ENGELSİZ YAŞAM

"Benim adım Mert. Yürüme engelliyim. Sadece bacaklarımı kullanamıyorum, o kadar. Bu yüzden bir tekerlekli sandalyem var. Ülkemizde yürüyemeyen, konuşamayan, işitemeyen, göremeyen ya da zihinsel engeli olan milyonlarca insanın olduğunu biliyor musunuz? Siz de şaşırdınız değil mi? Çünkü etrafta çok fazla engelli görmüyorsunuz. Peki, neden?"

Mert'in sorusuna ne cevap verirsiniz?

Ülkemizde engelli yurttaşlarımız toplumun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Engelli bireyler özel mekânlarını belli bir oranda kendi ihtiyaçları doğrultusunda düzenlemektedir. Ancak yaşadıkları mekândan dışarıya adım attıklarında, kentsel/kamusal mekânlara ulaşabilme ve bu mekânları rahat bir şekilde kullanabilmede birçok sorunla karşılaşmaktadır.

Onların kentsel yaşama katılım alanındaki ihtiyaçları, engelli olmayan yurttaşlarımızla aynıdır. Bu nedenle tüm yurttaşların kent mekânlarına ulaşmasını sağlamak çok önemlidir. Engelli bireyler de bir başkasının yardımına ihtiyaç duymadan işe, okula, alışverişe, spor alanlarına, parklara, ibadethanelere kolaylıkla gidebilmelidir. Bunun için öncelikle ulaşım olmak üzere şehirlerin altyapılarının düzenlenmesi gerekir. Bunu sağlamak en başta belediyelerin görevidir.

Şehirlerin mimari planlanmasının temel amacı, kullanıcıların ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılamaktır. Kısaca tasarımın merkezinde kullanıcı vardır. Fiziksel mekânlar söz konusu olduğunda kullanıcı profili çok çeşitli ve değişkendir. Yaşlılar, kalıcı ve geçici engelliler, hamileler de bu kullanıcı kitlesi dâhilindedir. Toplumdaki tüm bireyler için fiziksel yeterlilik geçici bir durumdur. Engelsiz yaşam alanına yalnızca engelli bireyler ihtiyaç duymaz. Herkes yaşamının bir bölümünde bazı kısıtlılıklarla yaşamak durumunda kalabilir. Bir çocuğun, bir hamilenin ya da kol veya bacağı kırılmış bir kişinin, çocuk arabasıyla çocuğunu gezdiren bir ebeveynin, yaşlı bir kişinin hareket kabiliyetleri bu kısıtlılıklara örnek gösterilebilir.

Engelli bireylere engelsiz bir şehir hayatı sunmak onların kendilerini gerçekleştirmelerine imkân tanıyarak daha kaliteli bir yaşam sürdürmelerini sağlayacaktır. İsteddiği zaman, istediği saatte, dışarıda kimseye muhtaç olmadan dolaşabilmek, alışverişini yapıp bir çay bahçesinde çay yudumlayabilmek, yeni çıkan bir filmi akranlarıyla birlikte sinemada izleyebilmek, ibadetlerini yerine getirmek vb. hiçbir zaman sorun olmamalıdır. Engelli birey bütün bunları özgürce yapabilmelidir. Bunun için öncelikle ulaşım olmak üzere şehirlerin altyapılarının düzenlenmesi gerekir.

Şimdi engelsiz yaşam alanlarını doğru uygulayan şehirlerden birkaç örnek inceleyelim:

Kaldırımlar yüksek olmamalı, genişlikleri bir tekerlekli sandalye veya bebek arabası gibi araçların sığacağı boyutta olmalıdır. Kaldırımdaki rampalar bu araçların iniş çıkışlarını kolaylaştıracak genişlikte ve eğimde olmalıdır. Yaya kaldırımında güzergâhın görme engelliler tarafından baston ile kolaylıkla algılanmasını sağlayıcı, hissedilebilir yüzeylerden oluşan kılavuz izler olmalıdır.

Engelli vatandaşların güvenli bir şekilde kullanabileceği görsel ve sesli uyarı sistemleri olmalıdır.

Toplu taşıma araçlarındaki rampa sistemi sayesinde bebek arabasıyla ya da engelli aracıyla ulaşım araçlarına rahatça binilebilmelidir.

Üst geçitlerde bedensel engellilerin kullanabilmesi için asansörler bulunmalıdır.

Engellilerin spor ve eğlence amaçlı faaliyetlerde bulunmaları için plaj, spor salonu, sinema, tiyatro gibi yerlerde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

5. ŞEHİRDEKİ DİĞER CANLILAR

Şehir sadece insanlardan, binalardan, yollardan ve araçlardan oluşmaz. Ağaçları, çiçekleri, insanları ve hayvanlarıyla bir bütündür. Şehirde insanlar kadar diğer canlıların da yaşama hakkı vardır. Bu yüzden insan, diğer canlıların da haklarını gözetmeli; onlara karşı merhametli ve duyarlı olmalıdır. Diğer canlılara karşı duyarlı olmak, yaşadığımız çevrenin doğal koşullarının ve çeşitliliğinin korunmasıyla mümkündür. Bilim insanları, insan hayatının devamı için doğadaki çeşitliliğin sürdürülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, şehrimizde yaşayan diğer canlıları da düşünerek hareket etmeliyiz.

Hem tarihte hem de günümüzde insanların doğaya ve diğer canlılara karşı duyarlılıklarının birçok örneği vardır. Sakarya Büyükşehir Belediyesi, Arifiye ilçesinde gerçekleştirdiği yol yapımı sırasında 270 yaşındaki çınar ağacına zarar vermemek için yol projesini değiştirmiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesi de aralarında yüz yıllık çınarların bulunduğu 50 ağacı koruma altına alarak bu ağaçların bakımını yapmıştır. Ülkemizin birçok şehrinde hayvan barınakları kurulmuştur. Bu sayede sokak hayvanlarının bakım, barınma ve sağlık hizmetleri karşılanmaktadır.

Atalarımız sıcak günlerde kuşların su içmesi, kanadı kırık leyleklerin tedavisi, dağda aç kalan kurtlara et verilmesi, sokak köpeklerine yiyecek temini, yaralı atların iyileştirilmesi için vakıflar kurmuşlardır. Ayrıca cami, medrese, saray gibi binaların güneş alan ve rüzgâr vurmayan cephelerinde, insanların ulaşamayacağı yükseklikte kuş evleri yapmışlardır.

1930 yılında Ulu Önder Atatürk Yalova'da köşkün çatısına zarar verdiği için çınar ağacının dallarının kesilmesine razı olmamıştır. Ağacın dallarının kesilmesinin yerine binanın tramvay rayları üzerinde biraz ileriye alınmasını emretmiştir. Bu olaydan dolayı günümüzde bu köşk "Yürüyen Köşk" olarak anılmaktadır.

Şehir; tabiattan, yeşilden, maviden, şefkat ve duyarlılıklardan yoksunluk demek değildir. Aksine şehir; güzelliğin, şefkatin ve duyarlılığın sembolüdür. Atalarımızın yüzyıllarca sergilediği duyarlılığı ve şefkati biz de şehrimizdeki diğer canlılara karşı göstermeliyiz. Aşağıda bu konuda neler yapabileceğimiz ile ilgili birkaç örnek uygulama okuyacaksınız.

Siz de çevrenizde gördüğünüz veya yaptığınız uygulamaları söyleyiniz.

Kamuya açık parklar, bahçeler ve ağaçlıklı yollar bizim için sadece bir hava değişikliği anlamına gelmez, bunlar şehrin ve şehir sakinlerinin ciğerleridir âdetâ. Buradaki bitki ve hayvanları korumalı, onlara zarar vermemeliyiz.

Kuşların ulaşabileceği yerlere yiyecek ve su bırakabiliriz. Kuşlar bunları fark edip yiyecek ve o yere tekrar gelecektir.

Basit malzemeler kullanarak yapacağımız kedi ve köpek evleri ile onların soğuktan korunmasına biraz olsun yardımcı olabiliriz. Yattıkları yerin biraz daha sıcak olması için evde kullanmadığımız battaniyeleri içine yerleştirerek ya da dışına sararak onlar için daha sıcak bir yuva yapabiliriz.

Soğukta kedilerin 6, köpeklerin 17 saat aç kalırlarsa donarak öldüklerini biliyor muydunuz? Onların vücut sistemleri yemek yiyerek ısı salgılayabiliyor. Boşalan yoğurt kapları bu iş için en ideal parçalar. Kedi ve köpeklerin ulaşabileceği yerlere artan yiyecekleri ve biraz su bırakarak birçok canlının hayatını kurtarabiliriz.

Yaralı ve hasta olduğunu düşündüğümüz bir hayvan gördüğümüzde yetkililere bildirmeliyiz. Belediyeler yaralı hayvanları alıp tedavi etmektedir.

Ülkemizde hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini; hayvanların rahat yaşamalarını, onların en iyi şekilde korunmalarını; her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak amacıyla 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu çıkarılmıştır.

Bu kanuna aykırı davranmanın suç olduğunu ve bu suçu işleyenlerin cezalandırıldığını biliyor muydunuz?

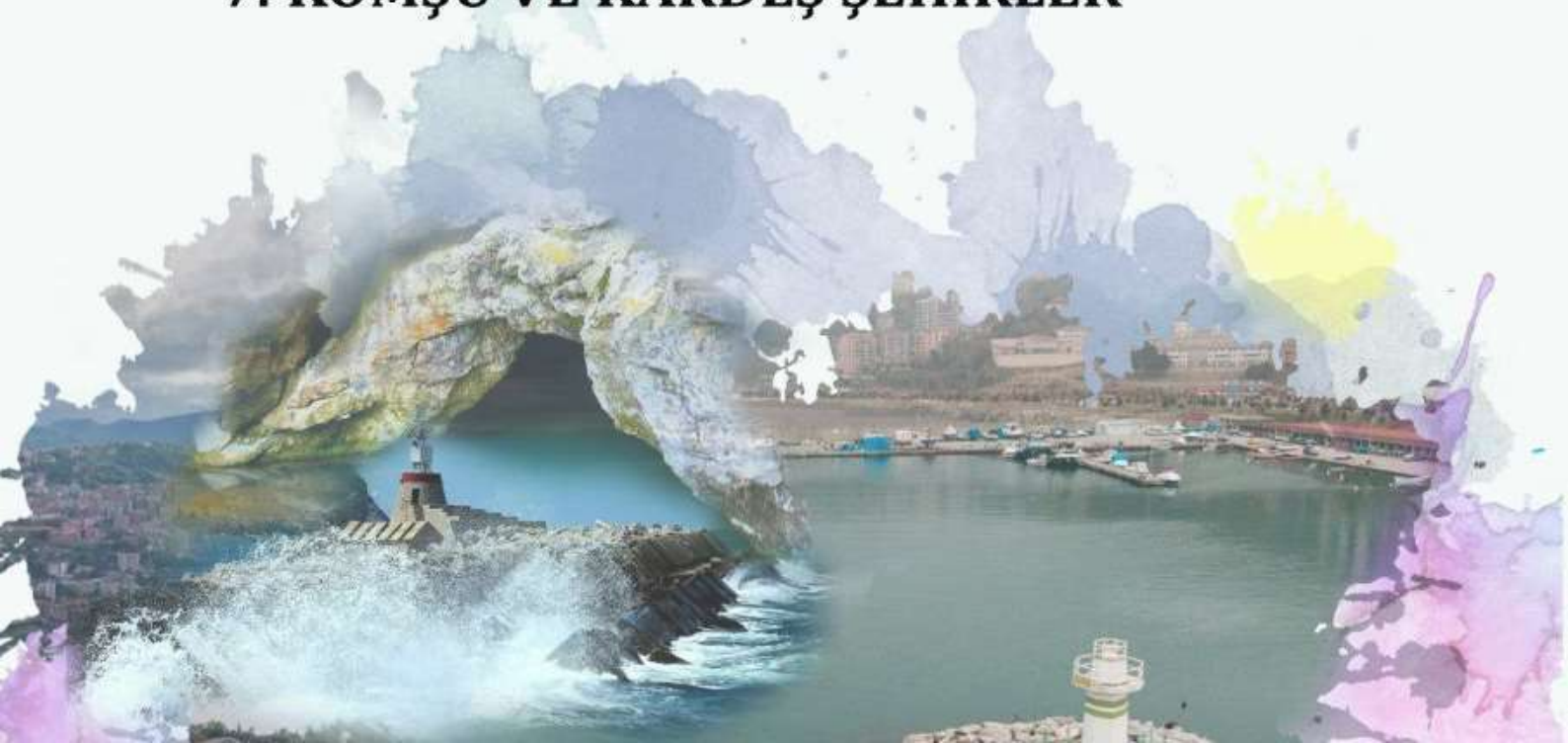
3. ÜNİTE

ŞEHRİMİ TANIYORUM

KONULAR:

- 1. ZONGULDAK COĞRAFYASI**
- 2. ZONGULDAK'TA İNSAN DOĞA ETKİLEŞİMİ**
- 3. ZONGULDAK'IN NÜFUS YAPISI**
- 4. ZONGULDAK'TA DOĞAL AFETLER**
- 5. ZONGULDAK'IN İDARİ YAPISI**
- 6. SANDARAKE'DEN ZONGULDAK İLİNE**
- 7. KOMŞU VE KARDEŞ ŞEHİRLER**

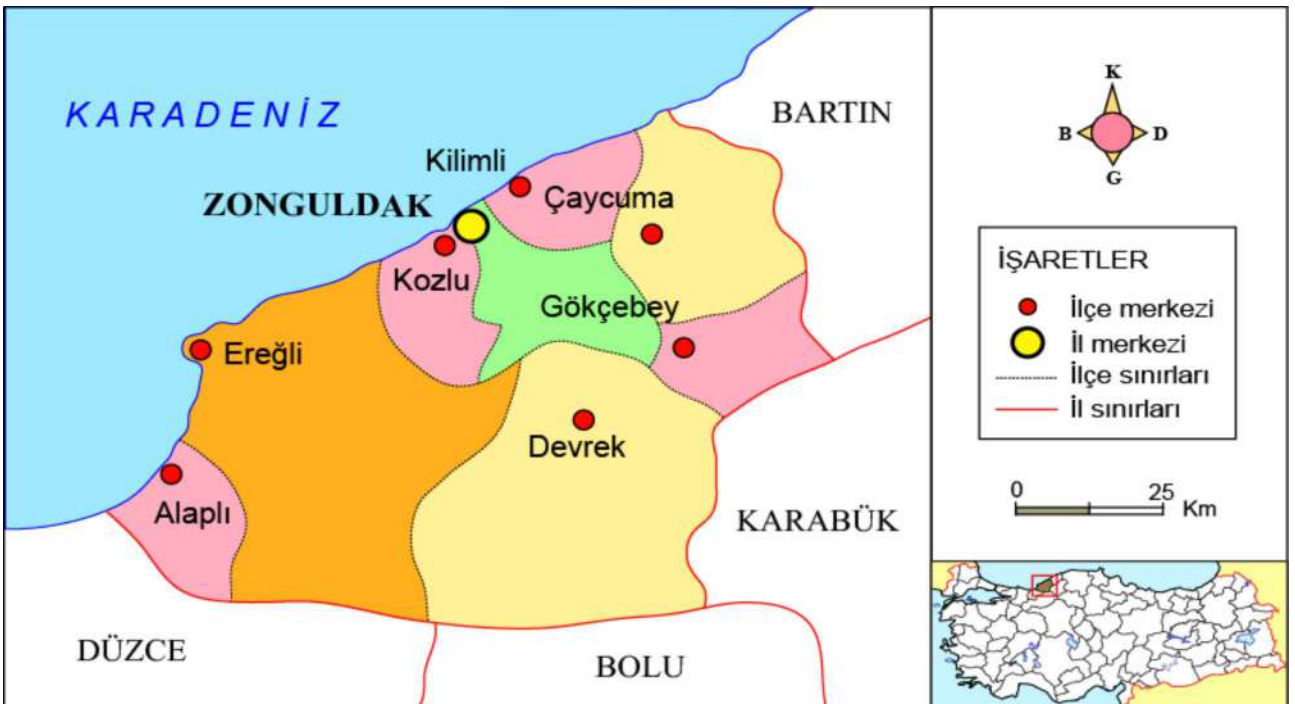

1. ZONGULDAK COĞRAFYASI

Zonguldak'ın Coğrafi Konumu

Zonguldak, Batı Karadeniz'de; Karadeniz'e batıdan ve kuzeyden kıyısı olan bir ilimizdir. 3.342 kilometrekarelik yüz ölçümüyle Türkiye topraklarının binde altısını kaplar. Karadeniz kıyılarından başlayan il toprakları, kuzeyden Karadeniz, kuzeydoğudan Bartın, doğudan Karabük, güneyden Bolu, batıdan Düzce illeriyle çevrilidir. Zonguldak idari anlamda Merkez ilçe, Alaplı, Çaycuma, Devrek, Gökçebey, Kdz.Ereğli, Kilimli ve Kozlu ilçelerinden oluşmaktadır.

Plaka Kodu	67
Telefon Kodu	372
Nüfusu	596.053
İlçe Sayısı	7
Köy Sayısı	380
Rakım	13 metre
Yüz ölçümü	3.342 kilometrekare

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak'ın matematiksel konum itibarıyla 41° - 41° 48 dakika kuzey enlemi ile 31° 10 dakika - 32° 50 dakika doğu boylamı arasında yer aldığını biliyor muydunuz?

Zonguldak'ın Yeryüzü Şekilleri

Zonguldak fiziki coğrafya açısından çok farklı özellikler barındırmaktadır. İl merkezi ve çevresi Türkiye'nin en eski arazilerinin bulunduğu yerlerdendir. İlimizde milyonlarca yıl öncesine giden jeolojik dönemlere ait araziler bulunmaktadır. Zonguldak için büyük öneme sahip olan taş kömürü yatakları paleozoik dönemde oluşmuştur. Oldukça engebeli bir arazi üzerine kurulmuş olan Zonguldak topraklarının önemli bir bölümünü, akarsu vadileriyle yer yer derin bir biçimde parçalanmış alanlar ve orta yükseklikteki dağlar oluşturur. İl alanının %55'i dağlarla, %32'si platolarla ve %13'ü ise ovalarla kaplıdır.

GÜMELİ YAYLASI

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Paleozoik: Birinci Çağ. Günümüzden yaklaşık olarak 545 milyon yıl önce başlayıp 251 milyon yıl öncesine kadar uzanan jeolojik zaman dilimi. En eski fosiller bu zaman diliminde oluşmuştur.

Dağlar

Yüzey şekillerini genel olarak dağların oluşturduğu şehrimizde dağlar doğu-batı doğrultusunda uzanmaktadır. Kuzey kesimlerinde yükseltileri 200 metre ile 650 metre arasında değişen çok sayıda tepe bulunurken, orta kesimlerinde dağlar 1200 metreyi aşmakta, güney kesimlerinde ise 2000 metreye kadar ulaşmaktadır. Dağlar kıyıya paralel üç sıra oluşturduğundan kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım güçleşir. Kıyıya yakın yükseltilerin oluşturduğu dağ sırasının altında zengin taş kömürü yatakları bulunmaktadır. Dağlar, yaban hayatı ve çok sayıda bitki türünü barındırdığı için büyük bir zenginliğe sahiptir. Şehrimizin en yüksek tepesi Bacaklıyayla Tepesi'dir (1637 metre). Şehrimizin diğer önemli yükseltileri şöyledir: Atyaylası Tepesi (710 metre), Göladağı (771 metre), Kantar Tepe (905 metre), Orhan Tepe (920 metre), Baba Dağı (1120 metre), Soğukoluk Tepesi (1268 metre), Kızıl Tepe/Kızıltaş (1468 metre).

KDZ.EREĞLİ DAĞLARI

Platolar

Şehrimizin %32'si platoluk alanlardan oluşur. Kuzey kesimi akarsu aşındırması sonucu oluşmuş hafif engebeli alçak plato özelliği taşır. Aynı zamanda kıyı ovalarının da yer aldığı bu alan, ilimizin en alçak kesimlerini oluşturur. Şehrimizin orta kesiminde de bir plato sahası vardır. Bu sahanın ortasında Asar Tepe (985 metre) bulunmaktadır. Şehrimizin güney kesimindeki platoluk alan kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanmaktadır. Güneydoğu kesiminde Bolu Çayı, Püren Dere, Karasu Dere, Buldan Dere ve Filyos Çayı tarafından yarılmış bir platoluk alan daha vardır.

Vadiler

Zonguldak il toprakları çok sayıda vadi ağıyla parçalanmıştır. Bu vadiler kimi kesimlerde genişleyerek düzlükler oluşturmalarına rağmen, şehrimizde büyük denebilecek bir ova yoktur. Başlıca vadilerimiz şunlardır:

Alaplı Vadisi	Kıydan 17-18 km içeriye sokulur. Güneydoğudan kuzeybatıya doğru uzanır. Vadinin kuzeyde denize döküldüğü yerde Alaplı ilçesi yer alır.
Gülüç Vadisi	Kıydan 25 km içeriye sokulur. Denize döküldüğü yerde Gülüç beldesi yer alır.
Kozlu Vadisi	Kıydan 12 km içeriye sokulur. Denize döküldüğü yerde Kozlu ilçesi yer alır.
Filyos Vadisi	Şehrimizin en önemli akarsuyunun oluşturduğu vadidir. Güneyden kuzeye doğru 45 km uzunluğundadır. Vadi üzerinde Gökçebey, Çaycuma, Bakacakkadı, Perşembe ve Saltukova yerleşmeleri bulunur. Denize döküldüğü yerde Filyos beldesi yer alır.
Devrek Vadisi	Filyos Vadisi'ne güneybatı yönünden bağlanır. 45 km uzunluğundadır. Yukarı kesimlerinde Devrek ilçesi yer alır.

ZONGULDAK'TAN VADI GÖRÜNÜMÜ

Ovalar

Şehrimizin yüz ölçümünün %13'ünü ovalar oluşturur. En önemli ovalık alanlar Filyos Çayı tarafından oluşturulmuş, iç kısımda yer alan ve genişliği 2-3 km'yi bulan vadi tabanı ovasıdır. Diğer önemli ovalık alanlar ise kıyıda oluşan, bazen genişleyen bazen daralan kıyı ovalarıdır. Ovalar genellikle Alaplı, Güllüç, Kozlu ve Filyos çaylarının vadi tabanları ve ağız kısımlarında bulunur. Bunlardan Filyos Çayı'nın taşıdığı alüvyonlarla oluşan vadi tabanı ovası Devrek'ten itibaren kuzeye doğru uzanır. Çok sayıda yerleşmenin kurulmuş olduğu bu vadi tabanı ovası, Zonguldak'ın en önemli tarımsal üretim alanlarını oluşturmaktadır.

Kıyılar

Şehrimizin sahip olduğu yaklaşık 80 km'lik kıyı şeridi boyunca çok sayıda doğal plaj ve kumsal bulunmaktadır. Doğu yönünden (Bartın sınırından) itibaren Sazköy, Filyos, Türkali, Göbü, Hisararkası, Uzunkum, Kapuz, Karakum, Değirmenağzı, Ilıksu, Kireçlik, Armutçuk, Kdz.Ereğli, Mevreke, Alaplı ve Kocaman mevkiileri en önemli kumsallarımızdır. Türkali ve Göbü sahili deniz turizmi açısından; Filyos kıyısı, Kdz.Ereğli plajları ve Ilıksu Plajı ise deniz sporları açısından değerlendirilebilir. Şehrimizin kıvrımlı kireç taşı üzerinde yer alan falezli kıyıları ise görülmeye değer güzelliktedir.

Göbü Plajı Zonguldak'a 28 km; Türkali Plajı 30 km mesafededir. Göbü sahilinin uzunluğu 800 metre, genişliği 60 metre; Türkali sahilinin uzunluğu 1500 metre ve genişliği 40 metredir. Zonguldak'a 35 km mesafede yer alan Filyos Plajı'nın uzunluğu 3000 metre, genişliği 30-60 metre arasındadır.

Şehrimizde çok sayıda koy ve körfez vardır. Bunlar güneyden kuzeye doğru Kocaman, Alaplı, Kdz.Ereğli, Emice, Kozlu, Zonguldak, Göbü, Türkali ve Filyos'tur. Bu koy ve körfezlerin bir kısmı korunaklı olduklarından yerleşmelerin kurulmasında etkili olmuştur. Bu yerleşmeler Kdz.Ereğli, Zonguldak, Alaplı ve Kilimli'dir. Zonguldak'ta ayrıca güneyden kuzeye doğru Kilisecik Burnu, Baba Burnu, Say Burnu, Asar Burnu, Palamar Burnu, Küp Burnu ve Mandıra Burnu yer alır.

ZONGULDAK TERSANE BÖLGESİ

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Falez: Yüksek kıyılarda dalga aşındırmasıyla oluşan ve aşınma sürdükçe karanın içine doğru gerileyen yar.

Burun: Karanın, özellikle yüksek ve dağlık kıyılarda, türlü biçimlerde denize uzanmış bölümü.

ZONGULDAK KIYI GÖRÜNÜMÜ

Akarsular

Sürekli ve bol yağış alan şehrimiz, gelişmiş bir akarsu ağına sahiptir. Akarsularımızın tamamı Karadeniz'e dökülmektedir. Yağışların az olduğu yaz aylarında akarsularımız zayıf akmaktadır. Filyos ve Güülüç Çayı; Devrek, Alaplı ırmakları; Üzülmöz, Kozlu dereleri yörenin bilinen akarsu kaynaklarıdır. Küçükağz, Ömerağz, Çatalağz, İnağz, Değirmenağz, Çavuşağz, Alacağz, Köseağz, Mevrekeagz ve İncivezağz gibi ağızlara irili ufaklı pek çok dere akar. Şehrimizin en önemli akarsuyu 228 km uzunluğundaki Filyos Çayı'dır.

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Ağız: Bir akarsuyun denize veya göle döküldüğü yer.

DEĞİRMENAĞZI

Baraj Gölleri ve Göletler

Zonguldak yağış değerleri açısından Türkiye'nin önde gelen yerlerinden biridir. Buna rağmen ilde hiç doğal göl bulunmaz. Merkezde Ulutan, Kdz.Ereğli'de Kızılcapınar ve Gülüç baraj gölleri; Çatalağzı'nda Dereköy ve Çaycuma Karapınar'da Çobanoğlu göletleri ilin bilinen yapay gölleridir.

ZONGULDAK'IN İKLİMİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak'ın, Karadeniz Bölgesi'nin en serin ili olduğunu biliyor muydunuz?

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak'a ait aylık ortalama sıcaklık değerlerine bakıldığında, en soğuk ayların 6,1 °C ile ocak ve şubat; en sıcak ayların ise 21,9 °C ile temmuz ve ağustos olduğunu biliyor muydunuz?

İklim

Zonguldak ılıman Karadeniz ikliminin etkisi altındadır. Her mevsimi yağışlı ve ılık olan şehrimizde kurak mevsime rastlanılmamaktadır. En fazla yağış sonbahar ve kış mevsimlerinde görülür. Şehrimiz, kışın genelde Sibirya kökenli soğuk hava kütlelerinin etkisi altındadır. Bu hava kütlesi kar yağışlarının görülmesine neden olur. Yazın ise Asor Yüksek Basıncı etkisine giren şehrimiz, Doğu Karadeniz bölümü kadar olmasa da yağış alır. Bu yağışlar yazın sıcaklığı ve kuraklığı azaltıcı etki yapar. İlde mevsimler ve gece gündüz arasında önemli bir sıcaklık farkı bulunmamaktadır. Denizden iç kesimlere doğru gidildikçe iklim biraz daha sertleşir.

Yıllık ortalama sıcaklıklarda il genelinde önemli bir farklılaşma yoktur. Haziran, temmuz ve ağustos ilin en fazla güneşli günlerinin yaşandığı aylardır. Yine bu aylarda deniz sıcaklığı ortalama 20 °C düzeyindedir. Zonguldak'ta denizelliğin etkisinden dolayı yıllık ortalama sıcaklıkların genelde sıfır derecenin altına düştüğü görülmez. İlimiz genelindeki hem aylık hem de yıllık sıcaklık ortalama verilerinin birbirine yakın olduğu görülür.

Zonguldak kuzey yönlü rüzgârlara açık olduğu için kışın don olaylarına rastlanır. Ancak denizelliğin etkisinden dolayı don olaylarının sayısı ve etkisi kısmen azalmaktadır. İlde en düşük sıcaklıklar Kdz.Ereğli ve Devrek'te görülmüştür.

Zonguldak'ta kuzeyde Karadeniz'den gelen nemli hava kütleleri ilin güneyindeki dağlara çarparak yamaç yağışlarının oluşmasına neden olur. Deniz kıyısında olması ve Karadeniz üzerinden gelen nemli hava kütlelerinin etkisiyle ilimiz, nemli bir iklime sahiptir.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Şehrimizin yağış değerleri incelendiğinde, yıllık ortalama 1.218,1 mm yağışın düştüğü görülmektedir. Yıl içinde aylara göre yağışın dağılımına baktığımızda en fazla yağışın 151,2 mm ile aralık ayında, en az yağışın ise 53,4 mm ile mayıs ayında düştüğünün görüldüğünü biliyor muydunuz?

ETKİNLİK

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ve genel ağda arama yaparak il merkezimiz ve ilçe merkezlerimizdeki en yüksek ve en düşük sıcaklık değerlerinin kaç derece olduğunu aşağıdaki tabloya yazınız?

İlçe	Tarih	En Yüksek Sıcaklık	En Düşük Sıcaklık
Merkez			
Alaplı			
Çaycuma			
Devrek			
Kdz.Ereğli			
Gökçebey			
Kilimli			
Kozlu			

Toprak Çeşitleri

İlimizde iklim, ana kaya, topografya ve bitki örtüsü gibi faktörlerin etkisiyle büyük toprak grupları oluşmuştur. Bunlar arasında yer alan alüvyal topraklar, akarsular tarafından taşınan malzemelerin birikmesiyle oluşur. En yaygın biçimde Filyos Çayı Vadisi ve diğer akarsu vadilerinde görülür. Kolüvyal topraklar, dağ yamaçlarından çözünen malzemelerin yağmur sel suları tarafından taşınarak dağ eteklerinde birikmesiyle oluşur. İlimizde eğimli alanların eteklerinde yaygındır. Podzol topraklar, iğne yapraklı ormanlar altında gelişen soğuk iklim topraklarıdır. Daha çok şehir merkezi, Kdz.Ereğli ve Devrek'in yüksek kesimlerinde görülür. Kahverengi orman toprakları, humus bakımından zengindir. Daha çok Devrek çevresinde görülür.

Bitki Örtüsü

Şehrimiz topraklarının yarısından fazlası ormanlık alanlardan oluşur. Zonguldak, Türkiye'nin en ormanlık üçüncü ilidir. Öyle ki ormanlık alanlar çoğu yerde kıyı çizgisine kadar ulaşmaktadır. Ülkemiz ormanları içerisinde zengin bitki örtüsü ile doğal ağaç parkı (arboretum) konumunda olan yöre ormanlarında geniş yapraklı (kayın, meşe, gürgen, kestane, çınar, ıhlamur ve kızılğaç) ve iğne yapraklı (karaçam, sarıçam, kızılçam ve sahil çamı) ormanlar mevcuttur. Bu ormanlarda yaşı binlerle ifade edilen ağaçlar bulunmaktadır. Bu ana yeşil dokuyu orman gülü, pırnal meşesi, çobanpüskülü, defne, kocayemiş, kızılçık, kiraz, funda, ayıüzümü, kuşburnu, böğürtlen, dağ çileği, eğretili otu gibi orman altı bitki örtüsü tamamlamaktadır. Zonguldak ve yöresi endemik bitki varlığı açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Ana vatanı Zonguldak olan 51 çeşit endemik bitki bulunmaktadır. Bu bitkilerin bir bölümü yörenin antik adları ile (Phrygia, Paphlagonica, Galaticus, Bihhynicum, Pontica), bir bölümü de mitolojik kaynaklardaki adları ile (Delphinium, Olympica, Heracleum) bilinmektedir.

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Endemik: Sadece bir bölgede yetişen veya yaşayan bitki, hayvan.

BİTKİ ÖRTÜSÜ

BİTKİ ÖRTÜSÜ

ETKİNLİK

Aşağıdaki listede ilimizde yetişen belli başlı ağaçlar verilmiştir. Bu ağaçlardan çevrenizde gördüklerinizin yanına tik işareti koyunuz. Bu ağaçların yapraklarını bulup sınıf panonuzda “Zonguldak Ağaçları Albümü” oluşturunuz.

	Ben bu ağacı gördüm		Ben bu ağacı gördüm
Kayın	☐	Karaağaç	☐
Meşe	☐	Ceviz	☐
Karaçam	☐	Fındık	☐
Gürgen	☐	Sahil Çamı	☐
Sarıçam	☐	Porsuk	☐
Kestane	☐	Fıstık Çamı	☐
Kızılçam	☐	Sumak	☐
Titrek Kavak	☐	Ahlat	☐
Söğüt	☐	Üvez	☐
Çınar	☐	Yabani Kiraz	☐
Kayacık	☐	Şimşir	☐
İhlamur	☐	Kızılcık	☐
Çitlembik	☐	Sandal	☐
Defne	☐	Ardıç	☐

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak'ın Türkiye'nin en ormanlık üçüncü ili olduğunu biliyor muydunuz?

2. ZONGULDAK'TA İNSAN DOĞA ETKİLEŞİMİ

Canlılar, çevrelerindeki canlı ve cansız varlıklar sayesinde yaşamlarını sürdürmektedir. Hava küre, su küre, taş küre ve canlı küre yeryüzünde yaşamı sağlayan doğal ortamlardır. İnsanlar da diğer canlılarda olduğu gibi bu çevreden etkilenmektedir. İnsanın diğer canlılardan farkı, çevreden etkilenirken bir yandan da çevreyi önemli ölçüde etkilemesidir.

19. yüzyılın ilk yarısında şehrimizin de içerisinde yer aldığı havzada taş kömürünün çıkarılmaya başlanması, ilerleyen süreçte Zonguldak'ın vatanımızın sanayileşme hamlesinde çok önemli roller üstlenmesini sağlamıştır. Böylece, “vatanı ışıklatan, vatanı yürüten ve vatanı ısıtan” bir belde olan şehrimizde insan doğa etkileşimi büyük ölçüde başlamıştır.

OKUMA PARÇASI

Edebiyat tarihçisi, eğitimci ve yazar İsmail Habib Sevük (1892-1954), 15 Ekim 1936'ta kaleme aldığı “Kömür Şehri” adlı makalesinde, hem şehrimizin bağrından çıkardığı kömürle yakın tarihimizde nasıl mühim bir rol oynadığını dile getirir hem de o yıllardaki Zonguldak'ı tasvir eder.

KÖMÜR ŞEHİRİ

Vatanı ışıklatan, vatanı yürüten ve vatanı ısıtan belde. Odanda düğmeyi çevirince kavuştuğun ziyayı ona borçlusun; kış içinde salonunu ılık bir bahara o çevirdi. Vapurlarımız yürüyorsa, şimendiferlerimiz koşuyorsa ve... Yavuz Boğaziçi'nin sularını taşıyormuş gibi boğazı doldura doldura sülünleme bir heybet içinde geçip gidiyorsa bunları yapan hep odur.

Kara kömür; sıkıştır, mazot çıkıyor; sıkıştır, benzin çıkıyor; bütün medeniyet tekniğini hareketlendiren enerji deposu, denizde yelkeni pervaneleştirip, havada pervaneyi kanatlaştıran ve rayda tekerleği devleştiren enerji. Vatana hayat kaynağı olan beldeye gidiyoruz.

Limandayız: Solda, denizin içine bir baş gibi uzanan fener burnu. Bu baş geriye, karaya doğru dalga dalga kabarıyor, ilk kabartının üstünden kırmızı kiremitli Madenler Mektebi'nin yan profili görülmektedir. Onun önündeki dere yarığının karşı sırtlarına yayılmış, hepsi ağaçlarla gömülü; kârgir, beyaz, birer ikişer katlı, taşkın saçaklı sayfiye evleri: Orası eski Frenk Mahallesi; eskiden Türkler'in adım atmadığı yer, vatan içinde vatanı fethedişimizin küçük bir işareti daha, artık orası da bizimdir.

Tepenin dereye doğru ucunda Amele Hastanesi ve tepenin böğründe apartman endamlı evler, düzlükte Şehrin asıl sıklet merkezi, Ankara'daki Sıhhiye Vekâleti binasını örnek yaparak kurulmuş, deniz cephesine güzel bir bahçe bırakan, üç katlı hükümet konağı...

OKUMA PARÇASI

En dipte ve yüksekte yeni biten Amele Birliği Hastanesi; temiz çehreli, kibar bir yapı. Onunla beraber üçüncü hastane, demek ki müselles duruşlu Zonguldak'ın üç ucunda üç hastanesi var. Tuhaf, mahviyetle beyaz minarecikleriyle, üç cami; Eski Cami, Yeni Cami ve Soğuksu Cami'si, bunlar da bir müselles teşkil ediyor.

Zonguldak'ın içi: Bu işin belkemiği çarşıdır; oldukça geniş, iki tarafında güzel vitrinli mağazalar bulunan, ancak üç dört yüz metre uzunluğunda bir çarşı, fakat bu küçük çarşıda her ay üç dört yüz bin lira dönüyor. Çarşının başında, etrafındaki binalarla Avrupa çizgili bir meydan; yalnız bu meydanın arkası, liman tarafı dar; çarşının cenuptan sonu da dar; Şehrin tek bel kemiği iki ucundan boğulmuş. İki ucu boğuk çarşının ortasından bir de kömür treni geçiyor, birer tonluk vagonetleri arkasına sıralamış, gelirken dolu, giderken boş; kalabalıktan dolayı hızlanamayarak, boyuna düdüğü öttüren, tozlu dumanlı, takır tukur bir kömür treni.

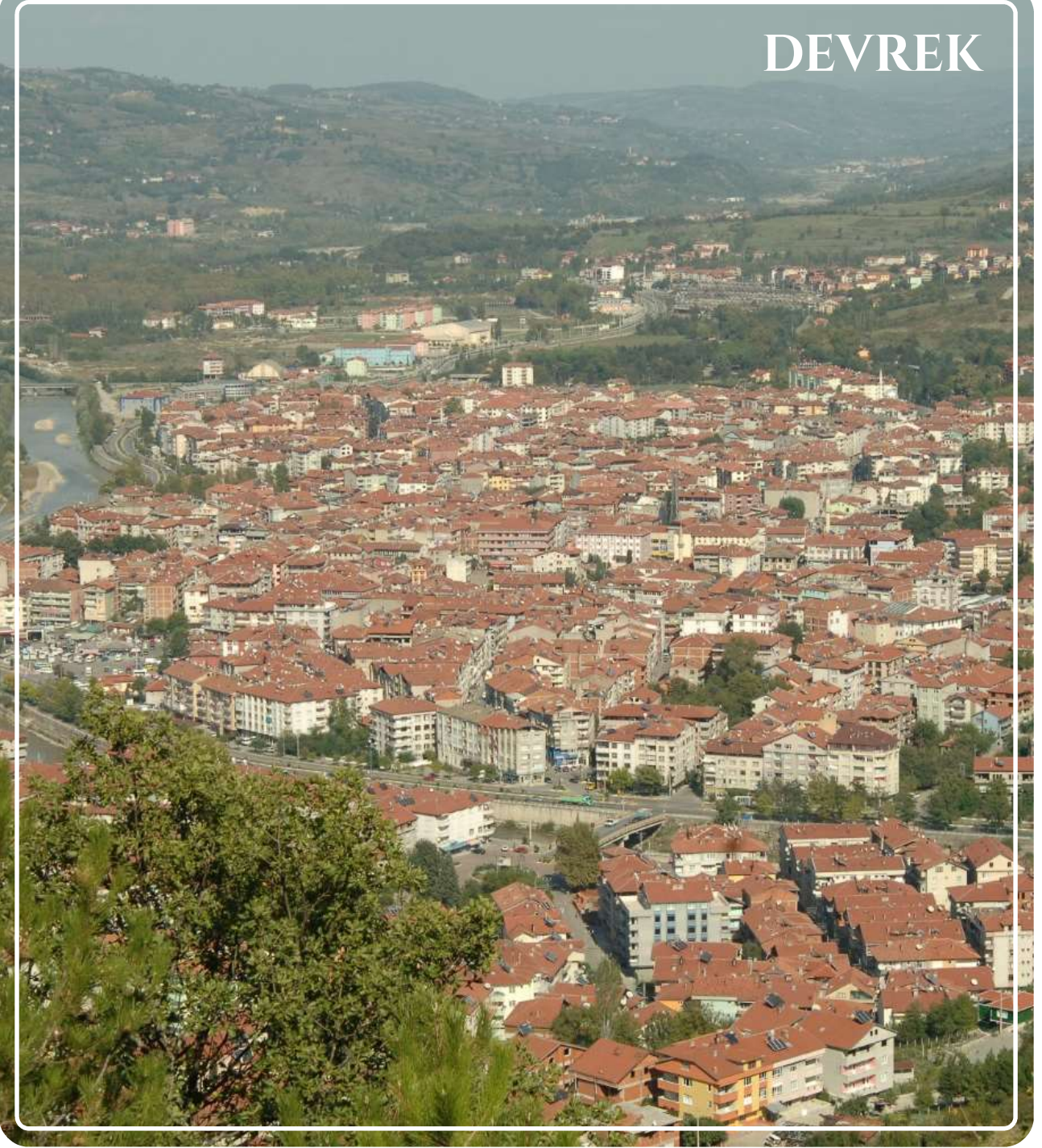
Kaynak: İsmail Habib Sevük, Yurttan Yazılar, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002, s. 197-202.

Zonguldak il merkezinde, Kozlu ve Kilimli ilçelerinde yükseltinin hemen kıyının gerisinde başlaması şehirleşmenin kıyı kesimine sıkışmasına ve binaların dikey yönde gelişmesine neden olmuştur. Kdz.Ereğli, Devrek, Çaycuma, Alaplı ve Gökçebey ilçeleri yerleşime daha uygundur. Ayrıca Filyos ve Güllüç Çayı; Devrek, Alaplı ırmakları; Üzülmüş, Kozlu dereleri çok sayıda köprünün bu akarsular üzerine inşa edilmesine neden olmuştur. Yükseltinin kısa mesafelerde değişmesi il genelinde viyadük ve tünel yapılmasına neden olmuştur. Zonguldak ve ilçelerindeki kırsal kesimlerde orman varlığı daha önceki dönemlerde mesken tipi olarak ahşap evlerin tercih edilmesine neden olmuştur. Bu da doğal malzemenin mesken tipine etkisidir. Dolayısı ile geçmişten günümüze kadar ilimizin coğrafi özellikleri insan yaşamını olumlu ya da olumsuz şekilde etkilemiştir.

AHŞAP EV

DEVREK

ETKİNLİK

Dikey mimari, büyük ya da büyümekte olan şehirlerde yapıların, yoğun olan nüfusun ihtiyacını karşılayacak şekilde çok katlı olarak inşa edilmesidir. Dikey mimari sayesinde dar alanda fazla sayıda hane oluşturulabilmektedir. Yatay mimari ise şehrin inşasında az katlı ve enine gelişen yapılara yer verilmesidir. Siz de oturduğunuz evin mimari özelliklerini sınıfta paylaşınız. Yatay mimariyi olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendiriniz.

Kuzu Kestanesi

Bir şehrin yemek kültürüne etki eden pek çok neden vardır. Başta o bölgede yetişen bitkiler olmak üzere, tarım, hayvancılık, sanayi, göçler gibi pek çok etken sayılabilir. Şehrimiz zengin bir mutfak kültürüne sahiptir. Yöre mutfağında ağırlık unlu (buğday ve mısır unu) mamullerden yapılan yemek türlerindedir. İlimiz mutfak kültüründe de unlu mamullerle yapılan yemekler ağırlıktadır. Bununla birlikte ilimizde, belki de dünyanın en lezzetli kestanesi olan, “kuzu kestanesi” de yetişmektedir. Mevsiminde toplanan kestane; suda haşlanmasıyla “tuzlama”, bütün olarak fırında kavrulmasıyla “kavşak”, çizilerek ateşte pişirilmesiyle “kebab (kömme)” biçiminde değerlendirildiği gibi kurutularak da saklanır.

SIRA SİZDE

Aşağıdaki listede ilimizde yetişen bitkiler verilmiştir. Bu bitkilerden veya bu bitkilerin meyvelerinden mutfak kültürümüzde hangi yiyecek ve içeceklerin yapımında yararlanıldığını araştırıp yanlarına yazınız.

Osmanlı Çileği	
Kızılcık (Kiren)	
Kuşburnu	
Böğürtlen	
Fesleğen	
Nane	
Defne	
Karayemiş	
Ahlat	

TARTIŞMA

Şehrimize özgü yemekleri araştırınız. Bu yemeklerde kullanılan malzemeler ile yapılan yemekler arasında nasıl bir bağlantı olabileceğini sınıfça tartışınız.

3. ZONGULDAK'IN NÜFUS YAPISI

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Yüz ölçümü 3.342 kilometrekare olan ilimizde, kilometrekareye 180 insan düşmektedir.

Başta yeryüzü şekilleri ve iklim olmak üzere ülkemizde bir yerleşim biriminde nüfusun dağılışını etkileyen faktörler şunlardır:

- Bitki örtüsü
- Su kaynakları
- Sanayi
- Turizm
- Tarım
- Ulaştırma
- Ticaret
- Yer altı kaynakları
- Sosyal ve kültürel etkinlikler

Zonguldak, sahip olduğu yüz ölçümü ile Türkiye topraklarının binde altısını kaplamaktadır. 1990'ların başında Karadeniz Bölgesi'nin en geniş yüz ölçümüne (8.629 kilometrekare) ve en fazla nüfusuna (1.073.560) sahip illerinden biri iken, 1991 yılında Bartın ve 1995 yılında Karabük ilçelerinin il olarak

ayrılması ile hem yüz ölçümü hem de nüfusu önemli ölçüde azalmıştır.

İlin ekonomik yapısını belirleyen unsurlar taş kömürü, demir-çelik sanayi, çimento sanayi, orman ürünleri ve kâğıt sanayidir. Zonguldak ilinin ekonomik hayatında madenin önemi Osmanlı Devleti döneminde olduğu gibi, Cumhuriyet'in ilk yıllarında da devam etmiştir. Zonguldak ilinin nüfus gelişimine bakıldığında, taş kömürü ve demir-çelik sektörlerinin gelişimine paralel olarak, nüfusun 2000'li yıllara kadar artış eğiliminde olduğu, bu tarihten sonra ise azalma eğilimine girdiği söylenebilir. Zonguldak'ta 2019 yılı sonu itibarıyla Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre 596.053 kişi yaşamaktadır. Zonguldak nüfusu bir önceki yıla göre 3.645 azalmıştır. Yıllık nüfus artış hızı % -0,61'dir. İl genelinde kilometrekareye 180 kişi düşmektedir. Zonguldak, nüfus bakımından 2019 yılı verilerine göre Türkiye'nin en kalabalık 36. şehridir.

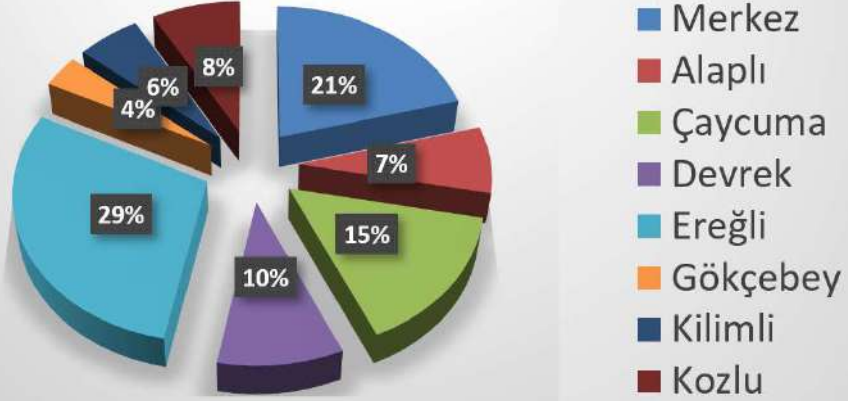
ETKİNLİK

2019 YILI İLÇELERE GÖRE ZONGULDAK NÜFUSU

İlçe	İlçe Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Nüfus Yüzdesi
Merkez	123.997	61.329	62.668	%20,8
Alaplı	43.851	21.954	21.897	%7,36
Çaycuma	90.556	44.576	45.980	%15,19
Devrek	57.583	28.872	28.711	%9,66
Kdz.Ereğli	175.622	87.465	88.157	%29,46
Gökçebey	21.108	10.486	10.622	%3,54
Kilimli	34.829	17.440	17.389	%5,84
Kozlu	48.507	23.710	24.797	%8,14

(2019 TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir)

İLÇE NÜFUSU

(2019 TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir)

Aşağıdaki boşlukları, yukarıdaki tablo ve grafiği inceleyerek doldurunuz.

İlimizdeki en yüksek nüfusa sahip ilçe'dir.

İlimizde en düşük nüfusa sahip ilçe'dir.

İlimizde ilçelerinde

kadın nüfusu, erkek nüfusundan daha fazladır.

Yaşadığım ilçe, ilimiz nüfus yüzdesi içinde'inci sıradadır.

SIRA SİZDE

ZONGULDAK'IN YILLARA GÖRE NÜFUSU

(2019 TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir)

YILLARA GÖRE ZONGULDAK NÜFUS ARTIŞ HIZI

Yıl	Zonguldak Nüfusu	Artış Hızı
2010	619.703	% -0,02
2011	612.406	% -1,18
2012	606.527	% -0,96
2013	601.567	% -0,82
2014	598.796	% -0,46
2015	595.907	% -0,48
2016	597.524	% 0,27
2017	596.892	% -0,11
2018	599.698	% 0,47
2019	596.053	% -0,61

(2019 TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir)

Yukarıdaki grafik ve tabloyu inceleyiniz. İlimiz nüfusunun 2010 yılından itibaren düşmesinin sebepleri neler olabilir? Araştırınız? Ulaştığınız sonuçları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

YILLARA GÖRE ZONGULDAK NÜFUS YOĞUNLUĞU

Yıl	Zonguldak Nüfusu	Nüfus Yoğunluğu
2010	619.703	187 / km ²
2011	612.406	185 / km ²
2012	606.527	183 / km ²
2013	601.567	182 / km ²
2014	598.796	181 / km ²
2015	595.907	180 / km ²
2016	597.524	181 / km ²
2017	596.892	181 / km ²
2018	599.698	181 / km ²
2019	596.053	180 / km ²

(2019 TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir)

TARTIŞMA

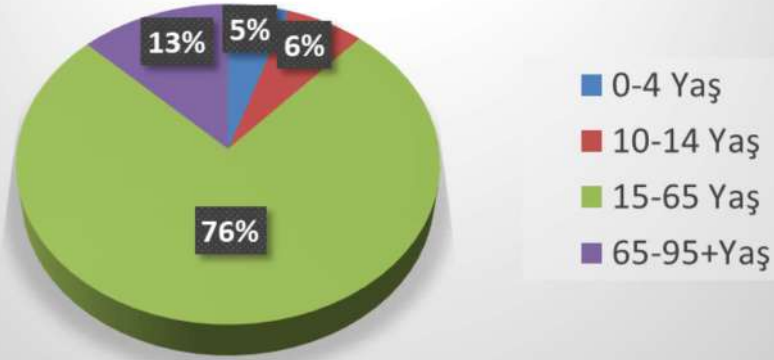
İlimizde yüz ölçüme göre nüfusun en seyrek olduğu ilçenin hangisi olduğunu araştırınız? Bu durumun nedenlerini tartışınız?

Zonguldak'ta Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Oranları

2019 YILI YAŞ GRUPLARINA GÖRE ZONGULDAK NÜFUSU		
Yaş Grubu	Nüfus	Nüfus Yüzdesi
0-4 Yaş	30.336	%5,09
10-14 Yaş	38.970	%6,54
15-65 Yaş	451.598	%75,76
65-95+Yaş	75.149	%12,61
Toplam Nüfus	596.053	

(2019 TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir)

NÜFUSUN YAŞA GÖRE DAĞILIM GRAFİĞİ

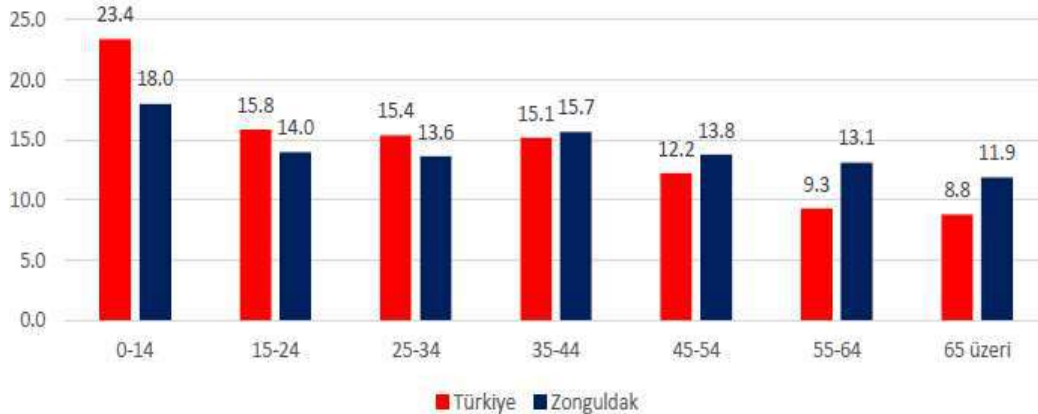
(2019 TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir)

TARTIŞMA

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) 2018 verileri esas alınarak hazırlanan aşağıdaki tabloyu inceleyiniz. Yaptığınız inceleme sonucunda ulaştığınız sonuçları, sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız?

Türkiye ve Zonguldak'taki Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması Grafiği

Zonguldak'ta Göç Olgusu

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Göç: Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret.

Zonguldak 1980'de net göç alan iller arasında 14. sırada bulunurken, 1990'dan sonra net göç veren iller arasına girmiştir. 1990'da net göç veren iller arasında 38. sırada bulunurken, 2000 yılında net göç veren iller arasında 5. sıraya yükselmiştir. 1990 ile 2000 yılları arasındaki 10 yıl içerisinde Zonguldak ilinin iç göç veren iller arasında Türkiye'de en üst sıralara yükseldiği görülmektedir.

YILLARA GÖRE ZONGULDAK'IN ALDIĞI – VERDİĞİ GÖÇ

Yıl	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Göç Farkı
2014	18.115	24.783	-6.668
2013	17.006	25.571	-8.565
2012	14.279	22.687	-8.408
2011	15.822	23.658	-7.836
2010	15.712	23.267	-7.555
2009	16.258	20.701	-4.443
2008	17.639	19.530	-1.891

(TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir)

TARTIŞMA

Sizce Zonguldak göç alan bir il midir yoksa göç veren bir il midir? Yukarıdaki tabloyu ve daha önce incelediğiniz nüfus grafiklerini de göz önünde bulundurarak göçün nüfusa etkisini sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

Zonguldak'ta Çalışanların Sektörel Dağılımı

ZONGULDAK'TAKİ SEKTÖRLER VE FİRMA SAYILARI			
Sektör	Merkez İlçe	İlçeler	Toplam Firma
Madencilik	38	4	42
Orman Ürünleri	1	20	21
Mobilya İmalatı	12	36	48
Toprak-Seramik-Mermer	4	29	33
İnşaat Malzemesi İmalatı	14	41	55
Hazır Beton-Kum-Çakıl	7	16	55
Elektronik Yedek Parça İmalat	1	9	10
Elektrik Enerjisi Üretimi	3	1	4
Oto Yan Sanayi	0	12	12
Makine İmalatı	6	25	31
Gemi İnşa	0	10	10
Demir-Çelik ve Metal	1	82	83
Kâğıt Sanayi	0	5	6
Tekstil	6	19	25
Gıda	33	66	99
Diğer Sektörler	12	44	56
Genel Toplam	138	419	557

Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü (2019)

ZONGULDAK'TA SANAYİ SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN DAĞILIMI (İLK 10 SEKTÖR)

Sektör Adı	Çalışan Sayısı	İl Payı
Kömür (Taş Kömürü)	8998	%28,36
Metal Ürünleri	8835	%27,84
Giyim Eşyaları	1871	%5,90
Metalik Olmayan Mineral Ürünler	1586	%5,00
Ana Metal	1369	%4,31
Kauçuk ve Plastik	1073	%3,38
Gıda Ürünleri	1062	%3,35
Diğer Ulaşım Araçları	957	%3,02
Elektrik, Gaz, Buhar	942	%2,97
Makine ve Ekipmanlar	834	%2,63
Toplam	31.733	

(Zonguldak İl Sanayi Durum Raporu 2018)

TARTIŞMA

Yukarıdaki tabloları inceleyiniz ve ilimize neden sanayi şehri dendiğini sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

4. ZONGULDAK'TA DOĞAL AFETLER

Deprem, sel, heyelan, ıg, kuraklık, fırtına, dolu, hortum, göktaşı dışmesi vb. gibi oluşumu engellenemeyen jeolojik, meteorolojik, hidrolojik, klimatolojik, biyolojik ve kaynağı dünya dışında olan tehlikelerden kaynaklanan doğa olaylarının sonuçlarına verilen genel ada doğa afet denir. Dünya genelindeki doğa afetler ele alınınca, 31 çeşit doğa afetin 28 tanesini meteorolojik afetlerin oluşturduğu görülür. Doğa afetlerin eşitleri ve önem sıraları ülkeden ülkeye değişmektedir. Ülkemizde en sık görülen meteorolojik karakterli doğa afetler dolu, sel, taşkın, don, orman yangınları, kuraklık, şiddetli yağış, şiddetli rüzgâr, yıldırım, ıg, kar ve fırtınalardır.

İlimizde meydana gelen doğa afetlerin başında heyelan yer alır. Kısaca toprak kayması anlamına gelen heyelan; kaya, toprak veya arazi parçalarının, yer çekimi veya depremler, aşırı yağışlar gibi dış etkenlerin etkisi ile fark edilebilir düzeyde eğim aşağı doğu kayması veya hareket etmesi durumudur. Heyelan afeti başta aycuma ve Devrek olmak üzere Kdz.Ereğli ve Alaplı ilçelerinde yoğun bir şekilde görülür. İlimizin yakın tarihindeki en önemli heyelan olayı Devrek ilçesinde, Temmuz 2015'te meydana gelmiştir. Bu heyelandan 225 konut (73 bina), 6 kamu binası etkilenmiş olup söz konusu heyelan bölgesi Afete Maruz Bölge (Yapı ve İkamete Yasaklı Alan) olarak ilan edilmiştir.

DEVREK İLÇESİ KARşIYAKA MAHALLESİ'NDE MEYDANA GELEN HEYELAN

Kaya düşmesi; fiziksel veya kimyasal etkilerle bozulmuş veya parçalanmış, değişik boy ve çeşitteki kaya veya zemin parçalarının, kendiliğinden ya da depremler ve aşırı yağışlar gibi dış etkilerle eğim aşağı hızla hareket etmesi olayıdır. Kaya düşmesi duyarlılık haritası oluşturulması kapsamında ilimizde yapılan incelemelerde, başta Merkez ve Devrek ilçeleri olmak üzere, kaya düşmesi tehlikesinin yaşanabileceği kırka yakın alan tespit edilmiştir.

Deprem; yer kabuğunun derin katmanlarının kırılıp yer değiştirmesi veya yanardağların püskürme durumuna geçmesi yüzünden oluşan yer sarsıntısıdır. İlimiz sınırları içinden geçen aktif fay hattı yoktur. Fakat güneyinden geçen Kuzey Anadolu Fay Hattı ve Bartın yakınlarından geçen fay hattı risk oluşturmaktadır. İlimiz bu fay hatlarına yakınlığından dolayı, bazı depremlerden etkilenmiştir: 17 Ağustos 1999 Doğu Marmara ve 12 Kasım 1999 Düzce depremleri gibi.

İlimizde yağışların bol olduğu dönemlerde zaman zaman sel felaketleri de yaşanmaktadır. Özellikle Filyos, Üzülmüş, Alaplı ve Güllüç dereleri yoğun sellere maruz kalmaktadır. Örneğin 1998 yılında meydana gelen sel felaketinde Çaycuma, Saltukova, Devrek, Gökçebey, Güllüç, Alaplı ve Muslu gibi yerleşim alanları zarar görmüş, can ve mal kayıpları yaşanmıştır. Dere yataklarına konumlanan yerleşim alanları, can ve mal kaybı riskini artırmaktadır.

ALAPLI

SIRA SİZDE

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının internet sitesini ziyaret ederek afet türleri, afetlerden korunma tedbirleri hakkında araştırma yapınız. Araştırma sonuçlarınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. ZONGULDAK'IN İDARİ YAPISI

Zonguldak Cumhuriyet'in ilanından sonra kurulan ilk ilimizdir. Nitekim 1 Nisan 1924'te, yani 29 Ekim 1923'ten sadece beş ay sonra il olmuştur. Zonguldak o yıllarda Merkez, Ereğli, Bartın ve Devrek ilçelerinden oluşmaktaydı. 1927'de Safranbolu ilçesi de Zonguldak'a bağlandı. İlerleyen yıllarda ilin bazı kasabaları da birer ilçe merkezi olarak teşkilatlandırıldı. Çaycuma, Devrek'in bir nahiyesi iken, 1944'te ilçe merkezi oldu. Yine aynı yıl uzun süredir Safranbolu'nun bir nahiyesi olan Ulus da Zonguldak'ın yedinci ilçesi olarak kuruldu. Daha sonra sırasıyla 1953'te Karabük ve Eflani, 1957'de Kurucaşile ilçe merkezi oldular. 1987'de Alaplı, Amasra ve Yenice kasabaları, 1990'da ise Gökçebey kasabasının ilçe merkezi hâline getirilmesiyle Zonguldak'ın ilçe sayısı on dörde yükseldi.

1991'de Bartın'ın il olması nedeniyle Bartın'ın yanı sıra Amasra, Ulus ve Kurucaşile; 1995'te ise Karabük'ün il olması nedeniyle Karabük'ün yanı sıra Eflani, Safranbolu ve Yenice ilçeleri Zonguldak'tan ayrıldı. Böylece Zonguldak'ın ilçe sayısı altıya düştü. 2012'de Kozlu ve Kilimli beldelerinin ilçe olması ile birlikte Zonguldak'ın idari yapısı bugünkü hâlini aldı.

Günümüzde Zonguldak ilinin merkez hariç yedi ilçesi bulunmaktadır. Bunlar Alaplı, Çaycuma, Devrek, Kdz.Ereğli, Gökçebey, Kilimli ve Kozlu'dur. Şehrimizdeki belediye sayısı 25; mahalle sayısı 176; köy sayısı ise 380'dir. 2019 verilerine göre en kalabalık ilçemiz Kdz.Ereğli, nüfusu en az olan ilçemiz ise Gökçebey'dir.

SIRA SİZDE

Zonguldak neden Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ili olmuştur? Araştırınız.

ETKİNLİK

Aşağıda verilen belediye logosunu inceleyerek örnekte olduğu gibi diğer ilçelerin özellikleri hakkında çıkarımlarda bulununuz.

ÇAYCUMA

Yüz Ölçümü : 492 km²
Rakım : 36
Merkeze Uzaklık : 47 km

Madencilik
Manda Yoğurdu
Sanayi
Filyos Antik Kenti

ÖRNEK

.....

.....

.....

.....

ALAPLI

Yüz Ölçümü : 382 km²
Rakım : 18
Merkeze Uzaklık : 59 km

DEVREK

Yüz Ölçümü : 953 km²
Rakım : 103
Merkeze Uzaklık : 46 km

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KDZ. EREĞLİ

Yüz Ölçümü : 736 km²
Rakım : 12
Merkeze Uzaklık : 46 km

GÖKÇEBEY

Yüz Ölçümü : 183 km²
Rakım : 62
Merkeze Uzaklık : 45 km

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KILIMLI

Yüz Ölçümü : 145 km²
Rakım : 14
Merkeze Uzaklık : 8 km

KOZLU

Yüz Ölçümü : 177 km²
Rakım : 18
Merkeze Uzaklık : 5 km

.....

.....

.....

.....

6. SANDARAKE'DEN ZONGULDAK İLİNE

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Millî Mücadele: Birinci Dünya Savaşı sonunda düşman işgaline karşı Atatürk'ün Samsun'a çıkmasıyla tam bağımsızlık amacına yönelik olarak başlatılan, işgalcilerin ve iş birlikçilerinin yenilgisi sonrasında Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ve Lozan Antlaşması ile sonuçlanan askerî ve siyasi mücadele veya bu mücadele dönemi.

Kuvayımillîye: Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Yunanların İzmir'i işgal etmeleri ve Anadolu'da ilerlemeleri üzerine kurulan ve onlara karşı savaştan millî teşkilat.

Müdafaa-ı Hukuk Cemiyetleri: 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'nın yedinci maddesine dayanarak İtilaf Devletleri'nin Osmanlı topraklarını işgale başlamalarıyla birlikte çeşitli yerlerde kurulan mahallî direniş teşkilatları.

İnsanlar yerleşim yeri seçerken su ve geçim kaynaklarının bol, ulaşım ve iklim şartlarının elverişli olduğu alanları özellikle tercih etmiştir. Karadeniz kıyısında yer alan Zonguldak ve yöresi, bu tür özelliklere sahip olmasından dolayı Anadolu'nun en eski yerleşim alanlarından biridir ve birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Yörenin uygarlık yolculuğu Friglerle başlamıştır. MÖ 1200'lerde başlayan ve uzun süre devam eden Frig-Trak göçleri sırasında, Bythin, Mariandyn ve Migdonlar gibi bazı deniz kavimleri, MÖ VIII. yüzyılda Zonguldak havalisine yerleşerek yörenin bilinen ilk halkını oluşturmuşlardır. Filyos (Tios) ve Ereğli (Herakleia) kentleri Frigler döneminde kurulmuştur. Frigler bölgede otoritelerini güçlendirdikleri sırada Kafkaslardan gelen Kimmerler, Batı Karadeniz kıyılarını (Ereğli, Amasra) istila ettiler ve MÖ 676-650 yılları arasında yöreye egemen oldular. Yörenin Kimmerlerden sonraki uygarlık yolculuğu Lidyalılar (MÖ VII-VI. yüzyıllar), Persler (MÖ 546-334), Bitinya Krallığı (MÖ IV-I. yüzyıllar), Roma İmparatorluğu (MS I-IV. yüzyıllar) ve Bizans İmparatorluğu (MS IV-XIII. yüzyıllar) ile devam etmiştir. Selçukluların Bizans İmparatorluğu'na karşı 1071'de kazandığı Malazgirt Zaferi'nin ardından, Anadolu'nun pek çok yerinde olduğu gibi, bu bölgede de Türk fetihleri yoğunlaşmıştır. Zonguldak havalisinde görünen ilk Türk komutanı Emir Karatekin'dir. O, 1084'te Ulus, Bartın ve Devrek'i ele geçirmiş, daha sonra kıyıya yönelerek Zonguldak yöresini bütünüyle zapt etmiştir. XIII. yüzyıl sonlarında iç kısımların Türkler, kıyıların ise Cenevizli gemiciler tarafından kontrol altına alınması üzerine Bizans İmparatorluğu'nun yöredeki egemenliği sona erdi. Devrek, Eflani, Bartın, Safranbolu, Ulus ve Karabük'ü içine alan saha, 1335'te bağımsızlığını ilan eden Candaroğulları Beyliği'nin sınırları içine girdi. Osmanlıların Zonguldak ve çevresindeki etkinlikleri ise Orhan Gazi döneminde (1324-1362) başlamıştır. Yıldırım Bayezid'in 1392'de Kastamonu ve çevresini, Fatih Sultan Mehmed'in 1460'da Amasra'yı ele geçirmesi ile yöredeki Osmanlı egemenliği giderek daha da güçlenmiştir. Genel olarak XVI, XVII ve XVIII. yüzyıllarda Zonguldak ve yöresinde kayda değer olaylar vuku bulmamıştır.

Zonguldak; Ereğli, Bartın ve Amasra gibi binlerce yıllık tarihî geçmişe sahip olan yerleşim birimlerinin ortasında yer almaktadır. Buna rağmen bugünkü şehrin tarihi, yörenin tarihine göre oldukça yenidir. Zira bugünkü şehrin çekirdeğini, 1860'lı yıllarda Üzülmaz Deresi'nin denize döküldüğü kesimdeki sazlık ve bataklık arazinin kıyısında yer alan ve basit konutlardan oluşan küçük balıkçı köyü oluşturmaktadır. Kısa bir zamanda şehir merkezi hâline gelen Zonguldak'ın oluşumu, kömür madeninin bulunması ve işletmeye açılmasıyla birlikte başlamıştır. Madenlerin faaliyete geçmesiyle havzaya yerli ve yabancı sermaye girişi başlamıştır. Kömür ocakları birbiri ardına açıldıkça baş gösteren ekonomik ve sosyal koşullar, yeni bir yerleşim birimi meydana getirmiştir.

XIX. yüzyılın ortalarından itibaren hızla gelişmeye başlayan Zonguldak, 1876'da Kastamonu merkez sancağına bağlı bir köy iken, 1877'de Bolu sancağının Ereğli kazasının bir nahiyesi durumuna geldi. 1899'da Bolu sancağının bir kazası oldu. 1920'de ise müstakil mutasarrıflık hâline getirildi. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Fransızlar Kuvayımillîye'nin ikmal yollarını kesmek, yöredeki zengin kömür yataklarına sahip olmak ve buradaki şirketlerinin haklarını korumak amacıyla 8 Mart 1919'da Zonguldak'ı; 8 Haziran 1920'de de Ereğli'yi işgal etmişlerdir. Ankara Hükümeti'nin çalışmaları, Kuvayımillîye birliklerinin ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti üyelerinin gayret ve kahramanlıklarıyla Fransızlar 18 Haziran 1920'de Ereğli'den; 21 Haziran 1921'de de Zonguldak'tan çekilmek zorunda kalmışlardır. Millî Mücadele'nin başarıya ulaşması ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasından sonra, 1 Nisan 1924'te Ereğli, Bartın ve Devrek Zonguldak'a bağlanarak Zonguldak il yapılmıştır. Böylece Zonguldak Cumhuriyet'in ilanından sonra kurulan ilk il olma unvanını kazanmıştır.

Zonguldak ve Yöresinin Kronolojik Tarihi

DÖNEM ADI	TARİH ARALIĞI
Frigyalılar Dönemi	M Ö 1200-676
Kimmerler Dönemi	M Ö 676-650
Lidyalılar Dönemi	M Ö VII-VI. Yüzyıllar
Persler Dönemi	M Ö 546-334
Bitinya Krallığı Dönemi	M Ö IV-I. Yüzyıllar
Roma İmparatorluğu Dönemi	M S I-IV. Yüzyıllar
Bizans İmparatorluğu Dönemi	M S IV-XIII. Yüzyıllar
Türkiye Selçukluları Dönemi	M S XI-XIII. Yüzyıllar
Candaroğulları Beyliği Dönemi	1335-1460
Osmanlı İmparatorluğu Dönemi	1460-1920
Türkiye Cumhuriyeti Dönemi	1923'den Günümüze

OKUMA PARÇASI

Bir Zamanlar Zonguldak

Aşağıdaki satırlarda bir 7. sınıf öğrencisinin, seksen yedi yaşındaki babaannesi ile yaptığı söyleşiyi okuyacaksınız. Siz de aile büyüklerinizle, yaşadığınız yerin tarihi ile ilgili söyleşiler yapabilirsiniz. Hazırladığınız söyleşiyi benzerlik ve farklılıklar açısından arkadaşlarınızın hazırladıkları ile karşılaştırabilirsiniz. Bu sayede yaşadığınız yerin geçmişi hakkında birinci ağızdan bilgilere sahip olabilirsiniz.

Torun: Babaanne, bugün öğretmenimiz bize bir ödev verdi. Zonguldak'ın tarihi ile ilgili büyüklerimizle söyleşi yaparak arkadaşlarımızla paylaşacağız. Sen bana Zonguldak tarihini anlatır mısın?

OKUMA PARÇASI

Babaanne: Tabi yavrum, anlatuvarun emme ben sizi gibi nazik konuşamayon. Ben böyle deyiveren, sen gözelgen yazasıy, olu mu gıscazım? (Tabi ki yavrum, anlatırım ama ben sizin gibi nazik konuşamıyorum. Ben böyle anlatayım, sen güzel bir şekilde yazarsın, olur mu kızım?)

Torun: Babaanneciğim, zaten bizim konumuz kültürel miras ile alakalı. Yani geçmişten gelen kültürel özelliklerimizi de yansıtan bir ödev olacak. O yüzden böyle anlatman bizim için daha iyi.

Babaanne: Sen öyle deyoşay öyle olsun gızım. Bizim köylede yerimiz oldu gibi çarşıda da vadi. Şindi hani bazar yeriniy orası veya, Soğuksu deyala hani. İşte ollabiren bizim köylülendi. Ben hatırlayon, uşaklımızda biz lavarıyollada hayvan otlatuduk. Ben kendimi bildim bileli bizim adamlamız ocaklada çalışudu. Biz denizin kenarundayduk emme bizim işimiz gene topraklandı. (Sen öyle diyorsan öyle olsun kızım. Bizim köylerde yerimiz olduğu gibi çarşılarda da vardı. Şimdi hani pazar yerinin orası var ya, Soğuksu diyorlar hani. İşte oralar tamamen bizim köylülerindi. Ben hatırlıyorum, çocukluğumuzda biz lavuarın oralarda hayvan otlatırdık. Ben kendimi bildim bileli bizim adamlarımız ocaklarda çalışırdı. Biz denizin kenarındaydık ama bizim işimiz gene topraklaydı.)

Torun: Nasıl yani babaanneciğim, o zaman Zonguldak'ta bu kadar çok araba ve bina yok muydu yani?

Babaanne: Olu mu be gızım, deniziy kenalları biren bataklıkдын. Devlet Hastanesiniy olla da çakalla uluyodu. Ne zamanki bullada kömür vadedile, işte o zaman bulla galabalıklaşma başladı. Memlekettiy her yellenden insanla buray gelmeye başladı. (Olur mu kızım, denizin kenarları tamamen bataklıktı. Devlet Hastanesi'nin –günümüzdeki Atatürk Devlet Hastanesi Site Ek Binası– oralarda çakallar uluyordu. Ne zamanki buralarda kömür var dediler, işte o zaman buralar kalabalıklaşmaya başladı. Memleketin her yerinden insanlar buraya gelmeye başladı.)

Torun: Peki babaanneciğim, son olarak çocukluğunda unutamadığın anılarını anlatır mısın bize?

Babaanne: Çok anı va emme yaşlılık işte, agıl mı bırakıya adamda. Emme ırağmetli Atatürk'üy Zonguldava geldüvü günü hatırımdan çıkmaya. Öyle bi galabalık vardın ki iskeleniy ollada... A gızım, biz bullada düşmanla silah silaha çarpuşmaduk emme o zamanla memlekettiy en çok ihtiyaç duyduğu kömürü canumuz pahasına çıkarduk. İrağmetli Abdullah dedeyi de biz ocakda gaybettük. İşte bunla da benim aklımdan hiç çıkmaya. (Çok anı var ama yaşlılık işte, akıl mı bırakıyor adamda. Ama rahmetli Atatürk'ün Zonguldak'a geldiği gün hatırımdan çıkmıyor. Öyle bir kalabalık vardı ki iskelenin oralarda... A kızım, bizim buralarda düşmanla silah silaha çarpışmadık ama o zamanlar memleketin en çok ihtiyaç duyduğu kömürü canımız pahasına çıkardık. Rahmetli Abdullah dedeni de biz ocakta kaybettik. İşte bunlar da benim aklımdan hiç çıkmıyor.)

Torun: Çok sağ ol babaanneciğim. Öğretmenim ve arkadaşlarım eminim ödevimi çok beğenecek.

Babaanne: Sen savol benim agıl küpüm. İşallah beyenüle. (Sen sağol benim akıl küpü kızım. İnşallah beğenirler.)

Hazırlayan: Sinan Gebedek

Zonguldak Adının Anlamı

Zonguldak adının kaynağı konusunda farklı rivayetler ve çeşitli görüşler bulunmaktadır. Tarih boyunca birçok kavim ve milletin birbiri ardı sıra yaşadığı şehrimizin adı, bugünkü şeklini alıncaya kadar hem söyleyiş hem de yazılış açısından bazı değişimler geçirmiştir. Şehrimizin adı tarihsel süreç içerisinde Sandarake'den Songuldayık'a, Songuldayık'tan da Zonguldak'a doğru bir değişim geçirmiş olabilir. Bu husustaki rivayet ve görüşler şöyledir:

Sandarake: Zonguldak'ın antik dönemdeki adı Sandarake'dir. Söz konusu döneme ilişkin kaynaklara göre Sandarake, küçük gemilerin iskele ve liman olarak kullandığı bir yerdir.

Zogal-dag: Bir yerleşim yerine ad verirken yörenin durumu ve şekli dikkate alınabilmekte veya yerleşim yerinin adı yörede bulunan bir şey ile ilişkilendirilebilmektedir. Bu çerçevede Farsça “zogal” kelimesi kömür; “dag” kelimesi ise yakıcı, yakan, ateş anlamı ile Zonguldak'ın kömürü ile özdeşleşmiş, böylece Zogal-dag adını ortaya çıkarmıştır. Kelimeyi coğrafi açıdan ele alırsak, Zogal-dag'a Kömür dağı anlamını da verebiliriz. Zogal-dag zamanla Zonguldak'a dönüşmüş olabilir.

Songuldayık: Songuldayık, bazı Osmanlı arşiv kayıtlarına göre XV. yüzyılda Bolu sancağına bağlı Hızırbeyili dâhilinde bulunan bir nehrin ve bu nehrin üzerinde bulunan bir köprünün adıdır. Hızırbeyili'nin sınırları Devrek, Çaycuma ve Zonguldak'ı içine almaktadır. Zonguldak, Üzülmaz Deresi'nin denize döküldüğü yerde kurulmuştur. Buna göre Üzülmaz Deresi'nin ve bu derenin üzerindeki köprünün adı, söz konusu arşiv kayıtlarında geçen Songuldayık olabilir. Songuldayık zamanla Zonguldak'a dönüşmüş olabilir. Songuldayık'ın “Sünbül dağı” kelimesinden geldiğine dair de bazı görüşler bulunmaktadır.

Zone Guel Dagħ: XIX. yüzyılın sonlarına doğru havzadaki kömür ocaklarını işletmeye başlayan Fransızlar, bölgeyi Göldağ mevkiinden hareketle tanımlamışlardır. Zone Guel Dagħ, Fransızca bölge anlamına gelen “Zone” ile Göldağ'ın Fransızca yazılışı olan “Guel Dagħ” kelimelerinin birleşmesinden oluşmaktadır. Zonguldak da adını Göldağı Bölgesi anlamına gelen Zone Guel Dagħ'ın Türkçe okunuşundan almış; Zongöldağ zamanla Zonguldak'a dönüşmüştür.

Jungle-Dagħ: Zonguldak'ta maden ocakları açan Fransız girişimciler, yörenin çok engebeli ve sık ormanlık oluşu nedeniyle buralara “Jungle” (Cangıl) adını vermişlerdir. Buna yerli halkın orman anlamında kullandıkları “Dav” yahut “Dağ” kelimesi de eklenince, zamanla Zonguldak biçimini alacak olan “Jungle-Dagħ” ismi doğmuştur.

Zungalık, Zunguralık, Zonklatan, Zonguralık: Şehrin bulunduğu bölge eskiden sazlıklarla kaplı olduğu için buraya sazlık ve bataklık anlamına gelen Zungalık yahut Zunguralık denilmiştir. Sivrisineklerle dolu olan bu sazlık ve bataklıklar, doğal olarak sıtma hastalığına yol açmaktadır. Bu bakımdan civar köylerin ahalisi, buraya sıtmadan kinaye olarak titreten ve acı veren yer anlamına gelen Zonklatan demişlerdir. Ayrıca şehirde açıktan akan derelerin çevresinde yetişen zongura otundan hareketle de buraya Zonguralık denildiği rivayet edilmektedir. Zungalık, Zunguralık, Zonklatan, Zonguralık isimleri halkın dilinde zamanla değişerek bugünkü Zonguldak'a dönüşmüştür.

Millî Mücadele'ye Büyük Kaynak Kömürden

Milletçe bağımsızlık mücadelesi verdiğimiz günlerde, köy ve ilçeleri ile birlikte bütün Zonguldak, Kuvayımilliye'nin ihtiyaçlarını karşılamak için elinden gelen yardımı yapmıştır. Bu hususta Prof. Dr. Ali Sarıkoyuncu bizlere şu bilgiyi vermektedir:

Cephelerin ikmal masraflarının gittikçe artması üzerine, halktan alınan yardımlar yeterli olmamaya başlamıştı. Bu durum karşısında başka gelir kaynakları bulma zorunluğu ortaya çıkmıştır. Millî Hükümet'in bu sıkıntılı günlerinde Zonguldak Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı Müftü İbrahim Efendi daha önce değişik vesilelerle sözünü ettiğimiz 17 Temmuz 1920 tarihli raporunda; "... Büyük Millet Meclisi buradan (Zonguldak'tan) ihraç edilen kömürlerin beher tonundan Müdafaa-i Milliye namına ihtiyaçlarını giderinceye kadar devam etmek üzere Hükümete birer lira verilmesi suretiyle bir meblağ alınması hakkında bir geçici kanun çıkarılacak olursa aylık altmış bin lira temin edilmiş olunacaktır. Bu şekilde Müdafaa-i Milliye için gelir sağlandığı gibi, bunun ne madenlere ve ne de kömür amelesine zararı dokunmayacaktır. Zira söz konusu meblağ kömür alım satımı ile iştigal eden ve bu yönden zengin olan İstanbul tüccarlarının cebinden çıkacaktır." şeklinde gerekçelerini de açıkladığı bir geçici kanunun çıkarılmasını teklif etmekteydi.

Müftü İbrahim Efendi'nin bu teklifi TBMM'ye gelmekte gecikmedi. Nitekim Millî Hükümet, çok kısa bir süre içerisinde bu konuda bir kanun teklifi hazırladı. "Ereğli ve Zonguldak Havzalarından İhraç Olunacak Maden Kömürlerinden Alınacak İhracat Resmi Hakkında Kanun" olarak hazırlanan bu teklif, bizzat Mustafa Kemal Paşa tarafından 12 Ağustos 1920 tarihinde TBMM Başkanlığı'na sunuldu. Maliye Vekili Ferit Bey'in acilen müzakeresini istemesi üzerine de aynı gün ilgili komisyonlara havale edildi.

Komisyonların birbirinin aynı olan teklifleri, Meclisin 15.8.1920 tarihli oturumunda görüşülerek "Maden Kömürlerinden Alınacak İhracat Resmi Hakkında" kanun olarak yürürlüğe girdi. Bu kanunun 2. maddesiyle yıkanmış kömürün tonundan üç lira, yıkanmamış kömürün tonundan ise iki lira alınması hükme bağlandı. Ayrıca bu kanunla İtilaf Devletleri'nin istedikleri gibi kömür havzasından istifade etmelerine imkân veren bütün mevzuat yürürlükten kaldırılıyordu.

Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle, Millî Hükümet hazinesi için son derece önemli olan yeni ve devamlı olan bir gelire kavuşmuş oluyordu.

Kaynak: Ali Sarıkoyuncu, Milli Mücadele'de Zonguldak ve Havalisi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992, s. 320-322.

Atatürk Zonguldak'ta

Millî Mücadele yıllarında ve sonrasında yurt gezilerine ve bu gezilerde halkla kucaklaşmaya büyük önem veren Atatürk, doğusuyla batısıyla ülkesini karış karış gezmiş bir devlet adamıdır. Millî Mücadele'de başarıya ulaşmanın, zaferden sonra ileri ve modern bir Türkiye vücuda getirmenin düşünsel yapısı üzerinde, onun yurt gezilerinin etkisi büyük olmuştur. Doç. Dr. Yücel Namal, Atatürk'ün Zonguldak gezisi ile alakalı şu bilgileri vermektedir:

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasını izleyen yıllarda, bakan, bürokrat, bilim insanı vb. pek çok insan Zonguldak kömür havzasına gelerek burada incelemelerde bulunmuşlardır. Bu ilgi, şehrimizin Cumhuriyet hükümetlerinin göz bebeği olduğunu göstermektedir.

Takvimler 26 Ağustos 1931'i gösterdiğinde şehrimiz tarihî bir gün yaşamıştır. Zira o gün Atatürk Zonguldak'ı teşrif etmişlerdir. O günlerde Zonguldak'taki kömür madeni ocaklarının verimli ve ileri düzeyde işletilmesi gündemdedir. Bu nedenle Atatürk söz konusu ocakları yerinde görmek istemiştir.

Zonguldak Gazetesi Atatürk'ün Zonguldak'a gelişini şöyle anlatır: “26 Ağustos 1931'de henüz gün ağarmadan İstanbul'dan gelen telgraf Atatürk'ün Zonguldak'a geleceğini müjdelemiştir. Bunun üzerinde heyecan dalgası tüm şehre yayılmıştır. Limandan itibaren çarşı boydan boya al bayraklar ve defne dalları ile bezenmiş, belediye önüne ve iskele başına taklar kurulmuştur. Zonguldak halkı ve işçiler kabileler halinde limana gelmiş ve caddeleri doldurmuştur. Bütün gözler, Karadeniz'in sisli ufuklarından doğacak bir yıldız bekler gibi bakmakta idi. Denizin yüzü sandaldan ve bayraktan seçilmez oldu”.

26 Ağustos'ta saat dokuz sularında Ertuğrul Yatı uzakta görünmüş, yat limana girerken toplar atılmıştır. Sandallarla denize açılan Zonguldaklılar Ertuğrul Yatı'nın etrafında tezahüratta bulunmuşlar, Atatürk de onları elindeki şapkasıyla selamlamıştır. Zonguldak valisi, milletvekilleri, belediye başkanı ve bazı kişilerden oluşan heyet, Atatürk'ü karşılamak için bir motorla Ertuğrul Yatı'na gitmiştir. Bir süre sonra Atatürk ve yanındakiler, iç limandaki iskeleye (Şimdiki Zonguldak Maden Mühendisleri Odası Lokali'nin yanı) doğru hareket etmişlerdir. Bu sırada denizdeki bütün gemiler düdük çalarak Atatürk'ü selamlamıştır. Atatürk'ün çıktığı iskeleden hükümet binasına uzanan cadde, onu görmek isteyen Zonguldaklılarla dolup taşmıştır. Atatürk, caddeye çıkınca tepelerden, evlerden ve her yerden taşan halk onu alkışlamış, iskele başında bekleyen bir jandarma müfrezesi karşılama töreni yapmıştır.

OKUMA PARÇASI

Geziye katılan heyetin içinde Atatürk'ün yanı sıra, İş Bankası genel müdürü ve İzmir milletvekili Celal Bayar, Afyon milletvekili Ruşen Eşref Ünaydın, Gaziantep milletvekili Kılıç Ali, Sinop milletvekili Recep Zühtü, Aydın milletvekili Reşit Galip ile umumi kâtip Tevfik Bıyıklıoğlu, başyaver Rusuhi, özel kalem müdürü Hasan Rıza Soyak Bey ve yaverler de bulunmaktaydı. Atatürk, yanındakilerle birlikte iskeleden otomobillere binerek Üzülmaz kömür ocakları bölgesine gitmiş, burada bir süre dinlenmiştir. Ardından harita üzerinde kömür havzası hakkında bilgi almış, havzayı incelemiş ve ocaklara inmiştir. Havzadaki kömür üretim durumu ve kömür işçisinin yaşamıyla da yakından ilgilenmiştir. Buradaki incelemelerini tamamladıktan sonra, “Zonguldak'ın derin toprakları altında, bütün Türkiye'yi ihya edecek bir servet yatıyor, bu ziyaretten ve aldığım bilgiden çok memnun oldum.” demiştir. Ayrıca kömür havzasının modern sanayinin gereklerine ulaştırılması için gerekli kararları da Zonguldak gezisinin hemen sonrasında almıştır.

Atatürk saat on beş sularında Üzülmaz kömür ocakları bölgesinden kömür treniyle ayrılmış, halkın alkışları ve maden işçilerinin tezahüratları arasında çarşı içinden geçerek vilayete dönmüştür. Zonguldaklılar onu bir geceliğine olsun ağırlamak için ısrar etmişlerse de bazı önemli işleri dolayısıyla İstanbul'a dönmek zorunda olduğunu belirtmiş ve ardından da “Zonguldak'ın derin toprakları altındaki maden serveti ne kadar kıymetli ise, bizim nazarımızda Zonguldak da o kadar çok kıymetli bir vilayetimizdir. Samimi hislerinize çok teşekkür ederim.” diye eklemiştir. Atatürk halkın alkışları arasında motora binerek Ertuğrul Yatı'na geçmiştir. Zonguldak valisi, vilayet erkânı, belediye başkanı, çeşitli kurum ve kuruluşların temsilcileri sandallarla yata kadar yaklaşarak Atatürk'ü selamlamışlardır. Atatürk de onlarla vedalaşmış ve onlara iltifatlarını sunmuştur. Ertuğrul Yatı saat on altı sularında Zonguldak limanından ayrılmıştır. Atatürk'ün Zonguldak'tan erken ayrılmasının bir diğer nedeni de havanın bozulmakta olmasından dolayı kaptanın geri dönülmesi konusundaki ısrarıdır.

Atatürk'ün Zonguldak'a geldiği 26 Ağustos günü, 1932'den itibaren Gazi Günü olarak tören ve şenliklerle kutlanmıştır. 24 Kasım 1934 tarihinde TBMM tarafından Mustafa Kemal'e “Atatürk” soyadı verilmesinin ardından Gazi Günü'nün Atatürk Günü olarak kutlandığını görüyoruz. Ayrıca 26 Ağustos günü, 30 Ağustos 1922'ye kadar beş gün beş gece sürecek olan Büyük Taarruz'un da başladığı gündür. Bu nedenle Gazi Günü yahut Atatürk Günü, bu önemli olayla birlikte kutlanmıştır.

Kaynak: Yücel Namal, Atatürk'ün Zonguldak Gezisi, Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2010, s. 8-36.

7. KOMŞU VE KARDEŞ ŞEHİRLER

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Kardeş Şehir: Coğrafi olarak uzakta olan yerleşim yerlerinin kültürel ve ticari alışveriş amacıyla oluşturdukları birliktelik.

İçinden iki il daha çıkaran Zonguldak'ın komşu olduğu şehirlerle tarihî ve kültürel bakımdan ortak özellikleri vardır. Bu durum şehrimizin komşularıyla güçlü, derin ve sıcak ilişkiler kurmasını sağlamıştır. Şehrimiz; batısında Düzce, güneyinde Bolu, güneydoğusunda Karabük, doğusunda Bartın ile komşudur.

Komşu Şehir	Zonguldak'a Olan Uzaklığı
Bartın	89 km
Düzce	113 km
Karabük	101 km
Bolu	158 km

Kardeş şehirler, yerel yönetimleri geniş ve uzun vadeli uluslararası eylemlere dâhil etmek ve yerel yönetimlerin çıkarlarını uluslararası sahnede tanımlamak için atılan ilk adım olarak görülmüştür. İki ülkedeki şehirler arasında geniş tabanlı ve uzun vadeli olarak kurulan bir ortaklık olarak ifade edilmektedir. Günümüzde kardeş şehirler, karşılıklı işbirliğin bir parçası olarak bu şehirlerin karşılıklı ekonomik teşviklerini, ticaret anlaşmalarını, bilgi ve kaynak paylaşımını sağlamaktadır.

Zonguldak Kardeş Şehirler	Kdz.Ereğli Kardeş Şehirler
ALMANYA Castrop-Rauxel	ANKARA Keçiören Belediyesi
UKRAYNA Kherson	ALMANYA Düren Belediyesi
İTALYA Monfalcone	İTALYA Brindisi Belediyesi
İTALYA Brindisi	İTALYA Monfalcone Belediyesi
	ÇİN Jinhua Belediyesi
	ROMANYA Targoviște Belediyesi
	YUNANİSTAN Hydra Belediyesi
	UKRAYNA Alchevsk Belediyesi

TARTIŞMA

Yaşadığınız yerin ülke içinden ya da ülke dışından hangi şehirle kardeş şehir olmasını isterdiniz? Neden?

ETKİNLİK

Aşağıdaki tablo üzerinde belirtilen boşluklara, haritadan yararlanarak illere ait plaka kodlarını yazınız.

İL	DÜZCE	BOLU	BARTIN	KARABÜK
Plaka Kodu				

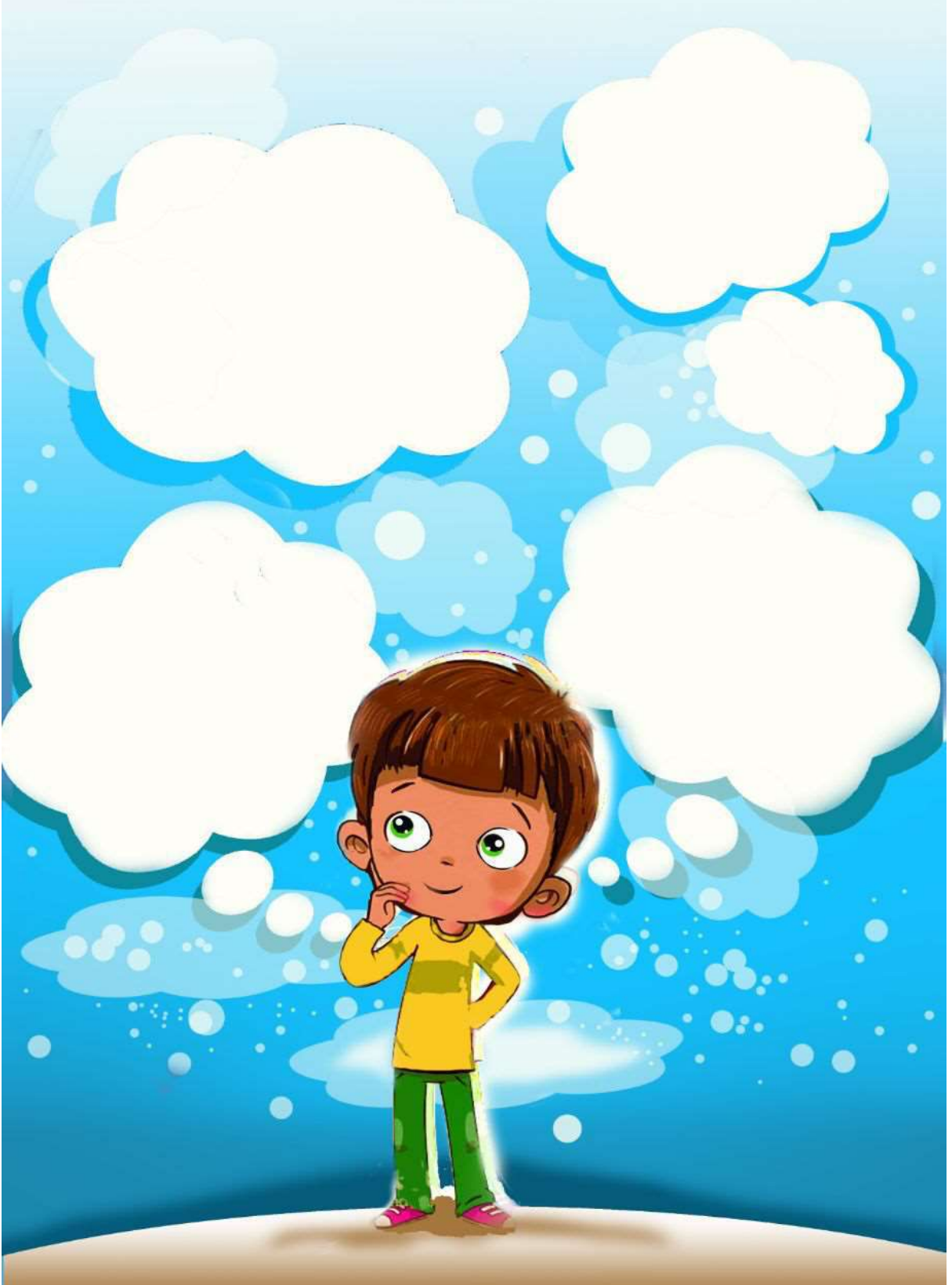

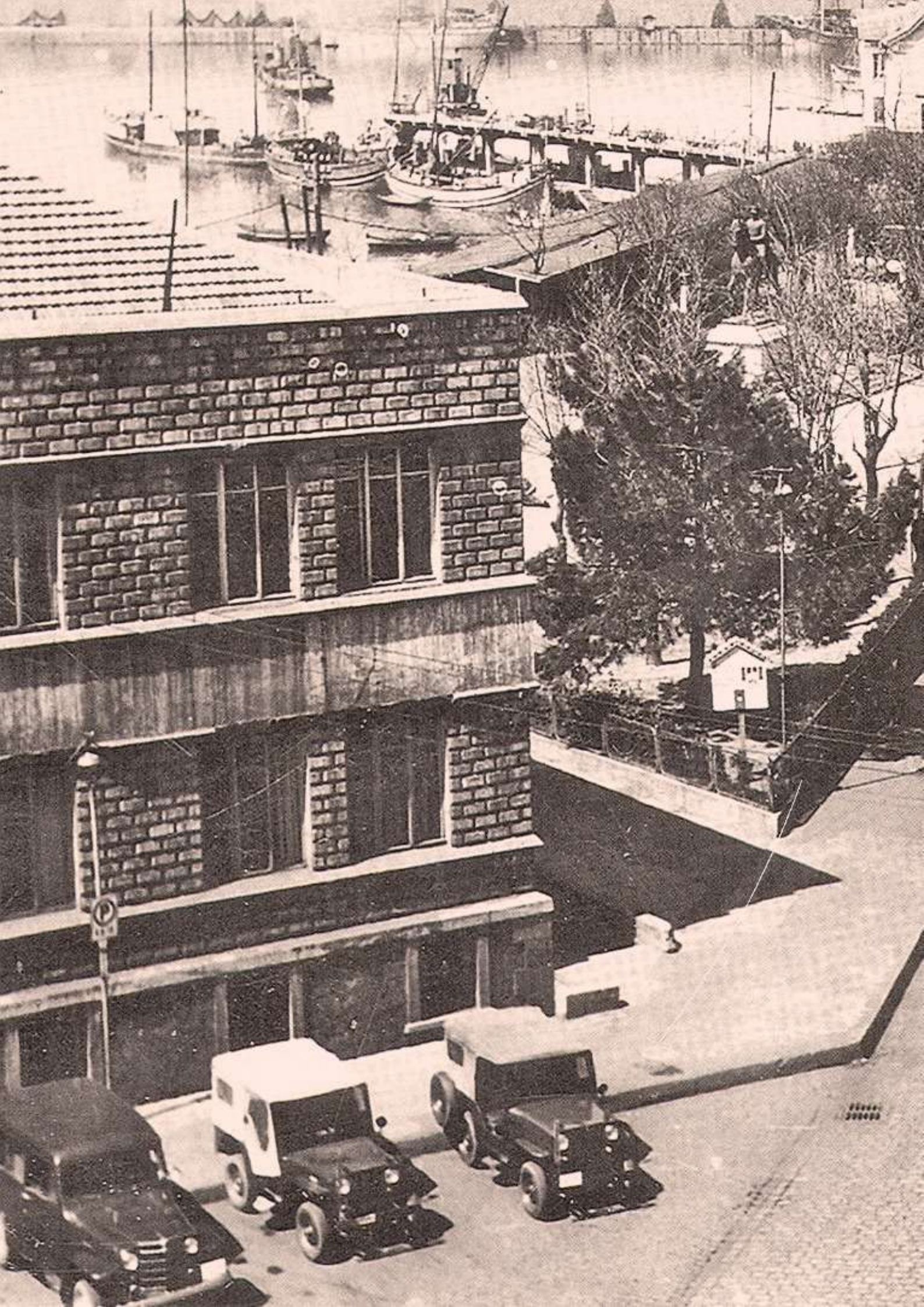
ZONGULDAK SAHİL YOLU

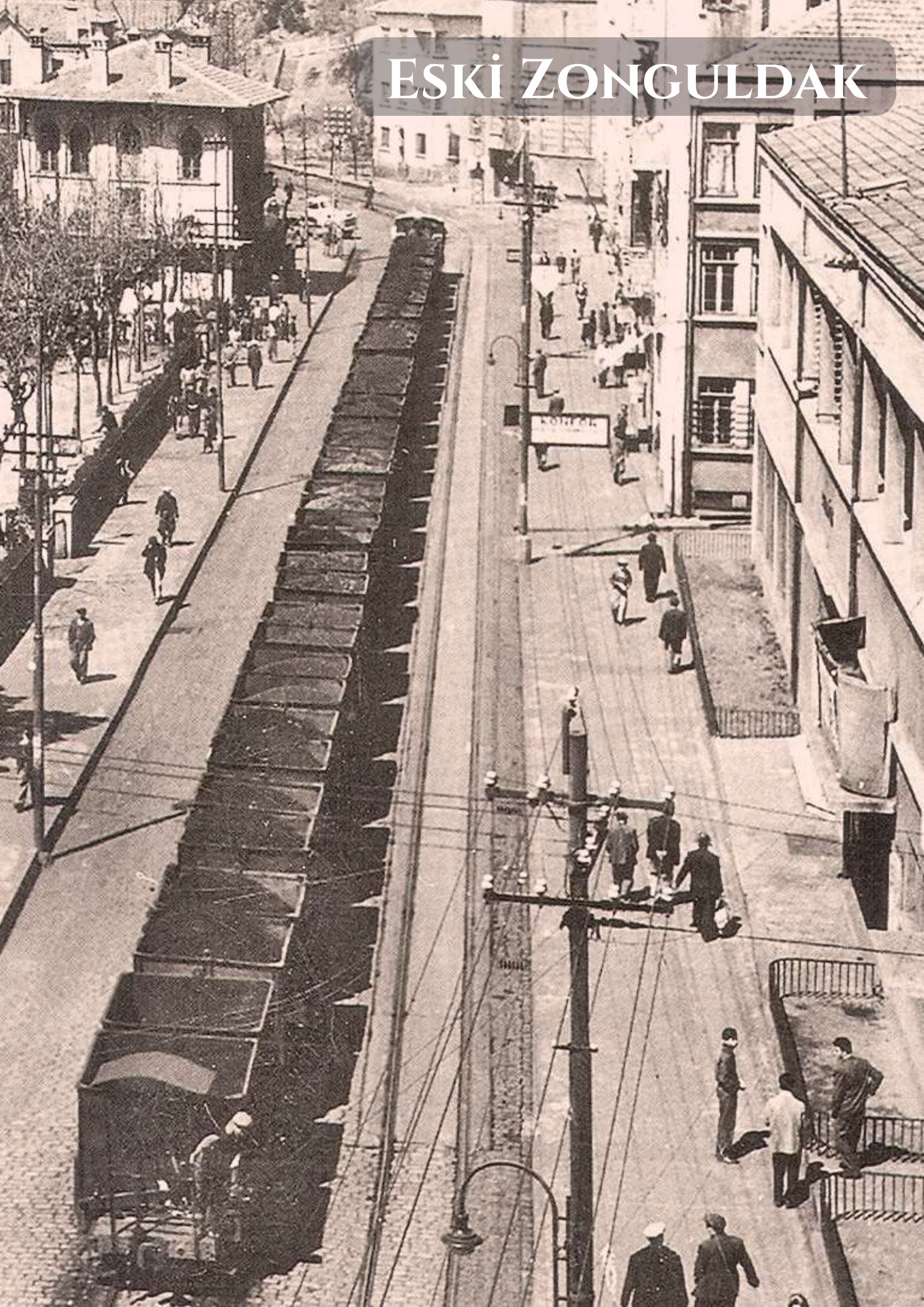
ETKİNLİK

Zonguldak ile ilgili öğrendiklerinizi ve merak ettiklerinizi bulutlara yazınız.

ESKİ ZONGULDAK

4. ÜNİTE

ŞEHRİM ÇALIŞIYOR

KONULAR:

- 1. EMEĞİN BAŞKENTİ**
- 2. GELENEKTEN GELECEĞE**
- 3. YEŞİLDEN MAVİYE ZONGULDAK**
- 4. ZONGULDAK'TA ULAŞIM**

1. EMEĞİN BAŞKENTİ

Zonguldak, doğal kaynakların yönlendirdiği ve buna bağlı olarak yürütülen bir ekonomik yapıya sahiptir. Zonguldak, Türkiye'de tarım dışı kesimlerin ağırlık kazandığı birkaç ilden biridir.

Şehrimizin ekonomisi büyük ölçüde madencilığe ve sanayiye dayanmasıyla birlikte, faal nüfusun bir kısmı tarım, hayvancılık, balıkçılık ve ormancılık sektörlerinde çalışır. Taş kömürü madencilığı ve civarında oluşturulan demir-çelik endüstrisi, termik santralleri ve kâğıt sektörü gibi ağır sanayi tesisleriyle ülkemizin can damarı durumunda olan ilimiz, yakın dönemde orta ve büyük ölçekli imalat sanayi işyerleri ve buralarda çalışanların ekonomik faaliyet kollarına katılımlarıyla önemli bir sanayi kenti kimliği taşımaktadır.

Sanayi kuruluşlarımızın büyük çoğunluğu kömür ve kömür ürünlerine dayalıdır. Şehrimizdeki orman varlığı keresteciliğin, şehrimizin nitelikli toprağı tuğla-kiremit-vitrifiye sektörünün, şehrimizde yetiştirilen bitkisel ürünler konserve ve un sanayilerinin varlığını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca şehrimizde süt ve süt ürünleri sektörü de gelişmiştir. Kdz.Ereğli'deki demir-çelik fabrikaları, çimento fabrikaları; Çaycuma'daki kâğıt ve ateş tuğla fabrikaları ve Çatalağzı'ndaki termik santraller başlıca sanayi kuruluşlarıdır. Bunun yanı sıra tuğla, kiremit, mermer, seramik, sunta ve kereste gibi inşaat malzemeleri üreten fabrika ve atölyeler, demir-çelik sektörüne dayalı rulo açma ve kesme fabrikaları, yüksek tonajlı gemi yapımcıları ve Türkiye Taşkömürü Kurumunun rödovans usulü işlettiği kömür ocakları da bulunmaktadır.

ÜZÜLMEZ İŞLETME MÜESSESESİ

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Rödovans: Maden ruhsat sahalarının işletme hakkının özü kendisinde kalması koşuluyla hak sahibi tarafından sözleşme ile gerçek veya tüzel bir kişiye, bir süre tahsis edilmesidir.

MADEN OCAĞI

ERDEMİR

GEZELİM-GÖRELİM

Taş kömürünün çıkarılması ve işletilmesi ile ilgili olarak ilimizdeki maden müzesini gezip gözlemlerinizi gezi raporu olarak yazınız.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası (ZTSO) 30 Temmuz 1919 tarihinde kurulmuştur.

ETKİNLİK

Aşağıda Zonguldak'taki ekonomik faaliyetler verilmiştir. Bu faaliyetleri, verilen harfler içerisinde bulup çiziniz. Bu faaliyetler arasında Zonguldak ekonomisinin dayandığı, gelişmiş en önemli iki faaliyeti öğrenip farklı renkte bir kalemle boyayınız.

SANAYİ, MADENCİLİK, TİCARET, TARIM, HAYVANCILIK, ORMANCILIK, TURİZM, ULAŞIM

K	N	E	T	L	C	A	O	R	T	I
T	U	R	İ	Z	M	V	R	M	O	N
S	T	Z	C	S	B	D	M	A	P	Ş
M	A	Y	A	A	L	G	A	D	Ç	Y
İ	R	T	R	N	A	Ü	N	E	U	I
H	I	K	E	A	Y	F	C	N	L	L
Ö	M	U	T	Y	Ü	Z	I	C	A	R
C	O	R	M	İ	T	B	L	İ	Ş	E
H	A	Y	V	A	N	C	I	L	I	K
J	O	İ	N	C	A	G	K	İ	M	I
A	S	D	P	U	T	N	A	K	A	V

İlimizde Tarım

Şehrimizdeki iklim, toprak ve arazi varlığı ilin tarımsal potansiyelini arttıran en önemli unsurlardır. Arazi kullanım alanının yaklaşık %30'u tarım arazisidir. Ekime müsait alanlar az ve engebeli olduğu için tarım araçlarının kullanılmasına izin vermez. Fakat tarımda sulama, gübreleme gibi modern yöntemler kullanılır.

GENEL BİLGİLER		
İl Nüfusu:	596.053 kişi	
Toplam Yüzölçümü:	3.342.000 dekar	
Toplam Tarım Alanı	483.204 dekar	
Çiftçi Kayıt Sistemi'ne Kayıtlı Çiftçi Sayısı	24.016 kişi	

TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI		
Tür	Alan	Üretim
Meyve	280.392 dekar	60.551 ton
Tarla Bitkileri	126.403 dekar	26.142 ton
Sebze	30.019 dekar	17.966 ton

(2019 TÜİK verilerine göre düzenlenmiştir.)

2019 VERİLERİNE GÖRE ZONGULDAK'TA TARIM		
MEYVE ÜRETİMİ (İlk Beş Ürün)	SEBZE ÜRETİMİ (İlk Beş Ürün)	TARLA ÜRÜNLERİ (İlk Beş Ürün)
Fındık	Fasulye (Taze)	Buğday
Elma	Lahana (Karayaprak)	Mısır (Dane)
Armut	Domates (Sofralık)	Arpa
Ceviz	Salatalık (Sofralık)	Fasulye (Kuru)
Kiraz	Ispanak	Yulaf (Dane)

(Zonguldak Tarımsal Yatırım Rehberi, 2020)

TARTIŞMA

Siz üretici olsaydınız şehrimizde hangi tarım ürünlerini yetiştirirdiniz? Neden?

ETKİNLİK

Aşağıda Zonguldak'ta yetişen başlıca tarım ürünleri gösterilmiştir. Bu ürünlerden en çok tükettiklerinizi ve sevdiğinizleri işaretleyiniz. Osmanlı çileği hakkında araştırma yapıp hangi ilçemizde ve ne tür koşullarda yetiştirildiğini öğreniniz .

		
Buğday	Mısır	Fasulye
		
Karalahana	Sakız Kabağı	Bakla
		
Dut	Kestane	Kızılcık
		
Fındık	Erik	Osmanlı Çileği

SIRA SİZDE

Zonguldak'ta yetiştirilen tarım ürünlerinden birinin ya da yukarıda belirtmiş olduğunuz ürünün tohumunu bahçenizdeki veya saksıdaki toprağa ekiniz. Düzenli bakımını yapıp gözlemleyiniz. Nasıl yapacağınız konusunda internetten araştırma yapabilirsiniz. Süreç sonunda gözlem raporu oluşturup sınıfta sunum yapınız.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Organik tarım; tarımsal ilaç, suni gübre, hormon, antibiyotik ve zararlı gıda katkı maddeleri gibi uygulamaları yasaklayan, üretimden tüketime her aşaması kontrollü, doğal kaynakları en iyi şekilde kullanarak sağlıklı tarımsal ürünler üretilmesini sağlayan bir tarım sistemidir. 2019 yılı verilerine göre, ilimizde yaklaşık 1.253 çiftçi, 7.800 dekar ekili alanda organik tarım yapmaktadır.

İlimizde Hayvancılık

Şehrimizde tarımda olduğu gibi hayvancılıkta da coğrafi ve yerel şartlardan doğan bazı sınırlamalar söz konusudur. Tarım ve Orman İl Müdürlüğü 2019 yılı verilerine göre şehrimizde 87.563 büyükbaş, 35.564 küçükbaş, 7.313.572 kanatlı hayvan bulunmaktadır. Ayrıca arıcılık ve balıkçılık da yapılmaktadır.

Hayvansal ürünlerin üretiminde besi sığırcılığı yapılmaktadır. Yaylalar ve yeşillik alanlarla dolu olması nedeniyle Çaycuma ilçesinde büyükbaş hayvancılık önemli bir yer teşkil eder. Bölgede yetiştirilen en önemli büyükbaş hayvan mandadır.

Bölgede en çok kanatlı hayvan bulunmaktadır. Kanatlı hayvan yetiştiriciliği son yıllarda önem kazanmaya başlamıştır. Gökçebey, Devrek, Çaycuma ilçelerimizde kanatlı hayvan yetiştiriciliği gelişmiştir.

2018 yılı verilerine göre 49.322 aktif arı kovanı ile 310 ton bal üretimi yapılmıştır. Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğüne Bartın, Karabük ve Kdz.Ereğli'de bal ormanları oluşturulmaktadır. Özellikle Devrek ve Kdz.Ereğli ilçeleri arasında yer alan köyler ve Alaplı ilçesi arıcılık ve organik bal üretiminin en verimli yapılabileceği alanlardır.

ETKİNLİK

Yukarıda verilen bilgilerden de yararlanarak, aşağıdaki fotoğraflarda gösterilen hayvancılık türlerini, o hayvancılığın en yoğun yapıldığı ilçe veya ilçelerle eşleştiriniz.

HANGİ HAYVAN
NEREDE?

Çaycuma

Alaplı

Kdz.Ereğli

Devrek

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

ZONGULDAK'TA TARIM VE HAYVANCILIĞA YATIRIM YAPMAK İÇİN DOKUZ NEDEN:

- 1.İlin Filyos ve Güllüç havzası gibi verimli vadilerinde sebzeçiliğin çok gelişmiş olması.
- 2.Kdz.Ereğli Osmanlı çileği, Çaycuma manda yoğurdu ve kestane balı gibi özel ürünlerin üretiliyor olması.
- 3.İlin zengin doğal bitki örtüsünde 51 çeşit endemik bitkiye sahip olması.
- 4.İlin önemli bir gümrük kapısı olması ve demir yolu, kara yolu ve deniz yolu ile büyük pazarlara bağlanması.
- 5.İlde gıda maddesi üreten ve ihraç eden şirketlerin bulunması.
- 6.İlin %60'a yakın bölümünün orman olması ve orman içi meralarda hayvancılık yapılabilmesi.
- 7.İlde meyvecilik konusunda AB projeleri ve kurslarla çok sayıda çiftçinin eğitilmesi ve bu sayede meyveciliğin oldukça gelişmesi.
- 8.İlde Yetiştirici Birliklerinin örgütlerinin tamamlanmış olması.
- 9.Su ürünleri sektöründe; kıyısı olduğu Karadeniz, iç sular ve gölleri ile güçlü bir doğal üretim ve aynı zamanda kültür balıkçılığı altyapısına sahip olması.

İlimizde Ormancılık

Şehrimiz orman varlığı bakımından zengindir. İl topraklarının yaklaşık %56'sı ormanlarla kaplıdır. Bu ormanlardan sanayi odunu ve yakacak odun elde edilmektedir. Bunların yanı sıra ilimizdeki orman varlığından mesire alanı olarak faydalanılmakta ve arıcılık faaliyetleri için yararlanılmaktadır.

ZONGULDAK'TAKİ ORMAN VARLIĞI

Normal Orman	Bozuk Orman	Toplam Ormanlık Alan	Ormansız Alan	Genel Alan
194.377,1 hektar	20.800,6 hektar	215.177,7 hektar	152.867,8 hektar	368.045,5 hektar

zonguldakobm.ogm.gov.tr

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Ormanlar, kenarından geçen 50 metre genişliğindeki bir otobanın trafik gürültüsünü 20-30 desibel azaltır.

HABER KÖŞESİ

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman ve Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından Zonguldak bölge sınırları içerisinde geçen yıl gerçekleştirilen üretim faaliyetlerinde ülke ekonomisine 299 milyon lira katkı sağlandığını bildirildi. Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada, ülke genelinde endüstriyel odun üretimine devam edildiği belirtildi. Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğüne piyasaya 527 bin metreküp tomruk, 238 bin metreküp kâğıtlık odun, 69 bin metreküp sanayi odunu, ihaleli olarak da 310 bin metreküp tomruk verildiği aktarılan açıklamada, şunlar kaydedildi: “Yine firmalara tahsisli olarak ise 55 bin metreküp tomruk, 121 bin metreküp kâğıtlık odun ile 481 bin ster lif-yonga odunu ve talaş odunu verildi. Bunların yanı sıra orman köylülerine 15 bin metreküp zati ihtiyaç ve 206 bin ster yakacak odunun da verilmesiyle bölge ekonomisine 299 milyon lira katkı sağlanmış oldu. Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü tarafından 2018 yılında 1 milyon 500 bin metreküp üretim hedeflenirken hem piyasaya hem tahsisli firmalara hem de orman köylülerine verilecek ürünlerle ülke ekonomisine 320 milyon lira katkı sağlanması planlanıyor.” Açıklamada, görüşlerine yer verilen Orman ve Su İşleri Bakanı, ülkede endüstriyel odun üretiminde elde edilen gelirin her yıl giderek artış gösterdiğini belirtti. Bakanlık olarak bir yandan orman varlığını koruyup artırırken diğer yandan da endüstriyel odun üretimi gerçekleştirdiklerini vurgulayan Bakan, “Yaptığımız gayretli çalışmaların neticesini millî ekonominize olan olumlu yansımalarla görüyoruz. Sadece Zonguldak bölgemizde geçtiğimiz yıl ülke ekonomimize 299 milyon lira katkı sağladık. Önümüzdeki yıl bu rakamı 320 milyon liraya çıkarmayı planlıyoruz.” ifadelerini kullandı.

Tarih: 23 Mart 2018

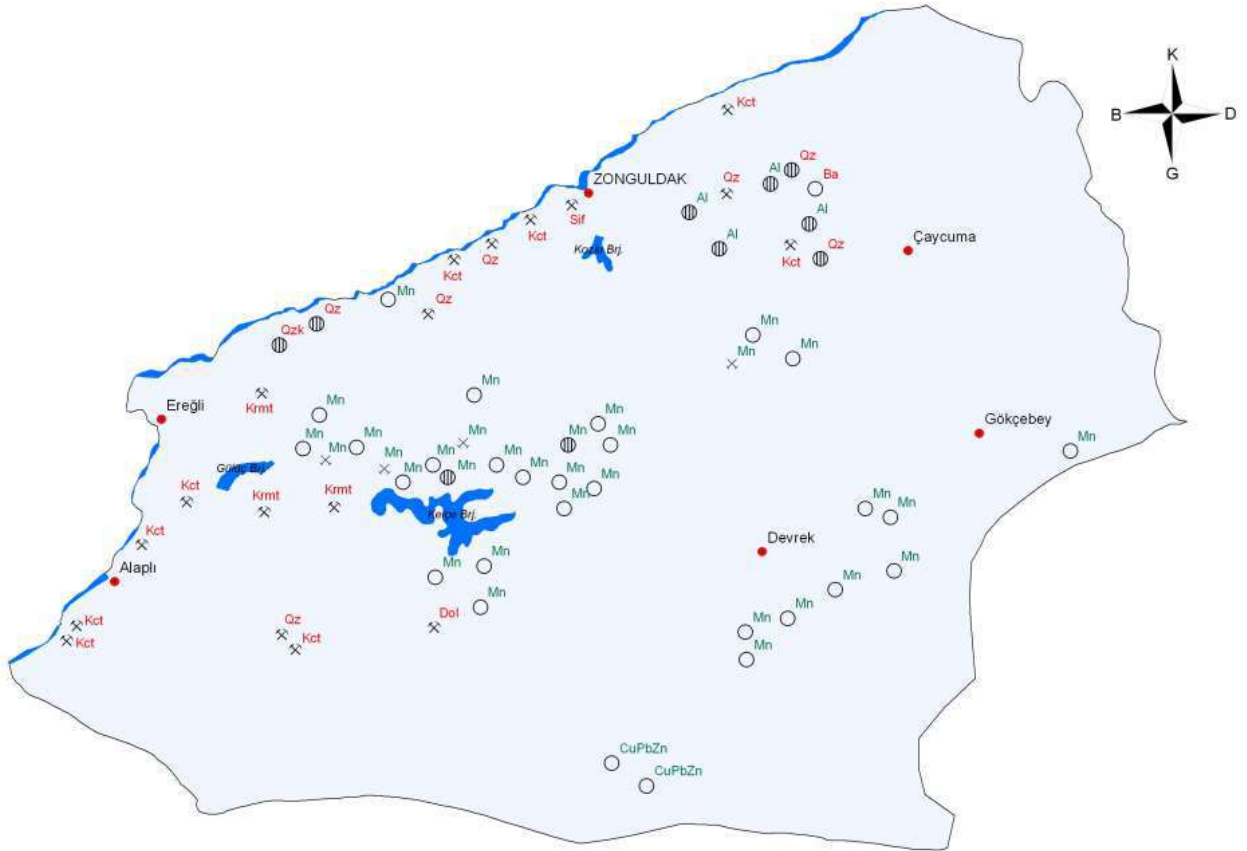
Kaynak: <https://www.aa.com.tr>

İlimizde Madencilik

Zonguldak'ta sanayi deyince akla ilk gelen elbette madenciliktir. İlimizde Türkiye'nin en önemli maden kaynaklarından birisi olan taş kömürü çıkarılmaktadır. Bu maden ilin zenginliğinde önemli bir yere sahip olmuştur. Taş kömürünün Zonguldak'ta bulunmasıyla beraber bu yeraltı kaynağı ülkenin sanayisinin gelişmesinde lokomotif görevi üstlenerek Türkiye'nin enerji ihtiyacının karşılanmasında büyük bir paya sahip olmuştur. Gerek dünyada gerekse Türkiye'de enerjinin öneminin giderek artması, bu yeraltı zenginliğinin il için önemini arttırmaktadır. Yeraltı kaynakları açısından zengin illerden biri olan Zonguldak'ta taş kömürü dışında boksit, manganez, barit, dolomit, fosfat, kalker, kuvarsit ve şiferton yatakları da bulunmaktadır.

Batı Karadeniz Bölgesi'nde faaliyet gösteren 57 kömür işletmesinin 54'ünü sınırları içinde barındıran Zonguldak, bölgede kömür madenciliği üzerine çalışılan esas ildir. İldeki taşkömürü havzası 3.885 kilometrekaresi karada, 3.000 kilometrekaresi ise denizde olmak üzere 6885 kilometrekarelik bir alanı kapsamaktadır. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda, havzanın -1200 metre derinliğe kadar tespit edilen toplam jeolojik rezervinin 1,31 milyar ton olduğu belirlenmiştir.

AÇIKLAMALAR / EXPLANATIONS

○ ZUHUR / EXPOSURE

⊗ YATAK / ORE DEPOSIT

✕ İŞLETME / MINE

✕ ESKİ İŞLETME / OLD MINE

● Yerleşim merkezi
Urban center

METALİK MADENLER
METALLIC MINERALS

ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER
INDUSTRIAL RAW MATERIALS

Al

Boksit
Bauxite

Mn

Mangan
Manganese

Ba

Barit
Barite

Qz

Kuvarsit
Quartzite

CuPbZn

Bakır-Kurşun-Çinko
Copper-Lead-Zinc

Qzk

Kuvarskumu
Quartzsand

Dol

Dolomit
Dolomite

Sif

Şiferton
Schieffertone

Kct

Kireçtaşı
Limestone

Krmt

Kırmataş (Andezit, Bazalt, vb.)
Balast (Andesite, Basalt, etc.)

ETKİNLİK

Zonguldak'ta çıkarılan yer altı kaynaklarını araştırıp aşağıdaki numaralandırılmış kutucuklara yazınız. Şifreyi bulunuz. Bulduğunuz şifrenin anlamıyla ilgili kısa bir araştırma yapınız. Araştırma sonucunu sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1					Ş				Ü		Ü
2		M		N		A			Z		
3			U	V			S		T		
4		F	O				T				
5				İ		E		T	O		
6					O		O				
7	J	E				R			L		
8							A	R			
9			B	O				İ	T		

OKUMA PARÇASI

Cumhuriyet dönemi şairlerimizden Orhan Veli Kanık (1914-1950), 1945'te kaleme aldığı Yol Türküleri adlı şiirinde şehrimiz hakkında şunları söylemektedir:

Zonguldak yolundayız.
Dağların tepesinden,
Birdenbire denizi göreceğiz.
Denizi gökle bir göreceğiz.
Şimal rüzgârları gelecek uzaktan.
O yolcu, biz yolcu,
Şimal rüzgârıyla öpüşeceğiz.
Güneşli bir günde,
Masmavi göreceğiz Karadeniz'i.
Balkaya'dan Kapuz'a kadar,
Karış karış biliriz biz bu şehri;

EKİ'nin çiçekli bahçeleri
Rıhtıma kömür taşıyan vagonlarıyla;
Paydos saatlerinde yollara dökülen,
Soluk benizli insanlarıyla.
...
"Siyah akar Zonguldak'ın deresi;
Yüz karası değil, kömür karası;
Böyle kazanılır ekmek parası."

Gemiler vardı limanda gemiler
Her biri yeni bir ufka gider.

SIRA SİZDE

Zonguldak'ta çıkarılan ve ülkemiz için değerli olan taş kömürü kaynağımızla ilgili önceki bilgilerinizden de yararlanarak akrostiş şiir yazınız.

T

A

Ş

K

Ö

M

Ü

R

Ü

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Kömür; oluşum sırasında içeriğinde bulunan bitkisel organik atık miktar ve çeşitlerine göre, maruz kaldığı ısı, basınç ve mikrobiyolojik faaliyetlerin durumuna göre farklı şekillerde görülmektedir. Kömür çeşitlerini organik olgunluklarına göre Turba, Linyit, Taş Kömürü, Antrasit ve Grafit olarak sıralayabiliriz. Taş Kömürü, ısıl değeri en kaliteli kömürlerden biridir. Taş kömürde kömürleşme daha ileri safhadadır. Yüksek kalorili bir kömürdür. Bu nedenle taş kömüründe elde edilen enerji linyitten elde edilen enerjiden daha fazladır. Daha pahalı olduğu için evlerde çok fazla kullanılmak için tercih edilmez. Türkiye'de Zonguldak bölgesinde çıkarılmaktadır. Taşkömürü kömürleşme derecesi bakımından antrasit ile linyit arasında yer alan bir kömür türüdür. Maden kömürü olarak da bilinir. Karbon ve uçucu maddeler bakımından zengindir. Karbon yüzdesi 75-90'ı bulur. Taş kömürü 6000-9000 kalori arasında yüksek ısı verir ve bu sayede demir-çelik sanayisi için büyük önem taşır. Çeliğin eritilmesi ve şekil verilebilmesi için ihtiyaç duyulan yüksek ve dengeli enerji miktarı ancak taş kömürü gibi yüksek ısıl değerli kömür kaynaklarından karılabilmektedir.

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Lavuar: Kömür yıkama tesislerine verilen isimdir.

ZONGULDAK ESKİ LAVUAR ALANI

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Termik santral ısı enerjisini elektrik enerjisine çevirme konusunda devreye giren sistemler olarak adlandırılmaktadır. Suyun yüksek basıncın altında ve yüksek sıcaklıkta buharlaştırılması ile başlayan faaliyetler, bu yüksek basınçlı suyun alçak basınçlı türbinlerle mekanizmayı harekete geçirmesi ile beraber enerji üretimi söz konusu olabilmektedir. Zonguldak'ta termik santraller ilimizde çok bulunan enerji kaynağı kömürle çalışır. Enerji kaynakları ve bu kaynakların bağlantıları açısından zengin olan ilimizde ülkenin en büyük termik santrallerinden biri olan Çatalağzı Termik Elektrik Santrali (ÇATES) ve yine Çatalağzı beldesi sınırları içinde bulunan ZETES (Zonguldak Eren Termik Santrali) vardır.

ZETES

SIRA SİZDE

Termik santrallerin yararları ve zararları ile ilgili bir araştırma yapınız? Ulaştığınız sonuçları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

İlimizde Sanayi

Zonguldak, ileri bir sanayi şehridir. Zira zengin taş kömürü yatakları ve gür orman varlığı, enerji santrali ve liman şehri oluşu, başta demir-çelik olmak üzere pek çok sanayi tesisinin kurulmasında etkili olmuştur. Türkiye Taş Kömürü Kurumu (TTK) başta olmak üzere madencilik alanında faaliyet gösteren kuruluşlar, Zonguldak'taki sanayi istihdamının %27'sini sağlamaktadır. Zonguldak'ta toplam sanayi istihdamının %25'lik ikinci büyük kesimini ise demir-çelik ve metal sanayi oluşturmaktadır. Hammaddeye yakın olması amacıyla bölgede kurulmuş olan ve 1965 yılında faaliyete başlayan Türkiye'nin en büyük yassı çelik üreticisi Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. (Erdemir), il sınırları içinde yer almaktadır. Zonguldak'taki demir-çelik sektörü, istihdamının %52'sini sağlamaktadır. Tekstil; toprak, seramik ve mermer; gıda ve elektrik enerjisi üretimi de ilde maden ve demir-çelik sektörünün ardından en fazla istihdamın sağlandığı sektörlerdir. Zonguldak'ta Alaplı, Çaycuma ve Kdz.Ereğli'de faaliyette olan üç ayrı Organize Sanayi Bölgesi (OSB) mevcuttur.

ETKİNLİK

Aşağıdaki tanımları uygun kavramlarla eşleştiriniz. Boşta kalan kavramın tanımını ve Zonguldak'taki durumunu araştırıp, öğrendiklerinizi alttaki boşluğa yazınız.

İnsanların etraflarında bulunan ham maddeleri işlemeleri, ham maddelerin çeşitli ürünler yapmak için kullanılması gibi çeşitli kaynakların kullanımı ve dağıtımını ilgilendiren faaliyetlerdir.

FABRİKA

Çay, fındık gibi tarım ürünlerini, kömür, manganez gibi madenleri işleme, bu ürünlerin çeşitli başka işlenmiş ürünlere dönüştürülmesinde çalışan tesislerdir.

EKONOMİK FAALİYET

İnsanların yaşamlarını devam ettirebilmek ve geçimlerini sağlayabilmek için yaptıkları faaliyetlerin tümüne verilen isimdir.

SANAYİ

Genellikle doğadan elde edilen ve sanayide işlenen maddelerin işlenmeden önceki doğal durumudur.

TİCARET

Kazanç amacıyla yürütülen her türlü alım satım etkinliği.

HAMMADDE

.....

.....

.....

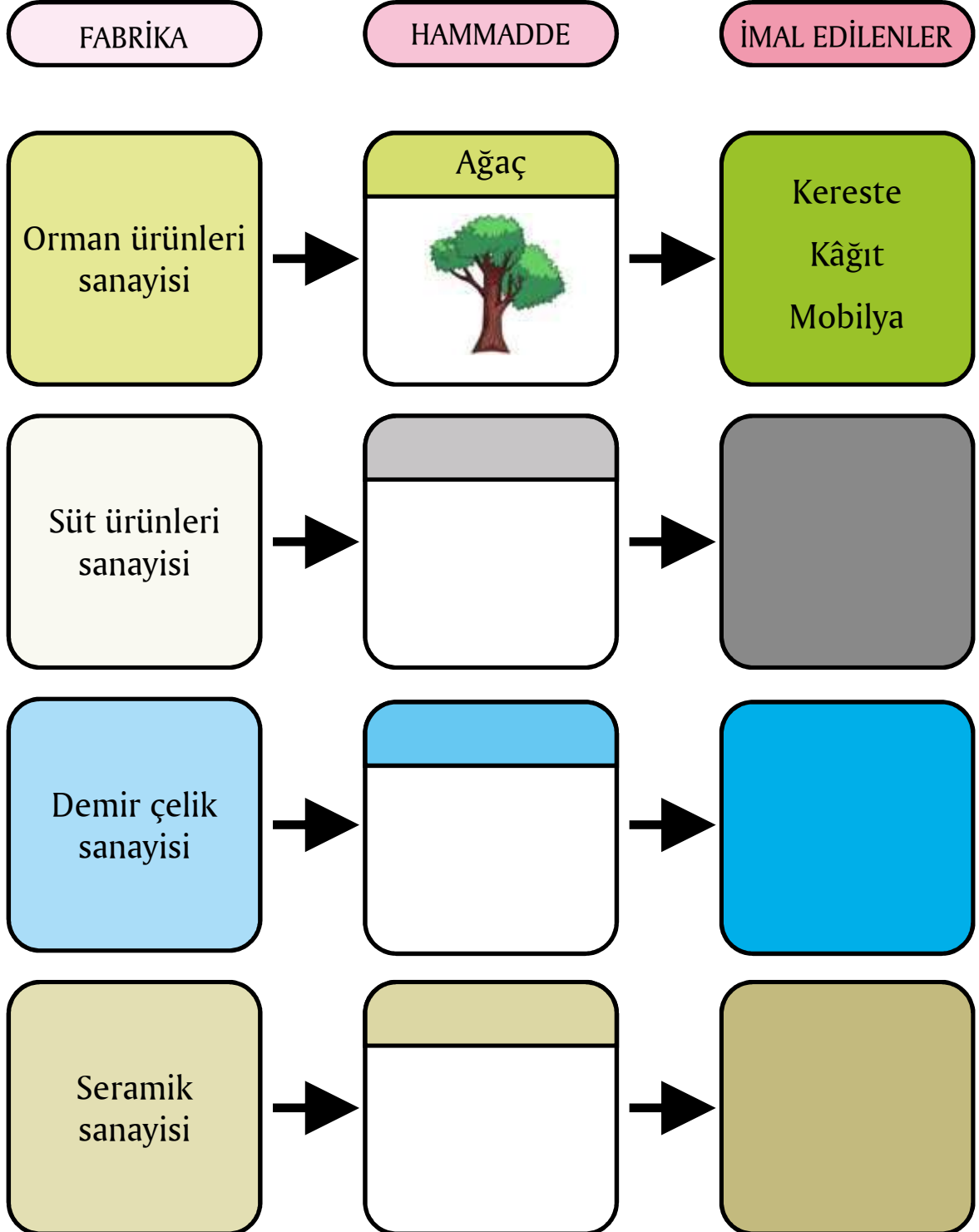
.....

.....

ETKİNLİK

Aşağıdaki Zonguldak'ta yer alan bazı sanayi kuruluşları verilmiştir. Bu fabrikalarda hangi hammaddelerin işlendiğini karşısındaki kutucuğa örnekteki gibi yazıp altına resmini çizersiniz. Yan tarafa da bunlardan hangi ürünlerin imal edildiğini yazınız.

GEZELİM-GÖRELİM

Bulunduğunuz bölgedeki sanayi kuruluşlarından birine sınıfça gezi düzenleyebilirsiniz. Geziden döndüğünüzde aklınızda kalanları bir gezi günlüğüne yazabilirsiniz.

İlimizde Ticaret

Şehrimizdeki en önemli geçim kaynaklarından biri de ticarettir. Özellikle ilçe merkezlerinde ticaret önemli bir geçim kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. İlin bütün ilçelerinde günümüz ticaret malzemesi olabilecek birçok ürünü bulmak mümkündür. Özellikle Merkez ilçe ve Kdz.Ereğli, ilde ticaret merkezi olma anlamında büyük rol üstlenirler. Gıda malzemeleri, sanayi ürünleri, otomotiv, hayvansal ürünler, teknolojik ürünler, kitap kırtasiye malzemeleri, turistik eşyalar gibi akla gelebilecek birçok ürün alınıp satılmaktadır.

ZONGULDAK LİMANI

SIRA SİZDE

Şehrimizin ticaret potansiyelini etkileyen unsurlar nelerdir? Araştırınız.

İhracat nedir? İlimizden en çok ihracatı yapılan ürünler nelerdir? Araştırınız.

2. GELENEKTEN GELECEĞE

Zonguldak'ta Zanaatlar

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Zanaat: İnsanların maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yapılan, öğrenimle birlikte deneyim, beceri ve ustalık gerektiren iş, sınaat.

Zanaatkâr: Belli bir zanaatla uğraşan, bir zanaatı meslek edinen emekçi, zanaatçı.

İlimizde madencilik, dokumacılık ve ağaç işlemeciliği gibi yöreye özgü iş kolları bulunmaktadır. Bu iş kollarına dayanan çeşitli el sanatları Zonguldak'ta ve ilçelerinde yaşatılmaktadır. Şehrimizde unutulmuş, unutulmaya yüz tutmuş zanaat dalları olduğu gibi varlığını sürdüren zanaat dalları da bulunmaktadır.

Yapılan araştırmalarda Zonguldak'ta demircilik, kalaycılık, süpürgecilik, bastonculuk gibi geleneksel el sanatlarının günümüzde belli yerlerde hâlen varlığını sürdürdüğü görülmektedir. Bu işler yöre halkının geçim kaynağı olmaya devam etmektedir.

Yöresel el sanatları bakımından Zonguldak'ın, dokuma ve madencilik kültürünü yansıtan hediyelik eşya üretimi konusunda geliştiği görülmektedir. Kdz.Ereğli'de elpek, Çaycuma'da pelemet ve diğer yerli dokuma çeşitleri günümüzde yöresel nakışlarla süslenerek hediyelik eşyalarda kullanılmaktadır. Bunun dışında, Devrek'te sürdürülen bastonculuk, tamamen bir el sanatı ürünüdür. Günümüzde değişik biçim ve malzemeden üretilen bastonlar, kaybedilmemesi gereken bir kültürel değer olarak karşımıza çıkmaktadır.

ZONGULDAK'TA GELENEKSEL EL SANATLARI

İLÇELER	ÜRETİMİ YAPILMAYAN	KAYBOLMAYA YÜZ TUTMUŞ OLANLAR	DEVAM EDENLER
Merkez	Bıçakçılık Çanak Çömlekçilik Keten Dokumacılığı Peşkir Dokumacılığı Semercilik Sepetçilik Çarpana Elpek Bezi Dokumacılığı Pelement Bezi Dokumacılığı Süpürgecilik Halı Dokumacılığı Ağaç Oymacılığı Hasırcılık Yemenicilik Yazmacılık	Firkete Oyası Yapımı Mekik Oyası Yapımı	Tel Kırma Tığ Oyası İğne Oyası

ZONGULDAK'TA GELENEKSEL EL SANATLARI

İLÇELER	ÜRETİMİ YAPILMAYAN	KAYBOLMAYA YÜZ TUTMUŞ OLANLAR	DEVAM EDENLER
Devrek			Kalaycılık Demircilik Süpürgecilik Baston
Kdz.Ereğli	Çember		Elpek Bezi Dokumacılığı Ağaç İşleri Gemi Maket
Çaycuma	Pelement Bezi		Süpürgecilik Tel Kırma Tel Sarma Sepetçilik İğne Oyası
Alaplı	Çekmen Bezi Dokuma Çember		Kolan Dokuma Ağaç Oymacılık
Gökçebey	Keten Dokuma		Demircilik

TARTIŞMA

Zonguldak'ta, yukarıdaki tabloda da belirtilen geleneksel el sanatlarının, neden günümüzde azaldığını, hatta unutulmaya yüz tuttuğunu ve teknolojinin bundaki etkisini araştırıp sınıfta tartışınız.

OKUMA PARÇASI

ZONGULDAK YÖRESEL EL SANATLARI

Madencilik, dokumacılık ve ağaç işlemeciliği Zonguldak'a ait iş kollarıdır. MÖ 1200'lü yıllarda bölgeye yerleşen Frigler, Sandrake olarak bilinen, kırmızı zırnık adlı madeni işleyerek boya, ilaç olarak kullanmışlardır. Kaynaklarda Sandarake olarak geçen Zonguldak deresi, bu adı söz konusu mineralin adından almıştır. Ağaç oyma işçiliğinde de yetkin olan Friglerin dokuma ürünleri, tarihsel metinlere konu olmuştur. Böylesi bir geçmişi olan dokumacılık ağaç işçiliği ilin hemen hemen her köşesinde görülen el sanatı olmasına karşın; tekstil ve hazır giyimin gelişmesi, insana yönelik dokuma ürünlerini (elpek, pelement bezi, çözme bez, kepre dokuma); hayvan gücü yerine motorlu taşıtların yaşam içerisinde yer alması, hayvana yönelik ürünlerin (semen, heybe, at çulu, koşum takımları, kolon, yem torbası), dokunmasını olumsuz etkilemiştir.

Kdz.Ereğli'de "elpek" Çaycuma'da "pelemem" diğer yerleşim birimlerinde de "çözme bez" olarak bilinen yerel dokuma, "düzen" adlı el tezgâhlarında keten ve pamuk ipliği ile dokunurdu.

İnce olarak dokunan bezler, başörtüsü (yazma, yemeni), kalın ve deseni yollu olan bezler (alacalı bez), sofras, kerevet (sedir) örtüsü ve döşemelik, mavi boyalı (gök bez) bez, erkek pantolonu; çite bezi de kadın şalvarı (dizlik) olarak kullanılan yaygın dokuma ürünleridir.

OKUMA PARÇASI

Zonguldak, Bartın, Karabük (Safranbolu, Eflani, Ulus) illeri yöresinin karakteristik bir nakış tekniği olan “tel kırma” işi günümüzde de sürdürülmektedir. Herhangi bir bez üzerine “kırma teli” adı verilen malzeme ve özel aletle işlenir. Başörtüsü ve kadın üst dış giyiminde süsleme olarak kullanılır.

Alaplı Gümeli yöresinde yaşamakta olan yayla geleneği nedeniyle el tezgâhlarında kolon ve benzeri ürünler dokunmaktadır. Ayrıca ceviz ağacından çeyiz sandığı, evlerde ocakların üstü ve iki yanında yer alan gömme dolap raf (gözgöre), kapı, tavanlardaki ağaç işçiliği, kaşık, hamur teknesi, takunya (nalın), üretimde kullanıldığı araçlar ve Kdz.Ereğli, Alaplı'da tekne (sandal) yapımı yöredeki ağaç işçiliği örnekleridir.

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü (TTK) atölyelerinde madenci heykeli ve rölyefi, madenci feneri, masa üstü isimlik, maket kömür vagonu gibi üretim kültürünü yansıtan hediyelik eşyalar, gemi modelistlerinin maket gemileri yörenin el sanatları ürünlerindendir.

Mısır'da İngilizlere esir düşen Devrekli marangoz ustası Ali Ziya Efendi, İngilizlerden öğrendiği bastonu Devrek'te yapmaya başlar. Aziz Salman Usta, Münteka Çelebi Usta ve diğer ustaların gayretleriyle gelişen bastonculuk Devrek'le özdeş olur. Klasik Devrek Bastonu, el sanatı ürünüdür. Gövdesi kızcılık, sapı ceviz ağacı olup, gövdesinde başları sap kısmına doğru dolanmış iki yılan motifi bulunur.

Günümüzde değişik biçim ve malzemeden yapılmış, sapları ve gövdesinde boya, gümüş, sedef, bakır işlemeli motifler bulunan bastonlar yapılmaktadır.

Kaynak: N. Rengin Oyman, “Kent Kültürü Kimliğinde Yöresel Sanatların Önemi: Zonguldak Ereğli Elpek Bezi Örneği”, İnsan, Kimlik, Mekân Bağlamında Zonguldak Sempozyumu Bildirileri (16-18 Ekim 2014), ed. Ahmet Efiloğlu, Nurettin Hatunoğlu, Hasan Özer, Tayyar Gürdal, Hasan Sankır, Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları, Zonguldak 2016, s. 605-606.

ETKİNLİK

Aşağıda görsellerle ifade edilen zanaatların adını ve hangi ilçemizde yaygın biçimde yapıldığını yanındaki kutucuğa yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....

ETKİNLİK

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HABER KÖŞESİ

Mesut Özil, 2011 yılında Madrid'e gitmek üzere memleketi Zonguldak'ın Devrek ilçesine bağlı Hışıroğlu köyünden ayrılırken Real Madrid Kulübü Başkanı Florentino Perez, teknik direktör Jose Mourinho, futbolcular Cristiano Ronaldo, Hamit Altıntop ve Nuri Şahin'e verilmek üzere, üzerlerinde isimleri yazılı dünyaca ünlü Devrek bastonu götürmüştür.

Tarih: 23 Aralık 2011

Kaynak: <https://www.aa.com.tr>

3. YEŞİLDEN MAVİYE ZONGULDAK

Zonguldak'ta Turizm

Zonguldak milyonlarca yılın birikimiyle oluşturup koruduğu doğal güzelliklerini artık turizmin hizmetine sunmaktadır. İl topraklarının yarısından fazlasını oluşturan orman alanları, zengin bitki örtüsü dokusu ve hayvan varlığının yanında ziyaretçilere yeşilin ve suyun müthiş senfonisini de tattırmaktadır. Muhteşem bir doğaya sahip yaylalarında ve mesire alanlarında doğa yürüyüşleri, bisiklet, avcılık, fauna ve flora gözlemciliği, fotoğrafçılık ve kampçılık gibi çeşitli deneyimler yaşanabilmektedir.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Fauna ve flora gözlemciliği, insan dışında var olan canlı biyolojik zenginlikleri keşfetmek ve gözlemlemek için tercih edilen bir aktivitedir.

Kuş Gözlemciliği

Zonguldak'ta 280 kuş türünün varlığı tespit edilmiştir. Zonguldak kuş çeşitliliği açısından Türkiye'deki iller bazında ilk 10'da yer almaktadır. İlimizde gözlemlenen kuşların pek çoğu göçmen kuşlardır. Bu kuşlar mayıs ve eylül aylarında ilimizi uğrak yeri olarak seçerler. Filyos Çayı koridoru üzerinde bulunan Filyos Beldesi-Sazköy Mevkii ile Filyos Çayı Havzası, özellikle kışın ve kuşların göç mevsiminde kuş gözlemciliği turizmi için önemlidir. Zonguldak'ta Türkiye'de nadir görülen sürmeli kumkuşu, büyük kumkuşu ve bataklık kırlangıcını gözlemlemek mümkündür. Ayrıca dünyanın en hızlı kuşu gökdoğan ve Türkiye'nin en küçük kuşları olan çitkuşu, çalıkuşu, sürmeli çalıkuşu da ilimizde gözlemlenmiştir.

Kelebek Gözlemciliği

Zonguldak'ta 90 kelebek türü tespit edilmiştir. Alaplı ilçesi sınırları içerisinde yer alan Gümeli Tabiat Anıtı alanında nesli tükenme tehlikesi sınırında bulunan bir kelebek türü olan Kafkas Fistosu belirlenmiştir. Türkiye'de özellikle Kaçkarlar bölgesinde görülen Kafkas Fistosu günümüze kadar Rize, Trabzon, Giresun, Bolu, Sakarya ve Bursa'nın yüksek kesimlerine yerleşmiş olup, ilimizde de görülmesi kelebek gözlemciliği turizminde Zonguldak'ı ayrı bir yere taşımaktadır.

Dağ ve Doğa Yürüyüşü

Dağlık ve ormanlık alandan oluşan Zonguldak coğrafyasında yükselti 2000 metreyi aşmamaktadır. Dört mevsim yeşil kalabilen, aralarında küçük akarsu ve köyler olan bu dağlık alanlarda yürüyüş yapmak ve dinlenmek için, özellikle hafta sonlarında, yöre sakinleri doğaya koşmaktadır.

ZONGULDAK DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURLARI				
İlçe	Parkur Adı	Uzunluk	Popülerlik	Zorluk
Merkez	Harmankaya Şelaleleri	4,5 km	Yüksek	Zor
Devrek-Alaplı	Aksu Yaylası-Bölüklü Yaylası	17 km	Az	Orta
Çaycuma	Gali Tepesi	15 km	Az	Orta
Kdz.Ereğli	Güneşli Şelaleleri	10 km	Orta	Zor
Alaplı	Bacaklı-Karatepe-Bölüklü Yaylaları	11 km	Yüksek	Kolay
Gökçebey	Namazgah Köyü-Duatepe	7 km	Az	Kolay
Merkez	Gökgöl Mağarası-Ayıburnu Tepesi	8 km	Az	Kolay
Gökçebey	Namazgah Köyü-Kurtdamı-Tepeköy	6 km	Az	Kolay

Bisiklet Turları

Çeşitli dernek ve gruplar tarafından dağ bisikleti alanında geziler yapılmaktadır. Kdz.Ereğli-Armutçuk Gökçeler yönünde hem bisiklet gezisi için uygun eğime sahip yol hem de yol güzergâhı boyunca tarihsel değerleri ve doğal güzellikleri görme olanağı bulunmaktadır.

ZONGULDAK BİSİKLETLİ GEZİ VE YÜRÜYÜŞ PARKURLARI			
İlçe	Parkur Adı	Bilinirlik	Zorluk
Devrek-Alaplı	Aksu Yaylası-Bölüklü Yaylası	Bölgesel	Orta
Merkez	Harmankaya Şelaleleri	Ulusal	Zor
Merkez	Gökgöl Mağarası-Ayıburnu Tepesi	Bölgesel	Kolay
Alaplı	Bacaklı-Karatepe-Bölüklü Yaylaları	Bölgesel	Kolay
Çaycuma	Göldağ-Güdüllü	Bölgesel	Kolay
Çaycuma	Gali Tepesi	Bölgesel	Orta
Kdz.Ereğli	Kestaneci Armutçuk	Bölgesel	Kolay
Kdz.Ereğli	Güneşli Şelaleleri	Bölgesel	Zor
Kdz.Ereğli	Danaağzı	Bölgesel	Kolay
Gökçebey	Namazgah Köyü- Duatepe-Kurtdamı-Tepeköy	Bölgesel	Kolay

Akarsu Turizmi

Devrek'te bulunan Dirgine Çayı (Köprübaşı-Yazıcık arası) akarsu turizmi (rafting, kano ve nehir kayağı) için uygun potansiyele sahiptir. Bölgede uzunluğu yaklaşık 15 km olan bir parkur bulunmaktadır.

Mağaralar

Zonguldak'ta kireç taşı biçimlenmelerinin geniş alanlara yayılması yörenin mağara oluşumları bakımından zengin bir potansiyele sahip olmasını sağlamıştır. Nitekim il genelinde yapılan araştırmalar sonucu çok sayıda mağara olduğu ve bazılarının turistik nitelik taşıdığı tespit edilmiştir. Gökgöl Mağarası, Kızılelma Mağarası, Cumayanı Mağarası, Çayırköy Mağarası, Sofular Mağarası, ilimizdeki mağaralara örnek gösterilebilir.

SIRA SİZDE

Zonguldak'ta henüz turizme açılmamış mağaraları araştırınız. Siz yetkili biri olsaydınız, bu mağaraları turizme açmak için ne gibi çalışmalar yapardınız?

Şelaleler

Yağışlı iklimi ve eğimli yapısı sonucu il sınırları içinde irili ufaklı birçok şelale bulunmaktadır. Önemli bazı şelaleler Harmankaya Şelaleleri, Değirmenağzı Şelaleleri, Madencioğlu Şelaleleri, Güneşli Şelaleleri ve Kayalidere Şelalesi olarak sıralanabilir.

Plajlar

Zonguldak sahilllerinde birçok plaj ve koy bulunmaktadır. Merkez ilçede Kapuz, İnağzı ve Uzunkum; Kozlu'da Ilıksu ve Değirmenağzı; Alaplı'da Alaplı Belediye Plajı; Kdz.Ereğli'de Ereğli Belediye Plajı, Erdemir Plajı, Danaağzı, Çavuşağzı, Mevreke, Köseağzı, Kireçlik ve Armutçuk; Kilimli'de Türkali ve Göbü; Çaycuma'da Filyos Plajı bunlardan bazılarıdır.

Dalış Noktaları

şehrimizde dalış yapılabilen alanlar şunlardır: Fener Mevkii, Değirmenağzı Mevkii, Kozlu Ilıksu, Kilimli Mevkii, Kapuz Mevkii, avuşağzı Mevkii, Alacaağzı Mevkii.

Yaylalar

Zonguldak yaylaları geniş alanlara yayılmış, pek çok canlı türünü barındıran ve yaylacılığın devam ettiği yerlerdir. Ancak aktif olarak yapılan yaylacılığın giderek azalmasına paralel olarak yaylalardaki yerleşim yeri sayısı da azalmaktadır. Manzut, Aksu, Kızkulak, Karatepe (Devrek); Kızılcaören, Gölcük, Kumtarla (Merkez); Bacaklı ve Bölüklü (Alaplı) başlıca yaylalarımızdır.

Tabiat Alanları ve Ormanlar

Zonguldak tabiat alanları ve ormanlar açısından oldukça zengindir. Önemli noktalar Zonguldak Kent Ormanı, Gümeli Tabiat Anıtı, Bostandüzü Ormanıi Dinlenme Alanı, Millî Egemenlik Tabiat Parkı, Göldağı Tabiat Parkı, İncüvez amlığı Tabiat Parkı ve Danaağzı Tabiat Parkı olarak sıralanabilir.

TARTIŞMA

Yaşadığınız yerin turizm potansiyelini ve turizmden daha fazla gelir elde edebilmesi için hangi çalışmaların yapılması gerektiğini arkadaşlarınızla tartışınız. Vardığınız sonuçları maddeler hâlinde yazınız.

KÜLTÜREL VE ENDÜSTRİYEL MİRAS TURİZMİ

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Kültürel ve Endüstriyel Miras: Önce sözcüklerin anlamına bakalım. “Miras” bir mülktür, önceki nesillerden bize geçen bir varlıktır. Kültürel miras dediğimizde, para veya mülk değil, kültür, değerler ve geleneklerden bahsediyoruz. Kültürel miras, paylaşılan bir bağ, bir topluluğa ait olma anlamına gelir. Tarihimizi ve kimliğimizi; geçmişle, günümüzle ve gelecekle olan bağımızı temsil eder. Endüstriyel miras ise sanayi kültürünün tarihsel, teknolojik, sosyal, mimari ve bilimsel değere sahip kalıntılarından oluşur. Zonguldak benzersiz endüstri mirasına ve kültürel değerlere de sahiptir.

Kültürel Mirasa Bir Örnek: Çaycuma Manda Yoğurdu

Manda yetiştiriciliği ülkemizde azalmasına rağmen Çaycuma'da devam etmektedir. Manda, diğer evcil sığır türlerine göre bakımı daha zor, yetiştirilmesi daha zahmetli bir hayvan. Ortalama bir manda 30 yıl yaşar. Mandalar hassas ve duygusal hayvanlardır. Yöre halkı için kültürel miras olan, iki parmak kalınlığındaki kaymağı ve çok az miktardaki su oranıyla Çaycuma manda yoğurdu tadına doyum olmayan bir lezzettir. Bıçakla kesilerek servis edilen bu yoğurdun, bilimsel çalışmalar ışığında pek çok derde deva olduğu söylenebilir.

Zonguldak Endüstriyel Miras Örnekleri

Endüstri mirası, sanayi kültürünün tarihsel, teknolojik, sosyal, mimari ve bilimsel değere sahip kalıntılarından oluşur. Bu kalıntılar üretim, ulaşım ve kamusal hizmetlere (elektrik üretimi, altyapı vb.) ait mimari yapı ve makineler ile buralarda çalışan insanlar için planlanmış toplu konut, eğitim ve dini yapıları gibi sosyal, kültürel mimari çevrelerden oluşmaktadır. Endüstriyel miras turizmi, kentsel hafızayı güçlendirmek ve endüstri bölgesinin mimarisini korumak için endüstriyel mirasın turizm amaçlı kullanılmasıdır. Endüstri mirasına ait değerler doğayla bütünleşmiş bir biçimde şehrimizin çeşitli bölgelerinde yer almaktadır. Endüstri mirasının içinde yer aldığı doğal çevre bağlamındaki ilişkilerinin okunabilmesi turizm açısından önemli bir yere sahiptir.

Üzülmöz Kültür Vadisi: Zonguldak Merkez ilçesinin Asma Mahallesi'nde Üzülmöz bölgesinde yer alan Üzülmöz Eski Lavuar Binası, Eski Atölye Binası ve Rombaki Konağı ön plana çıkmaktadır. Yapılan projelerde Üzülmöz Kültür Vadisi adı verilen bu alanın kent yaşamına ve turizme kazandırılması için çalışmalar sürdürülmektedir. Burası endüstri mirası ve doğanın bütünleştiği bir vadidir.

Aşağı Kandilli Endüstri Mirası: Kdz.Ereğli ilçesinde bulunmaktadır. Kandilli sahilde yer alan Türkiye Taşkömürü Kurumuna ait varagel (eğimli arazilerde vagonların çift yönlü taşındığı nakliyat yolu) ve çevresindeki sanayi yapıları Zonguldak'ın zengin endüstri mirasının en önemli öğelerindendir.

Tarihî Kok Fabrikası ve Bacası: Baştarla Mahallesi'ne kurulan Cumhuriyet'in ilk sanayi tesislerinden Üzülmöz Kok Fabrikası'nın açılışı, 1935'te yapılmıştır. Otuz iki çeşit mal üreterek kömür sanayisine hizmet veren fabrika, ekonomik ömrünü tamamlayarak 1970'te kapatılmıştır. Bir süre atıl durumda kaldıktan sonra 1988'de yıkılmıştır. 63 metre yüksekliğindeki bacası ise Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca sanayi mirası olarak koruma altına alınmıştır. Vaktiyle çubuk demirlerin etrafına tuğla örülerek yapılmış ve üst kısmı zamanla eğilmiş olan baca, demir bileziklerle sağlamlaştırılmıştır.

Şehrimizde ayrıca Varagel Tüneli (Fener Tünelleri), Maden Müzesi, Şarjömen Rapid İskelesi gibi başka endüstriyel miras alanları da bulunmaktadır.

İnanç Turizmi

Kdz.Ereğli ilçesinde bulunan Cehennemağzı Mağaraları, sahip olduğu mitolojik ve dinsel geçmiş nedeniyle inanç turizmi kapsamında değerlendirilmektedir. Antik dönemin Akheron Vadisi üzerinde bulunan ve yan yana üç mağaradan oluşan Cehennemağzı Mağaraları, Yunan mitolojisinin güç tanrısı Herakles'in (Herkül) cehennem köpeği Kerberus'u kaçırmak üzere Ölümler Ülkesi'ne (Hades) indiği yerdir. Bu mağaralardan Kilise Mağarası olarak adlandırılan bölümün, ilk Hristiyanlarca gizli ibadet yeri olarak kullanıldığı da bilinmektedir. Mağara içinde sütunlar, sütun başlıkları, mozaik döşeme ve kandil yuvaları bulunmaktadır. Cehennemağzı Mağaralarının antik çağın iki önemli kehanet merkezinden biri olduğu da bilinmektedir. Diğer ise Yunanistan'ın Delphoi kentindedir.

Gastronomi Turizmi

Gastronomi turizmi, kendilerine yeni gelen yiyecekleri keşfetmek isteyen ve bunun yanı sıra bu yiyecekler ile yeni kültürleri keşfetme yollarını arayan bireylerle ilgili bir kavramdır. Ayrıca gastronomi turizmi bir bölgenin kültürel kimliğini ve mirasını yansıtarak ve bölgeye özgü yemekleri sunarak, o bölgeye rekabet avantajı sağlayan etkili bir turizm çeşididir.

BEYAZ BAKLAVA

ETKİNLİK

Gastronomi turizmiyle ilgili aşağıdaki tabloda karıştırılmış harfler şeklinde verilmiş ilçelerimize uygun yiyecekleri bulunuz.

Devrek	İMSTİ	☐	AZBYE ALBVAKA	☐
Kdz.Ereğli	YLIKAMI İDEP	☐	MLOISAN EÇĞİLİ	☐
Çaycuma	ANMAD ÇYDORUU	☐	AYLMA	☐
Alaplı	AKABLKİ EZLÖGEM	☐	İKRNE BAIÇSRO	☐

ETKİNLİK

Elanur, Sena ve Elif, Zonguldak'ın turizm değerlerini keşfetmek istiyorlar. Bu üç arkadaş aşağıdaki turizm türlerinden hangileriyle ilgili gezi alanlarını Zonguldak'ta çokça ve rahatlıkla bulabilirler? İşaretleyiniz.

Jeoturizm	☐	Fotoğrafçılık	☐
İnanç Turizmi	☐	Alışveriş Turizmi	☐
Kültürel Miras Turizmi	☐	Su ve Su Altı Sporları	☐

SIRA SİZDE

Zonguldak'taki bazı turizm türleri şunlardır:

- Deniz Turizmi
- Doğa ve Macera Turizmi
- Endüstriyel Miras Turizmi
- Kültürel Miras Turizmi
- Mağara Turizmi
- Yayla Turizmi
- Su Sporları
- Fauna ve Flora Gözlemciliği

Aşağıdaki fotoğraflarda görmüş olduğunuz turistik alanların hangi turizm türüne girdiğini altına yazınız. Arkadaşlarınızla iş bölümü içerisinde bu turistik alanlarla ilgili araştırma yapınız. Bulduğunuz sonuçları kısaca noktalı yerlere yazıp, arkadaşlarınızla bilgilerinizi paylaşınız.

Adı : Alaplı Plajı
 Türü : Deniz Turizmi
 İlçe : Alaplı

ÖRNEK

Adı : Tios Antik Kent

Türü :

İlçe :

Adı : Milli Egemenlik
Tabiat Parkı

Türü :

İlçe :

Adı : Bostandüzü
Mesire Alanı

Türü :

İlçe :

Adı : Dirgine Çayı
ve Vadisi

Türü :

İlçe :

Adı : Herkime Evleri

Türü :

İlçe :

Adı : Çanakçılar Hayvanat
Bahçesi ve Botanik Alanı

Türü :

İlçe :

Adı : Cehennem mağzı
Mağaraları

Türü :

İlçe :

Adı : Kdz.Ereğli Kent Müzesi

Türü :

İlçe :

Adı : Göbü ve Türkali Plajı

Türü :

İlçe :

Adı : Değirmen mağzı
Şelaleleri

Türü :

İlçe :

Adı : Ilıksu Plajı

Türü :

İlçe :

Adı : Gökgöl Mağarası

Türü :

İlçe :

Adı : Harmankaya Şelaleleri

Türü :

İlçe :

Adı : Maden Müzesi

Türü :

İlçe :

Adı : Kapuz Plajı

Türü :

İlçe :

Adı : Kızılelma Mağarası

Türü :

İlçe :

GEZELİM-GÖRELİM

Aşağıda verilen şablonu kullanarak aileniz, öğretmenleriniz veya arkadaşlarınızla gerçekleştireceğiniz bir gezi planı oluşturun. Geziyi gerçekleştirirken fotoğraflar çekip bir albüm oluşturmaya da ihmal etmeyin.

GÜNLÜK GEZİ PLANI			
GEZİ TARİHİ	GEZİ YAPILACAK YERLER	GEZİNİN AMACI	GEZİ SAATİ

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Somut Olmayan Kültürel Miras Alanları: Somut olmayan kültürel mirasın alanlarını, bu mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte, sözlü gelenekler ve anlatımlar (destanlar, efsaneler, halk hikâyeleri, atasözleri, masallar, fıkralar vb.); gösteri sanatları (Karagöz, meddah, kukla, halk tiyatrosu vb.); toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler (nişan, düğün, doğum, Nevruz, vb. kutlamalar); doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar (geleneksel yemekler, halk hekimliği, halk takvimi, halk meteorolojisi vb.) ve el sanatları geleneği (dokumacılık, nazar boncuğu, bakırcılık, halk mimarisi) oluşturur.

ETKİNLİK

Aşağıda bazı ilçelerimiz ve neleriyle ünlü oldukları verilmiştir. Her birini ayrı kartlara yazınız. Kartları kapalı olarak karıştırınız. Sınıfı gruplara ayırınız. Her grup için bir kart seçiniz. Gruplar beden hareketleriyle şekilsel olarak kendi seçtikleri karttaki kelimeleri anlatsınlar. Diğer gruptakiler hangi ilçeyi anlattıklarını tahmin etmeye çalışsınlar.

DEVREK

Baston
Simit

ÇAYCUMA

Yoğurt
Tios Antik Kenti

KDZ. EREĞLİ

Çilek
Cehennemagzı Mağaraları

ALAPLI

Güreş
Yayla Şenlikleri

KOZLU LİMANI

4. ZONGULDAK'TA ULAŞIM

Zonguldak kara, deniz, hava ve demir yolu gibi farklı ulaşım olanaklarına sahiptir. Batı Karadeniz Bölgesi'nin diğer illerinde olduğu gibi, Zonguldak'ta da ulaşım altyapısında kara yolu hâkimdir.

Kara Yolu: Zonguldak, ana kara yolu güzergâhları üzerinde değildir. İlimiz sınırları içinden geçen otoyol bulunmamaktadır. Ama ilimiz, Ankara-İstanbul otoyoluna sadece 111 km mesafededir. Zonguldak'a kara yolu ulaşımı iki yolla sağlanmaktadır. İstanbul yönünden gelenler Düzce sapağından girip, kara ile denizin birleştiği kıyı şeridini izleyerek; Ankara yönünden gelenler ise Yeniçağa (Bolu-Gerede arası) yol ayrımından başlamak üzere bir orman denizinden geçerek ilimize gelirler. Zonguldak merkezden ilçelere ve komşu şehirlere kara yolu ile rahatça ulaşım sağlanabilmektedir.

ZONGULDAK'TAN KARA YOLU GÖRÜNÜMÜ

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Şehrimizin telefon kodunun 372, plaka kodunun 67, merkez posta kodunun 67100 olduğunu biliyor muydunuz?

Deniz Yolu: Zonguldak 46 deniz mili kıyı uzunluğuna sahiptir. Şehrimizde Karadeniz sahil şeridi boyunca uzanan toplam altı liman tesisi bulunmakta ve bu tesisler yük taşımacılığı için kullanılmaktadır. Bunlar:

1. Erdem Ereğli Çimento İskelesi
2. Erdemir Limanı
3. TTK Zonguldak Limanı
4. Kdz.Ereğli Tersane Bölgesi Teçhiz Limanı
5. Kdz.Ereğli Belediyesi Bozhane İskelesi
6. Zonguldak Eren Limanı

Zonguldak Limanı'ndaki 125 metre uzunluğundaki Ro-Ro rıhtımında araç ve yolcu taşımacılığı yapan feribotlar bulunmaktadır. Türkiye ile Ukrayna arasında karşılıklı feribot seferleri yapılmaktadır. Zonguldak ve Kdz.Ereğli limanları yörenin olduğu gibi Karadeniz Bölgesi'nin de önemli limanlarından. Alaplı ve Filyos'ta (Çaycuma) iki yeni liman için çalışmalar sürdürülmektedir. Filyos Limanı tamamlandığında, Karadeniz Bölgesi'nin en büyük limanı özelliğine sahip olacaktır.

SIRA SİZDE

Zonguldak Limanı'nın tarihi ile ilgili araştırma yapınız, bulduğunuz görselleri sınıf panosunda sergileyiniz.

Hava Yolu: İlimizde, Çaycuma ilçesinde 2007 yılından beri faaliyette olan Zonguldak Havalimanı bulunmaktadır. Buradan, yurt içi ve yurt dışına karşılıklı uçak seferleri düzenlenmektedir. Havaalanının kapasitesini artırma çalışmaları sürmektedir.

Demir Yolu: Şehrimizdeki demir yolu ağı özellikle yük taşımacılığı için kullanılmaktadır. Sınırlı da olsa yolcu taşımacılığı için de hizmet vermektedir. Zonguldak, Kilimli, Çaycuma, Gökçebey, Karabük güzergâhında çok sayıda, günlük tren seferi düzenlenmektedir.

ZONGULDAK TREN GARI

ETKİNLİK

Kerem, Eymen, Elanur, Ayşe ve Mehmet Zonguldak'ta yaşayan üniversite öğrencileridir. Bu öğrencilerin ailelerinin bulunduğu yerler aşağıda verilmiştir. Öğrencilerin her birinin tatilde ailelerinin yanına gidebilmek için hangi ulaşım araçlarını kullanmalarının mümkün olabileceğini araştırıp aşağıdaki tabloya yazınız.

Öğrenci	Gideceği Yer	Kullanabileceği Ulaşım Araçları
Kerem	Ankara	
Eymen	İstanbul	
Elanur	Karabük	
Ayşe	Trabzon	
Mehmet	Almanya	

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Çocuklar, yetişkinler ve yaşlılar için acil durumlarda hatırlanması kolay sayılardan oluşturulan acil durum numaraları, olaylara hızlı müdahale imkânı sunduğundan, pek çok insanın hayatta kalmasına, yaşanması olası birçok maddi ve manevi kaybın önüne geçilmesine hizmet ediyor. Ülkemizde İtfaiye (110), AFAD (122), Polis (155), Jandarma (156) ve Orman Yangın (177) gibi farklı acil yardım çağrıları için kullanılan çağrı numaralarının 112 Acil Çağrı Merkezi adı altında tek numara ile hizmet vermeye başladığını biliyor muydunuz? Acil yardım birimlerine koordinasyon imkânı sağlayan bu çalışma ile tüm ekiplerin en kısa sürede olay yerine ulaşmaları amaçlanmıştır.

OKUMA PARÇASI

TARI VAPURU

Zonguldak'ın geçmişinde önemli bir yeri olan Tarı Vapuru... 1950'li yıllara kadar Karadeniz'de yolcu taşımacılığı yapan ve birçok acı tatlı hatıralar yaşanan Tarı Vapuru'nda yaşanmış hoş bir hikâye...

Geçmişte, cumhuriyet öncesi ve cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Zonguldak'a ulaşım neredeyse sadece deniz yolu ile yapılmış.

Ankara-Irmak-Zonguldak demir yolu ve ilkel kara yolları yapılana kadar bu böyle sürmüş gitmiş...

O yıllarda bütün Karadeniz'in ve İstanbul'un Zonguldak yolculukları bu gemilerle yapılmış. Sadece buralar mı; doğu vilayetlerinden Zonguldak'a gelenler de bu gemilere binmek için 15 gün karadan yaya olarak bu limanlara yürürlermiş.

İşte o günlerde yolcu ve eşya taşımacılığı yapan Tarı Vapuru'nda yaşanmış hoş bir anı...

O yıllarda ulaşım gibi haberleşme de zor. Telefon yok. Telgraf da herkesin istediği uzunlukta kullanacağı kadar ucuz değil herhalde...

Trabzon'dan Zonguldak'a bir telgraf gelir bir gün: "Tari yoladur, Fadime oradur, Asma'da Osman, alasin oni..."

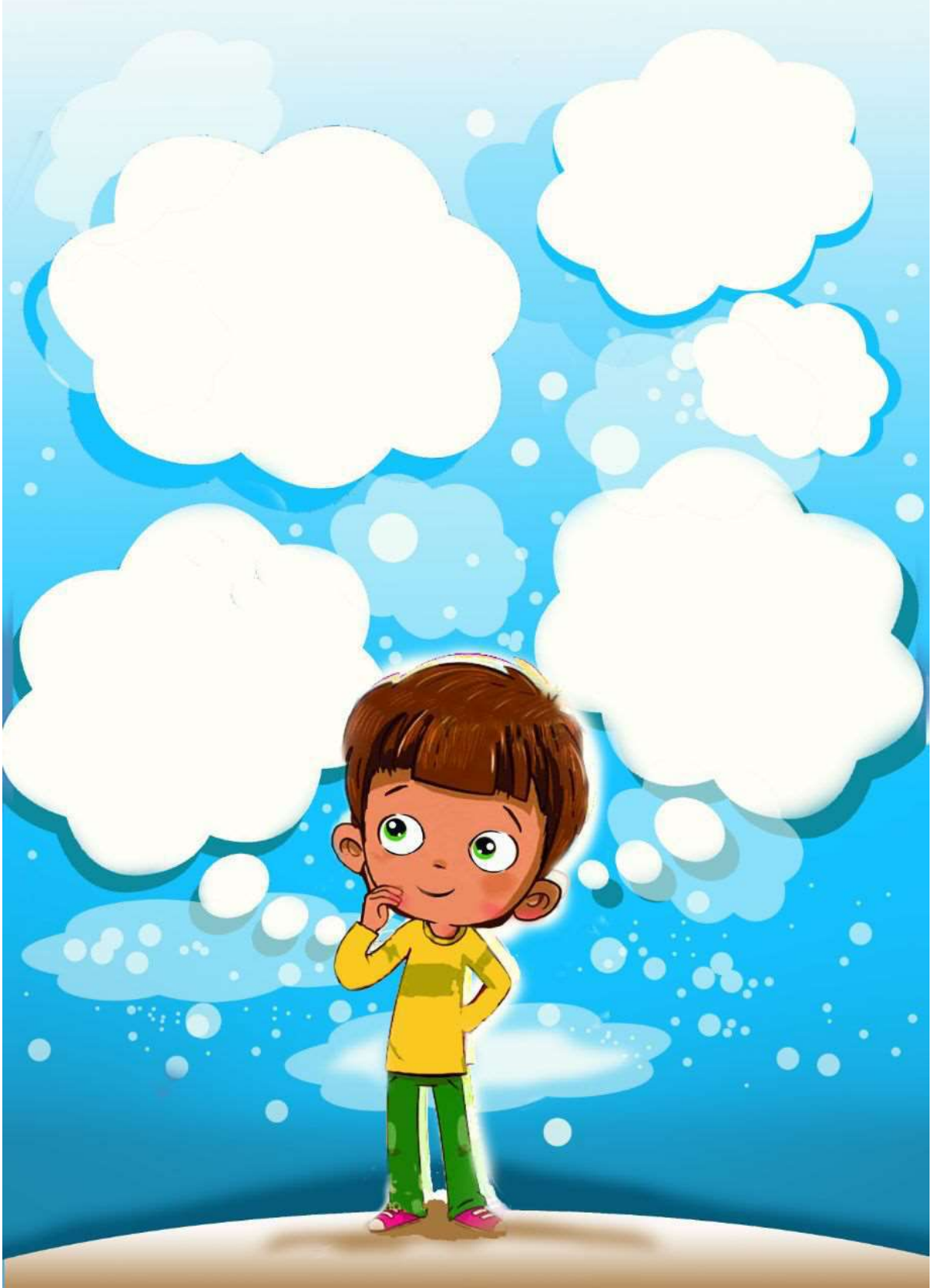
Derler ki, bu telgraf o günün koşullarında Asma'da çalışan Osman'a ulaşmış. Osman da Tarı Vapuru'yla gelen Fadime'sini karşılayıp helaline kavuşmuş.

Kaynak: Yüksel Yıldırım, Zonguldak Nostalji.

ETKİNLİK

Zonguldak ile ilgili öğrendiklerinizi ve merak ettiklerinizi bulutlara yazınız.

KDZ.EREĞLİ

5. ÜNİTE ŞEHRİMDE BEN

KONULAR:

1. SANAT VE KÜLTÜR ŞEHRİ ZONGULDAK
2. ZONGULDAK'TAKİ TARİHİ ESERLER
3. ZONGULDAK'TA İZ BIRAKANLAR
4. ZONGULDAK KÜLTÜRÜ
5. ZONGULDAK AĞZI
6. ZONGULDAK'TA MEDYA
7. ZONGULDAK'TA MÜZİK
8. ZONGULDAK İÇİN ÖNEMLİ GÜNLER
9. GELECEĞİN ZONGULDAK'I
10. ZONGULDAK'TA SPOR

1. SANAT VE KÜLTÜR ŞEHİRİ ZONGULDAK

Kütüphaneler

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi vatandaşlarının okuma düzeyi ile yakından alakalı ve doğru orantılıdır. Toplumun bilgi gereksinimi karşılayan, düşünce ve sanat ürünlerinden tüm bireylerin eşit ve bedelsiz olarak yararlanabilmesini sağlayan kütüphaneler, okuma kültürünün oluşması ve yaygınlaşmasında önemli roller üstlenirler. Ülkemizin pek çok yerinde olduğu gibi şehir merkezi ve ilçelerimizde de bu rolü üstlenen halk kütüphaneleri bulunmaktadır.

SIRA SİZDE

Bulunduğunuz yerleşim yerine en yakın kütüphaneye giderek izlenimlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Zonguldak İl Halk Kütüphanesi

Alaplı İlçe Halk Kütüphanesi

Çaycuma İlçe Halk Kütüphanesi

Çaycuma Filyos Halk Kütüphanesi

Devrek İlçe Halk Kütüphanesi

Kdz.Ereğli İlçe Halk Kütüphanesi

Kozlu İlçe Halk Kütüphanesi

Eğitimin önemli bir parçasını oluşturan halk kütüphaneleri bilgi için bir geçiş kapısı ve eğitim için yaşayan bir güçtür. Yaşam boyu öğrenme, bağımsız karar verebilme ve kültürel gelişimin gerçekleşmesinde bireyler ve toplum için başlıca kuruluşlardır. Kişiler arasında dil, din, yaş, cinsiyet, milliyet, eğitim, kültür, sosyoekonomik düzey ve politik görüş farkı gözetmeksizin hizmet verilmesi, halk kütüphaneleri için temel ilke olarak benimsenmiştir. Halk kütüphaneleri imkânlar ölçüsünde başvuru, ödünç verme, internet erişimi, görme engelli ve süreli yayın hizmetlerini ücretsiz bir biçimde vermektedir. Pazar günleri hariç mesai saatleri içerisinde ziyaret edilebilmektedir. Üye olabilmek için Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı ve kütüphane tarafından verilecek olan üyelik formunun doldurulması (on sekiz yaş altı kullanıcıların velisi tarafından) yeterlidir. Halk kütüphanelerinde zaman zaman tiyatro, sergi, söyleşi ve imza günleri, konferans, öykü saatleri vb. etkinlikler de gerçekleştirilmektedir.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak İl Halk Kütüphanesinin birinci katında yer alan çocuk bölümünde on dört yaş grubu ve altındaki kullanıcılara hizmet verilmektedir. Bu bölümdeki koleksiyonlarda masal, bilmece ve şiir kitapları, güncel çocuk hikâyeleri ve romanları, Türk ve dünya çocuk edebiyatı klasikleri ve özel ilgi alanlarına hitap eden (hayvanlar, uçaklar, otomobiller, balıklar, zekâ oyunları, satranç vb.) kitaplar bulunmaktadır.

ZONGULDAK İL HALK KÜTÜPHANESİ ÇOCUK BÖLÜMÜ

Şehrimizde bazı fakülte ve yüksekokul kütüphaneleri de bulunmaktadır. Bu kütüphaneler üniversite dışından gelen misafir kullanıcılara da kapılarını açmaktadır. Bu kişiler ödünç materyal alamamakta ama kütüphane içerisinde olmak koşuluyla kütüphane kaynaklarından yararlanabilmektedir.

Farabi Kampüsü Prof. Dr. Durmuş Günay Kütüphanesi (Merkez)

İbn-i Sina Kampüsü Kütüphanesi (Kozlu)

Devlet Konservatuvarı Kütüphanesi (Kozlu)

Alaplı Meslek Yüksekokulu Kütüphanesi

Çaycuma Meslek Yüksekokulu Kütüphanesi

Denizcilik Fakültesi Kütüphanesi (Ereğli)

Ereğli Eğitim Fakültesi Kütüphanesi

Devrek Meslek Yüksekokulu Kütüphanesi

Gökçebey Mithat Mehmet Çanakçı Meslek Yüksekokulu Kütüphanesi

Zonguldak Meslek Yüksekokulu Kütüphanesi (Kilimli)

Sanat Galerileri, Sinemalar ve Tiyatrolar

Şehrimizdeki kültür ve sanat merkezleri yılın hemen her döneminde resmî veya özel kişi ve kurumlarca düzenlenen sergi (fotoğraf, resim, karikatür vb.), şiir dinletisi, tiyatro gösterisi, konser, fuar, söyleşi, panel, konferans ve bilgi şöleni gibi çeşitli etkinliklere sahne olmaktadır. Bu mekânlar çocuklara yönelik eğlenceli ve eğitici etkinliklere de ev sahipliği yapmaktadır. Yine bazı okullarımız öğrencilerinin sanatsal ve kültürel etkinliklerini bu tür mekânlarda gerçekleştirerek geniş kitlelere ulaşabilmektedir.

Zonguldak Atatürk Kültür Merkezi

Zonguldak Devlet Güzel Sanatlar Galerisi

Zonguldak Belediyesi Kültür ve Sanat Merkezi

Bülent Ecevit Üniversitesi Sezai Karakoç Kültür Merkezi

Kdz.Ereğli Atatürk Kültür Merkezi

Kdz.Ereğli Hüseyin Tatoğlu Kültür Merkezi

ERDEMİR Kültür Merkezi

Abdi İpekçi Sergi Salonu

Devrek Atatürk Kültür Merkezi

Çaycuma Kültür ve Sanat Merkezi

Zonguldak 67 Burda AVM Prestige Sineması

Zonguldak Westalife AVM Cinemapink Sineması

Devrek Belediye Sineması

Ereğli Özdemir Park Avşar Sineması

Çaycuma Cine1Can Sineması

2. ZONGULDAK'TAKİ TARİHÎ ESERLER

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Sit ve Sit Alanı: Sit, tarih öncesinden günümüze kadar değişik çağların ve uygarlıkların kültür değerlerini temsil eden eser veya kalıntıdır. Sit alanı ise sit bütünlüğünü veya onun bir parçasını üzerinde bulunduran yerdir.

Tarihî ve kültürel mekânlar, şehrimizin bizden önceki sakinlerinden geriye kalan yapı ve alanlardır. Bu mekânlar şehrimizin geçmişten günümüze uzanan süreçteki kimliğini oluşturur ve farklı yönlerini yansıtır. Taşıdıkları turizm potansiyeli ile de şehir ve ülke ekonomisine katkı sağlar. Dolayısıyla onların varlığını sürdürmesi, tarihin ve kültürün de varlığını sürdürmesi anlamına gelir. Bu nedenle onları doğru bir biçimde tanımalı, tanıtmalı, fırsat buldukça ziyaret etmeli ve özenle korumalıyız.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Tarihî ve kültürel mekânlar, buralarda karşımıza çıkan yapılar ve sergilenen ürünler, aslında bizden önceki insanlarla benzer ihtiyaçlara sahip olduğumuzu; sadece gelişen teknoloji ve imkânlar sayesinde bu ihtiyaçları farklı biçimlerde karşıladığımızı gösterir. Örneğin evler barınma ihtiyacının; kaleler güvenlik ihtiyacının; mabetler tapınma ihtiyacının varlığını gösterir. Bugün belki kaleler inşa etmiyoruz ama hem kendimiz hem de yaşadığımız mekânlar için yeni güvenlik sistemleri geliştirip kullanıyoruz.

Kdz.Ereğli Kalesi

Kdz.Ereğli Kalesi, yaklaşık 2500 yıllık tarihî kent surlarının çevrelediği Kaletepe'nin zirvesindeki düzlük alanda yer almaktadır. Kentin savunma sisteminin önemli bir parçası olarak XIII. yüzyılda, Bizans veya Ceneviz hâkimiyeti döneminde yapıldığı tahmin edilmektedir. Günümüzde oldukça harap bir durumda olan kalede iç ve dış avlu, kule, mühimmat ve erzak deposu, sarnıç ve çeşitli odalar bulunmaktadır. Kalenin bulunduğu saha, 1965'den beri Askeri Güvenlik Bölgesi içerisinde yer almaktadır. 1981'de de I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak kabul edilmiştir.

Filyos Kalesi

Günümüzde Çaycuma ilçesine bağlı bir belde olan Filyos (Tios), antik dönemin önemli yerleşim birimlerinden biridir. Bu dönemde her ne kadar Ereğli ve Amasra limanlarının gölgesinde kalsa da ticaret ve balıkçılık kenti olarak varlığını sürdürmüştür. Romalılar tarafından yapıldığı düşünülen Filyos Kalesi ise bu antik kentin denize hâkim noktalarından biri üzerinde kurulmuştur. Güçlü ve heybetli bir görünüm kazandırmak amacıyla yapımında iri taşlar kullanılmıştır. Uzun bir süre harabe hâlinde kalan kale için 2003'de Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onarım çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca 2006'dan beri gerçekleştirilen arkeolojik çalışmalar sayesinde, Filyos'un önemi ve değeri daha iyi anlaşılmaktadır. İlk yerleşim yeri, kentin kuzeyindeki kale tepesi üzerindedir. Kentte, kale dışında ilk ve orta çağlardan kalma sahil surları, su kemeri, tiyatro, savunma kulesi, yazıtlar ve çeşitli mezarlıklar da yer almaktadır.

FİLYOS KALESİ

Cehennemagzı Mağaraları

Cehennemagzı Mağaraları, Kdz.Ereğli ilçe merkezinde Limanbaşı Deresi vadisinin güney yamacında yer alan yan yana sıralanmış üç mağaradan oluşmaktadır. Ereğli'ye adını veren Herakles'in (Herkül) maceraları ile bağlantılı olduğu düşünülen mağaraların içinde bulunduğu saha, antik çağa ait kaynaklarda Akheron (Üzüntü) Vadisi olarak geçmektedir. Mağaralar 1838'de keşfedilmiştir. Kilise Mağarası olarak adlandırılan, zemini bitki ve geometrik motifli mozaikle döşeli birinci mağara, çok eski bir kilisesi olup Hristiyanlığın yayıldığı ilk yıllarda gizli ibadet yeri ve koranak olarak kullanılmıştır. Diğerlerine göre daha derin olan ikinci mağara yöre halkınca Koca Yusuf Mağarası olarak adlandırılmaktadır. 1960'lı yıllarda tavandan düşen bir kaya paçası yolu kapattığı için ancak 350 m kadar derinliğe inilebilen mağara, yaklaşık 400 metrekarelik geniş bir alanı kaplamakta ve iki fil ayağı ile desteklenmektedir. Yüz ölçümü bakımından diğerine göre daha geniş olan üçüncü mağara ise Ayazma Mağarası olarak bilinmektedir. Zemini taban suyu ile kaplı bulunan bu mağara, sarnıç görevi de görmüş ve yörenin su gereksinimini karşılamıştır. Çeşitli dinî ve mitolojik söylencelere konu olan Cehennemagzı Mağaraları, 1986'da I. Derece Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı olarak kabul edilmiştir. Günümüzde Kdz.Ereğli Müzesi'ne bağlı bir ören yeri olarak hizmet vermektedir.

Gökgöl Mağarası

Gökgöl Mağarası 3.350 metrelik uzunluğu ile Türkiye'nin en uzun onuncu, Zonguldak'ın ise en uzun ikinci mağarasıdır. Yaklaşık üç yüz elli milyon yaşındadır. 875 metrelik yürüyüş yoluna sahip olan mağaranın içerisinde yağışlı dönemlerde debisi artan bir yeraltı deresi bulunur. Yeraltı deresi doğal bir sifon ile Erçek Deresi'ne dökülür. Mağaranın içi damla taş birikimi yönünden oldukça zengindir. İçerisinde her tür damla taş oluşumu (sarkıt, dikit, sütun vb.) bulunmaktadır. Mağara havası yaz mevsiminde dışarıya göre daha serin, kış mevsiminde ise biraz daha sıcak olmaktadır. Mikroklima özelliğinden dolayı sağlık turizmi bakımından da büyük öneme sahiptir. Her metresinde ayrı bir oluşum bulunan mağara 2016'da restore edilmiştir. Oluşum aydınlatmaları, yürüyüş parkuru, cam köprüleri ve seyir teraslarıyla görülmeye değer güzelliğindedir.

İZLEYELİM-ÖĞRENELİM

<http://www.zonguldakozelidare.gov.tr/gokgol-magarasi-tanitim>

Kadioğlu Köyü Mozaik Kazı Alanı

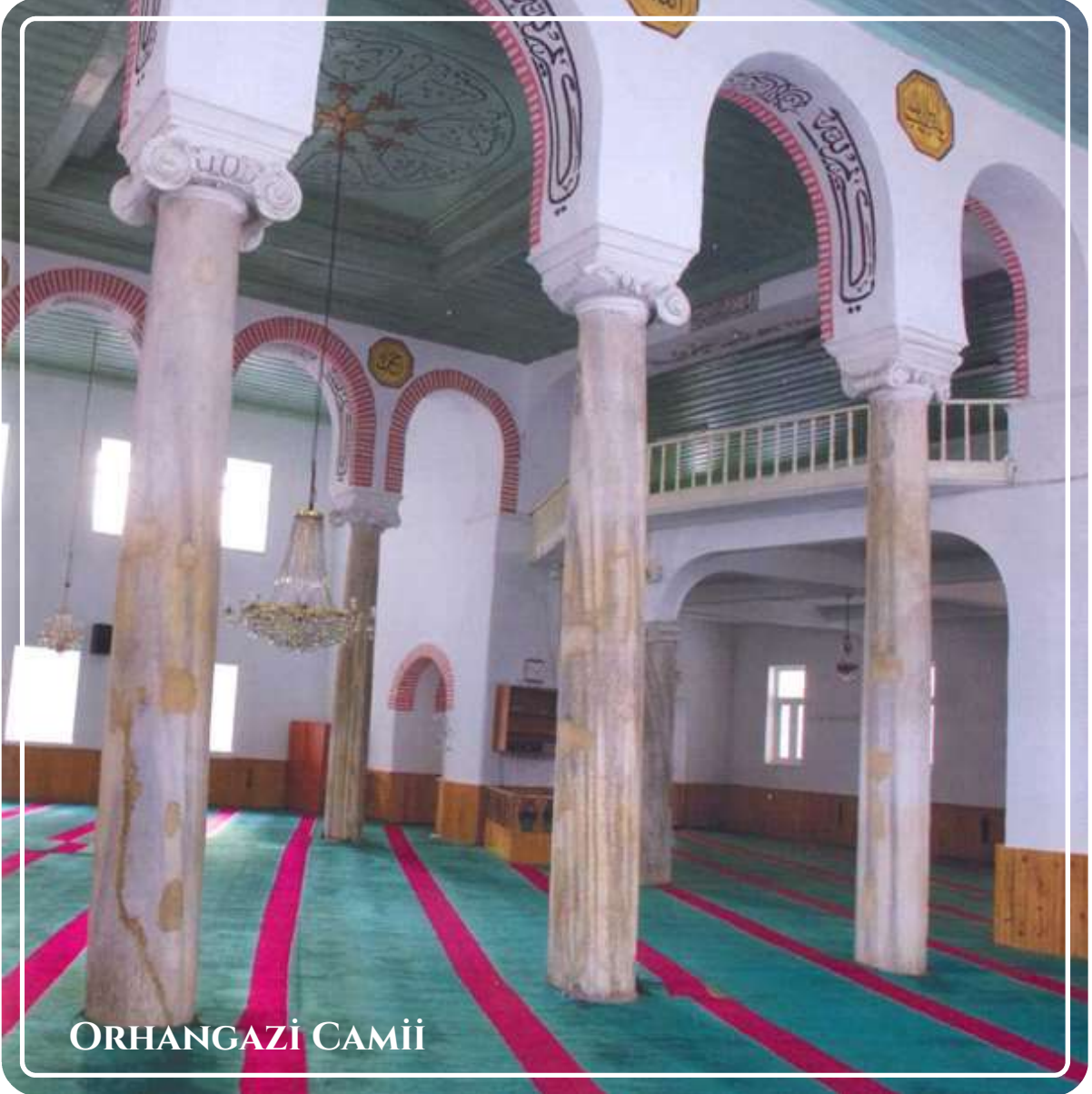
Bu kazı alanı, Çaycuma ilçesi Kadioğlu köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Mozaikler 2008-2011 yılları arasında Kdz.Ereğli Müzesi Müdürlüğü yetkilileri tarafından yapılan arkeolojik kazılar sonucunda gün yüzüne çıkarılmıştır. İki adet çiftlik evine ait olduğu düşünülen alanda, yapıları birbirinden ayıran su yolu, zemini zengin mozaik betimlemelerle (av sahneleri, insan-hayvan mücadeleleri vb.) kaplı odalar ve salonlar yer almaktadır. MS III. yüzyıla ait olduğu belirlenen alanda gümüş sikkeler ve seramik parçaları da bulunmuştur. Zonguldak için çok önemli bir kültürel miras alanı olan bu mozaiklerin iklim koşullarından korunması ve ziyaretçilerin onları yakından görerek yerinde bilgi almalarının sağlanması amacıyla Kadioğlu Mozaik Koruma Çatısı ve Ziyaretçi Merkezi açılması düşünülmektedir.

KADIOĞLU KÖYÜ MOZAİK KAZI ALANI

Orhangazi Camii

Kdz.Ereğli'de V-VI. yüzyılda Bizanslılar tarafından yapıldığı tahmin edilen Ayasofya (Hagia Sophia) Kilisesi, XIV. yüzyılda camiye çevrilmiş, Orhan Gazi'ye ithafen Orhangazi Camii olarak adlandırılmıştır. Halk arasında Orta Cami olarak da bilinmektedir.

ORHANGAZİ CAMİİ

Halil Paşa Konağı & Kdz.Ereğli Müzesi

Halil Paşa Konağı, Kdz.Ereğli'de Osmanlı Devleti'nden günümüze kalan en önemli tarihî yapılardan ve sivil mimari örneklerinden biridir. XIX. yüzyılın sonlarına doğru şehrin ileri gelenlerinden Kara Mahmudzade Halil Paşa tarafından yaptırılır. Eski bir kilisenin temeli üzerine üç katlı olarak inşa edilen konak, bir dönem eğitim kurumu olarak da hizmet verir. 1989'da Kültür Bakanlığı'na tahsis edilir ve yaklaşık 10 yıl süren bir restorasyon geçirir. 1 Ağustos 1998'den beri de Kdz.Ereğli Müzesi'ne ev sahipliği yapmaktadır. Burada, Kdz.Ereğli ve çevresinden çıkarılan arkeolojik kalıntılar, dokuma ürünleri, gündelik eşyalar, ölçü ve tartı aletleri, silahlar, paralar ve yazma eserler vb. yöreye özgü çeşitli etnografik malzemeler sergilenmektedir. Konağın son katı müze ev niteliğinde olup geleneksel ve yöresel ev düzenlemesine uygun olarak döşenmiştir.

HALİL PAŞA KONAĞI

Yeni Cami

Devrek'te bulunan bu cami, XIX. yüzyılın sonlarında inşa edilmiştir. 2017'de restorasyona alınmıştır.

YENİ CAMİ RESTORASYONUNDAN BİR KARE

Gazi Alemdar Müzesi & Alemdar Gemisi

Alemdar, Denmark adıyla 1898'de Danimarka'da üretilmiş 362 grostonluk buharlı bir arama kurtarma gemisidir. Birinci Dünya Savaşı sırasında Türk kara sularında iken el konularak Osmanlı Seyr-i Sefâin (Deniz Yolları) İdaresi'ne bırakılan Denmark, Mayıs 1915'de Alemdar adını alır. 12 Ocak 1916'da ise Osmanlı Hükümeti tarafından resmen satın alınır.

Alemdar Millî Mücadele tüm hızıyla sürerken, İtilaf Devletleri donanmasının kontrolünde ve her an göreve hazır durumda İstanbul Kuruçeşme'de bekletilmekteydi. Fakat Ankara Hükümeti'nin malzeme ve cephane sevkıyatı için Karadeniz'de güçlü gemilere ihtiyacı vardı. Bunun bilincinde olan Alemdar'ın vatansever mürettebatı, gemiyi Anadolu'ya kaçırmayı planlar. Gerekli hazırlıklar yapılır ve Alemdar 23 Ocak 1921 gecesı Trabzon'a doğru yola çıkarılır. Karadeniz'de batmakta olan bir gemiyi kurtarmak üzere gittiği belirtilerek İngiliz savaş gemilerinin denetiminden kurtarılan Alemdar, 24 Ocak 1921 sabahı Ereğli'ye ulaşır. Bu şekilde Kuvayımillîye'ye katılmış olur. Burada Ereğli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti üyelerinin girişimleri ile yakıt (kömür), mürettebat ve iâşe eksiklikleri giderilen Alemdar, 27 Ocak 1921 sabahı Trabzon'a gitmek üzere Zonguldak'a hareket eder. Ancak rotası üzerinde pusuya yatmış olan Fransız C-27 hücumbotu tarafından yakalanır ve Zonguldak'a götürülür. Alemdar'a el koyan ve mürettebatını tutuklayan Zonguldak Liman Reisi Fransız Yüzbaşı M. Tilly (Tilli), emrindeki beş askerle birlikte gemiye biner; onu aynı gün ve aynı hücumbotun eşliğinde İstanbul'a doğru yola çıkarır. Tutuklanan Alemdar mürettebatı, Ereğli yakınlarına gelindiğinde kendilerini kurtararak Fransızları esir almayı başarırlar. Geminin dümenini Ereğli'ye çevirirler. Fakat durumu fark eden C-27 hücumbotu ile çatışmak zorunda kalırlar. Olayı haber alan Kuvayımillîye askerlerinin ve halkın da kıydan atış desteğiyle, Ereğli'ye yaklaşan C-27 hücumbotu püskürtülür. Böylece Alemdar gemisi kurtarılır ve tekrar Fransızların eline geçme ihtimaline binaen kısmen batırılır. Bu çatışma sırasında şehit düşen Alemdar mürettebatından Serdümen Recep Kahya, Millî Mücadele'nin ilk deniz şehidi olarak tarihe geçmiştir.

Fransızlar Alemdar'ı yakalamaktan vazgeçmezler. Nitekim 28 Ocak 1921'de bir Fransız filosu İstanbul'dan Ereğli'ye gelir. Fakat Alemdar'ın batırılmış olduğunu görünce küçük bir savaş gemisini liman açıklarında bırakarak Zonguldak'a geçer. Ayrıca Fransızlar Zonguldak Mutasarrıflığı'na verdikleri nota ile Alemdar'ın teslimini, mürettebatının cezalandırılmasını, esir alınan Yüzbaşı M. Tilly ve ekibinin serbest bırakılmasını isterler. Aksi takdirde Ereğli'yi bombalayacaklarını ve buraya asker çıkaracaklarını belirtirler. Tehdit için de Valdek Rosso zırhlısını Ereğli önlerine gönderirler. Diplomatik açıdan bu durumdan yararlanmak isteyen Ankara Hükümeti ise esir alınan Fransızları önce tedbir amaçlı Devrek'e sevk ettirir. Daha sonra da onların serbest bırakılmalarına karşılık Alemdar'a dokunulmamasını, Türk kara sularında Türk bayrağı taşıyan gemilere ilişilmemesini ister. Bu arada vatanseverler Ereğlililer ve civar beldelerden gelen Kuvayımillîye askerleri Fransızların olası saldırılarına engel olmak amacıyla gerekli savunma hazırlıklarını yaparlar. Fransızlar bu gelişmeler karşısında bir sonuç alamayacaklarını anlarlar. Nitekim verdikleri notanın bitiş tarihi olan 2 Şubat 1921'de Fransız Amirali Dümesnil ile Zonguldak Mutasarrıfı Nusret Bey arasında gerçekleşen görüşmelerden sonra, Yüzbaşı M. Tilly ve ekibinin serbest bırakılmasına karşılık Ankara Hükümeti'nin taleplerini kabul ederler. 2 Şubat'ı 3 Şubat'a bağlayan gece Fransız filosu Ereğli önlerinden çekilir. Devrek'ten getirilen Fransız komutan ve askerler ise Zonguldak'ta teslim edilir.

Alemdar nedeniyle Ankara Hükümeti ile Fransız işgal kuvvetleri arasında yaşanan gerginlik ve bu gerginliğin bir antlaşma ile çözüme kavuşturulması, hem Zonguldak hem de Millî Mücadele tarihinde büyük bir yere ve öneme sahiptir. Zira bu siyasi antlaşma ile Fransa, Ankara Hükümeti'ni fiilen ve resmen tanımış oldu. Ayrıca Fransızlar diğer dönemsel nedenlerin de etkisiyle Ankara Hükümeti ile iyi ilişkiler kurma çalışmalarına hız verdiler. Muhtemelen yine aynı antlaşmanın etkisiyle 21 Haziran 1921'de kendiliklerinden Zonguldak'ı boşalttılar.

Alemdar, 20 Ekim 1921'de Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması sonrası Ankara Hükümeti'nin emrinde Karadeniz'de Millî Mücadele'ye önemli katkılarda bulunur. 1924'ten hizmet dışı kaldığı 1959'a kadar deniz işletmelerine bağlı olarak çalışır. 1982'de sökülme üzere satılır ve parçalara ayrılır. Ondan günümüze sadece pusula, deniz feneri, dümen dolabı, makine telgrafı ve birkaç fotoğraf kalmıştır. Bu tarihî eserler Alemdar'ın hatırasının yaşatılması için Kdz.Ereğli Limanı'nda 8 Ağustos 2008'de ziyarete açılan Gazi Alemdar Müzesi'nde sergilenmektedir. Bu müze, Alemdar'ın aslına uygun olarak yeniden yapılmış şeklini içermektedir.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Gazi Alemdar Müzesi, Mersin Tarsus'taki Nusrat Mayın ve Samsun'daki Bandırma müze gemilerinden sonra Türkiye'nin üçüncü müze gemisidir.

GAZİ ALEMDAR MÜZESİ

Zonguldak Maden Müzesi

Türkiye'nin ilk maden müzesi olma özelliğini taşıyan Zonguldak Maden Müzesi, 9 Aralık 2016'da ziyarete açılmıştır. Bu modern binada, Zonguldak'ta taş kömürünün çıkarılmaya başlandığı 1848'den bugüne maden işçilerinin kullandığı araç gereçler, kıyafetler, haberleşme cihazları tanıtılmakta ve sergilenmektedir. Yazılı, görsel ve işitsel materyallerle daha da zenginleştirilen sergi ortamı, ziyaretçilere hem madencilik tarihine hem de kuruluşu kömürle özdeşleşen Zonguldak'ın geçmişine daha yakından bakabilme imkânı sunmaktadır. Ayrıca gerçekleştirilen efektler ve sergilenen maketler sayesinde, madencilerin yerin metrelerce altında çalışırken yaşadıkları olaylar ve kömürün çıkarılış safhaları gösterilmektedir. Müzenin bahçesinde ise Zonguldak taş kömürü havzasındaki maden iş yerlerinde iş kazası sonucu yaşamını yitirenlerin isimlerinin yazılı olduğu Zonguldak Havzası Maden Şehitleri Anıtı yer almaktadır.

Zonguldak Yüksek Maden Mühendis Mektebi

Zonguldak Yüksek Maden Mühendis Mektebi, 20 Ekim 1924'te açılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin maden mühendisi yetiştiren ilk yüksekokulu, hatta ilk yüksekokulu olma özelliğini taşımaktadır. Okulun ilk binası, Fransız Mahallesi'ndeki –bugünkü Fener Mahallesi– terk edilmiş ve yıkıntı halde bulunan kışla olmuştur. O günkü imkânlar çerçevesinde gerekli düzeltme ve değişiklikler yapılarak kışladan okula dönüştürülen bu taş yapı, günümüzde Fener İlkokulu olarak hizmet vermektedir. Aynı bölgede 1927'de Arziyat Dârülmesâisi (Jeoloji Enstitüsü), 1936'da ise Maadin İşletme ve Makine Enstitüsü açılmıştır. Her iki kurum da günümüzde Zonguldak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin birimleri olarak hizmet vermektedir.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak Maadin Mühendisi Mekteb-i Âlisi adıyla açılan Zonguldak Yüksek Maden Mühendis Mektebi sırasıyla Zonguldak Yüksek Maadin ve Sanayi Mektebi (1930), Zonguldak Maden Tatbikat Mektebi (1937), Zonguldak Maden Teknisyen Mektebi (1940), Zonguldak Maden Teknik Okulu (1949), Zonguldak Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi (1975), Hacettepe Üniversitesi Zonguldak Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü (1983), Karaelmas Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü (1992), Bülent Ecevit Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü (2012) adlarını alarak varlığını sürdürmüştür. Zonguldak Yüksek Maden Mühendis Mektebi, Bülent Ecevit Üniversitesinin temelini oluşturan Mühendislik Fakültesi'nin çekirdeğidir.

ZONGULDAK YÜKSEK MADEN MÜHENDİS MEKTEBİ

Mehmet Çelikel Lisesi

Mehmet Çelikel Lisesi, şehrimizin hayırsever iş adamlarından Mehmet Çelikel (1882-1956) tarafından yaptırılmıştır. Zonguldak'ın ilk lisesidir. 31 Mart 1938 tarihinde büyük bir coşkuyla temeli atılan ve kısa sürede tamamlanıp 3 Ekim 1938 tarihinde hizmete açılan bu kurum, Cumhuriyet tarihimizin ilk bağış lisesi olma özelliğini de taşımaktadır. Şehrin yüksek, denize bakan ve doğal güzelliklerle çevrelenen bir noktasında, çağdaş eğitimin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak inşa edilmiştir. 1960'lı yıllara kadar hem ortaokul hem de lise öğretimi yapan okul; Zonguldak, Çaycuma, Devrek, Ereğli ve Bartın'ın tek lisesi olarak binlerce gencin yetişmesinde etkili olmuştur. 1969'da bünyesinde açılan akşam lisesi, 1981'e kadar öğretimini sürdürmüştür. Okul, 1988'de kurulan Mehmet Çelikel Lisesi Vakfı ve mezunlarının da katkılarıyla ek bina, atölye, laboratuvar, saha, salon ve sınıflarla daha da genişletilmiş ve geliştirilmiştir. 1992-1993 öğretim yılında yabancı dil ağırlıklı lise olarak hizmet vermiş; 1999-2000 öğretim yılından itibaren de Anadolu lisesi statüsüne geçirilmiştir. Mehmet Çelikel Lisesi tarihî geçmişi, gelenekleri, başarıları ve aralarında çok sayıda milletvekili, bakan, bilim insanı, sporcu, sanatçı vb. bulunan binlerce mezunu ile simgesel bir eğitim kurumu olarak varlığını sürdürmektedir.

MEHMET ÇELİKEL LİSESİ

HABER KÖŞESİ

Gümeli Porsuğu

Zonguldak Alaplı'daki porsuk ağacı yıllara meydan okuyor. Türkiye'nin en yaşlı ağacı olan “Gümeli Porsuğu”, dört bin yüz on beş yaşında ve artık “anıt ağaç” statüsünde korunacak.

Yemyeşil yaprakları, ihtişamlı gövdesiyle porsuk ağacı... Anadolu tarihine tanıklık etmiş porsuk ağacı, dört bin yıldır dimdik ayakta. Porsuk ağacı, Zonguldak'ın Alaplı ilçesi Gümeli beldesinde bulunuyor. Ağaç, dünyanın en yaşlı porsuk ağacı ve Türkiye'nin en yaşlı ağacı unvanına sahip. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Ercan Oktan, 2016 yılında yaptıkları incelemeler sonucu ağacın yaşını dört bin yüz on iki olarak belirlediklerini söyledi. Şimdi dört bin yüz on beş yaşında olan ağacın boyu 25,5 metre ve çevresi 7 metre 70 santimetre.

“Gümeli Porsuğu”nun bunca yıl ayakta kalması, ona özgü özelliklerinde saklı. Oktan, ağacın, biyolojisi sayesinde tüm doğa olaylarına karşı kendisini koruma altına aldığını anlattı. Genetik özelliğe sahip ağaç, Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından klonlandı. Porsuk ağacı, korunması amacıyla anıt ağaç ilan edildi. Ağacın daha iyi tanınması için Zonguldak Valilik binası önüne de mozaiği yapıldı. Sadece Zonguldak'ın değil, Türkiye'nin önemli değerleri arasına giren “Gümeli Porsuğu”, mozaiği sayesinde kente gelen ziyaretçilere de tanıtılacak.

Tarih: 5 Temmuz 2019

Kaynak: <https://www.trthaber.com>

İZLEYELİM-ÖĞRENELİM

<http://www.zonguldak.gov.tr/dunyanin-en-yasli-porsuk-agaci-gumeli-porsugu>

SIRA SİZDE

Aşağıdaki iki örnekten hareketle yaşadığınız yerlere ait aile arşivinizden ya da çevrenizdeki büyüklerinizden edindiğiniz fotoğrafları bugünküler ile karşılaştırın. Fotoğrafların çekildiği yer ve zaman ile alakalı anıları öğrenip arkadaşlarınızla paylaşınız.

ESKİ

YENİ

ZONGULDAK LİMANI YÜKLEME RAMPASI

ESKİ

YENİ

ZONGULDAK TREN İSTASYONU

ETKİNLİK

Korunmasında kamu yararı olan yerlere sit alanı denir. Zonguldak'ta da arkeolojik ve kentsel sit alanları bulunmaktadır. Sit alanları Merkez, Kdz.Ereğli ve Çaycuma bölgeleri etrafına dağılmıştır. Siz de çevrenizde sit alanı bulunup bulunmadığını araştırınız? Yaptığınız araştırma sonucuna göre bu alanların neden sit alanı olarak tespit edilmiş olabileceğini sınıfta tartışınız.

3. ZONGULDAK'TA İZ BIRAKANLAR

Ahmet Nimet

1854'te Samsun Vezirköprü'de doğdu. Burada ortaöğrenimini ve hafızlığını tamamladıktan sonra İstanbul'da Fatih Medresesi'nde okudu. Bu okulu bitirdikten sonra kaydolduğu Dârü'l-Muallimîn'den (Erkek Öğretmen Okulu) birincilikle mezun oldu. Maarif Nezareti (Eğitim Bakanlığı) tarafından 1881'de Ereğli Rüşdiye Mektebi'ne öğretmen olarak atandı. Görevi sırasında Fransızca öğrendi ve Fransızca dersleri de verdi. Ayrıca İslam felsefesi, mantık, gök bilimi alanlarında da kendisi yetiştirdi ve çeşitli dersler okuttu.

Ahmet Nimet, Ereğli halkının ilk günlerden itibaren Millî Mücadele hareketinin yanında yer almasını istemiş ve bunun için gayret göstermiştir. Nitekim işgallere karşı milletçe bağımsızlık mücadelesi verdiğimiz günlerde, içerisinde Ahmet Nimet Hoca'nın da bulunduğu Ereğli'deki vatanseverler, Ereğli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni kurdular. Bu cemiyet Ereğli'nin Fransız işgalinden kurtarılmasında ve buradan yapılan yardımların ordumuza ulaştırılmasında önemli roller üstlenmiştir. Şehrimizin önemli simalarından biri olan Ahmet Nimet Hoca, 1921'de Ereğli'de vefat etmiştir.

Abdullah Sabri Aytaç

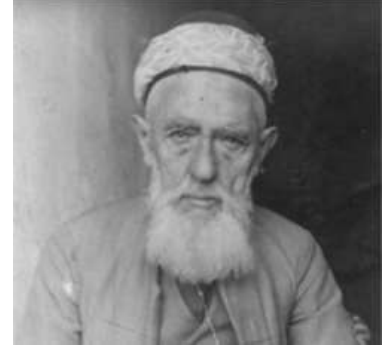
Abdullah Sabri, 1870'de Devrek'te dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini 1876-1882 yılları arasında Devrek'te tamamladı. 1896'da medreseden mezun oldu. 1907'de ilkokul öğretmeni olarak göreve başladı, bu arada çeşitli idarî görevler de üstlendi. 1911'de Devrek Müftülüğü'ne atandı.

İşgallere karşı milletçe bağımsızlık mücadelesi verdiğimiz günlerde, içerisinde Müftü Abdullah Sabri'nin de yer aldığı Devrek'teki vatanseverler, Devrek Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni kurdular. Bu cemiyet hem Devrek'ten hem de Devrek üzerinden yapılan yardımların ordumuza ulaştırılmasında önemli roller üstlendi. Fransızlar tarafından işgale uğrayan Ereğli'nin yardımına koştu. Müftü Abdullah Sabri, hem vaazlarıyla hem de düzenlediği mitinglerle halkı Millî Mücadele'nin hedef ve amaçları konusunda bilinçlendirdi. O dönemde Ereğli, Zonguldak ve Devrek Bolu'ya bağlıdır. Bolu Milletvekili olarak seçilen Müftü Abdullah Sabri, 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılışında da hazır bulundu. 1 Haziran 1923'de milletvekilliği sona erince Devrek'e döndü. 21 Haziran 1934'de yürürlüğe giren Soyadı Kanunu çerçevesinde Aytaç soyadını alan Abdullah Sabri, 8 Ocak 1950 tarihinde vefat etti. Devrek Tekke Camii avlusunda yatmaktadır.

Mehmet Ulusoy

1849'da doğan Arnavutluk göçmeni Elbasanlı Mehmet Lütfi, Zonguldak'ın ilk belediye başkanıdır. 1899-1903, 1908-1911, 1919-1920 yılları arasında bu görevi üstlenerek Zonguldak'ın ilk gelişim sürecinde rol oynadı. 21 Haziran 1934'te yürürlüğe giren Soyadı Kanunu çerçevesinde Ulusoy soyadını aldı. 1936'da öldü.

İbrahim Hakkı Akça

İbrahim Hakkı 1872'de Çağlı köyünde dünyaya geldi. İlköğrenimini kendi köyünde tamamladıktan sonra, 1887'de Ereğli'deki Ali Molla Medresesi'ne kaydoldu. Buradaki üç yıllık ortaöğreniminin ardından yükseköğrenim için İstanbul'a gitti. 21 Kasım 1903'te Süleymaniye Dökmeci-i Sâni Medresesi'ni üstün derece ile bitirdi. 15 Mayıs 1906'da Zonguldak kazasına müftü olarak atandı. 8 Mart 1913 ile 19 Ağustos 1915 tarihleri arasında vekâleten kadılık görevi de yürüttü.

Müftü İbrahim Hakkı, İzmir'in 15 Mayıs 1919'da Yunanlılar tarafından işgal edildiğini öğrenir öğrenmez harekete geçen kişilerdendir. Nitekim o, 18 ve 22 Mayıs 1919 tarihlerinde İstanbul'a çektiği telgraflarla, Zonguldak'taki Müslüman ahali adına durumu protesto etti. Müftü İbrahim Hakkı, Mustafa Kemal Paşa'nın Millî Mücadele'yi başlatmak için 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışını büyük bir sevinçle karşıladı ve etrafındakilere onun büyük bir komutan olduğunu anlattı. İşgallere karşı milletçe bağımsızlık mücadelesi verdiğimiz o günlerde, içerisinde Müftü İbrahim Hakkı'nın da yer aldığı Zonguldak'taki vatanseverler, 28 Ekim 1919'da Zonguldak Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ni kurdular. Kuruluşundan kısa bir süre sonra bu cemiyetin başkanlığına getirilen Müftü İbrahim Hakkı, ilerlemiş yaşına rağmen kapı kapı dolaşarak yöre halkının işgallere karşı bilinçlenmesini sağladı. Ayrıca askere çağrılan gençleri ve din görevlilerini vatan savunması için seferber etti. Diğer yandan yolladığı raporlarla Zonguldak'ın durumu ve 8 Mart 1919'dan beri şehri işgal eden Fransızların buradaki faaliyetleri hakkında Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ni bilgilendirdi. Başkanlığını yürüttüğü Zonguldak Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin çalışmalarıyla İstanbul'dan gizlice kaçırılan silah, cephane ve malzemeler de halkın yardımı ile iç kısımlara taşınarak ordumuza ulaştırılmıştır.

Zonguldak, 1 Nisan 1924'te il olmuştur. İbrahim Hakkı da 2 Mayıs 1924'te ilk il müftüsü olarak atandı. 21 Haziran 1934'te yürürlüğe giren Soyadı Kanunu çerçevesinde Akça soyadını alan Müftü İbrahim Hakkı, 6 Ocak 1935 günü vefat etti.

Mehmet Çelikel

1882'de Ereğli'de doğdu. İlk ve ortaöğrenimini burada tamamladıktan sonra babasının yanında ticaretle uğraşmaya başladı. 1922'de Zonguldak'a yerleşti. Sırasıyla sebzecilik ve bakkaliyecilik yaptı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında ve sonrasında gemilerle Zonguldak'a çeşitli mallar getirip sattı. Şehrin önemli simaları arasında yer aldı. Birçok defa milletvekilliği teklifi almasına rağmen siyasete girmeyi istemedi. Fakat Zonguldak'a daha faydalı olabilmek amacıyla İl Genel Meclisi üyeliği yaparak yerel yönetimde de etkili oldu. Kazandıklarını ülkesi ve halkı için harcadı. Örneğin Cumhuriyetin ilk yıllarında Zonguldak merkezdeki Soğuksu Camii'ni o yaptırdı. Zamanla ihtiyacı karşılayamayan bu cami 1998'de yıkılmış, yerine 3 Ocak 2000'de hizmete açılan yenisi yapılmıştır. Çelikel, Zonguldak'ın ilk lisesi olan Mehmet Çelikel Lisesini de kente kazandırdı. 3 Ekim 1938 tarihinde açılan bu kurum, Cumhuriyet tarihimizin ilk bağış lisesidir. Bunlar gibi Zonguldak'a daha birçok eser kazandıran ve çeşitli kurumlara yüklü miktarlarda bağışlarda bulunan hayırsever Çelikel, 1956'da ölmüş, İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Tahir Akın Karağuz

1898'de Safranbolu'da doğdu. İlköğrenimini Safranbolu'da tamamladıktan sonra Kastamonu Mekteb-i Sultanîsi'ne kaydoldu. İsmail Habip Sevük ve Ahmet Talat Onay gibi değerli edebiyatçıların görev yaptığı bu okulda, dil bilgisini ve sanat anlayışını geliştirdi. Birinci Dünya Savaşı'nın tüm hızıyla sürdüğü 1916'da öğrenimini yarıda bıraktı ve gönüllü olarak askere gitti. Savaş bitince okuluna geri dönerek 1919'da buradan mezun oldu. Millî Mücadele'yi desteklemek amacıyla bazı arkadaşları ile birlikte, ilk sayısı 15 Haziran 1919'da yayınlanan "Açıksöz" adlı bir gazete çıkarttı. Aynı yıl Ulus'a nahiye müdürü olarak atandı. Bu süreçte halkın işgallere karşı bilinçlenmesinde ve örgütlenmesinde önemli roller üstlendi. Ulus'tan ayrılarak Zonguldak'a yerleşti. Burada dayısına ait maden ocaklarının sorumlu müdürü olarak çalışmaya başladı. Vatansever arkadaşları ile birlikte 28 Ekim 1919'da Zonguldak Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin kurulmasını sağladı. Bu sırada Askerî Polis Müdürlüğü ve İstihbarat Müdürlüğü görevlerini üstlendi. Millî Mücadele'deki yararlılıklarından ötürü 1926'da İstiklâl Madalyası ile ödüllendirildi.

Karağuz, şehrimizin ilk gazetesi olan "Zonguldak"ı çıkaran kişidir. İlk sayısı 23 Mart 1923'te yayımlanan "Zonguldak", 1953'e kadar yayın hayatını sürdürmüştür. Bu süreçte Zonguldak kömür havzasının bir yayın organı olan "Zonguldak", madencilik gelişmesinde önemli hizmetlerde bulunmuştur. "Zonguldak", Türk edebiyatına da büyük katkılar sunmuştur. Zira Orhan Şaik Gökay ve Behçet Kemal Çağlar gibi ünlü şairlerin ilk şiirleri bu gazetede yayımlanmıştır. "Ordu'ya Armağan", "Orta Anadolu'da Yunan Faciaları", "Anadolu'dan Kovduklarımız", "Öz Türk Adları Kılavuzu" gibi eserlere imza atan Karağuz "Zonguldak", "Türk Kanadı", "Karaelmas" ve "Doğu" dergilerini; "Kömür", "Safranbolu-Karabük", "Amasra", "Günün Sesi" ve "Işıkveren" gazetelerini de çıkarmıştır. Şehrimizin sosyal ve kültürel açıdan gelişiminde rol oynayan birçok dernek ve kuruluşun yönetiminde görev alan Karağuz, Türk Dil Kurumu'nun da ilk üyelerindendir. 4 Haziran 1982'de İstanbul'da vefat etmiş ve Aşiyen Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Rüştü Onur

3 Ağustos 1920'de Devrek'te doğdu. İlköğrenimini burada, ortaöğrenimini Zonguldak'ta tamamladı. Kastamonu Lisesi'nde başladığı lise öğrenimini Zonguldak Mehmet Çelikel Lisesinde sürdürdü. 1940'ta ikinci sınıfta iken sağlık sorunları nedeniyle okulu bırakmak zorunda kaldı. Maliye varidat memur muavini olarak Ereğli Kömür İşletmelerinde çalışmaya başladı. Hastalığının şiddetlendiği 1941-1942 yıllarını iş ve hastane arasında geçirdi. Bu arada, Mehmet Çelikel Lisesinde bir süre edebiyat öğretmenliği yapan Behçet Necatigil ve yakın arkadaşı şair Muzaffer Tayyip Uslu ile birlikte Zonguldak ve İstanbul'da çıkan çeşitli dergi ve gazetelerde şiir ve yazılar yayımladı. Tedavi için gittiği İstanbul'da, 2 Aralık 1942'de henüz 22 yaşındayken veremden öldü ve Ortaköy Mezarlığı'na defnedildi. Rüştü Onur, hayattayken şiirlerini bir kitapta toplayamamıştır. Şiirleri, yazıları, mektupları ve ölümünün ardından onun hakkında yazılan yazılar, yakın arkadaşı Salâh Birsell tarafından 1956'da "Rüştü Onur" adlı kitapta bir araya getirilmiştir. Edebiyat tarihimizde isimleri birlikte anılan Rüştü Onur ve Muzaffer Tayyip Uslu, Garip akımından etkilenerek şiir yazan iki genç şairdir. 1922'de İstanbul'da doğan şair Muzaffer Tayyip Uslu, 1943'te Mehmet Çelikel Lisesinden mezun olmuştur. 3 Temmuz 1946'da, yakın arkadaşı Rüştü Onur gibi, genç yaşta veremden ölmüştür. Yılmaz Erdoğan'ın yazdığı ve yönettiği "Kelebeğin Rüyası" filmi, onların hayat hikâyelerinden esinlenilerek hazırlanmıştır.

Muzaffer Badalıoğlu

13 Kasım 1960 tarihinde Zonguldak'ta doğdu. Fener Lisesinde okurken, hem okul takımında hem de Zonguldakspor'un genç takımında top koşturdu. Profesyonel kariyerine 1978-1979 sezonunda Zonguldakspor'da başladı. 18 yaşında iken ilk millî karşılaşmasına çıktı. 1985-1986 sezonunda Samsunspor'a transfer oldu. 20 Ocak 1989 tarihinde Samsunspor kafilesinin Havza'da geçirdiği trafik kazasında yaşamını yitirdi. Kariyeri boyunca farklı klasmanlarda pek çok kez millî takım forması giyen Badalıoğlu, Zonguldakspor ve Samsunspor'un efsanevi futbolcularındandır. Adının yaşatılması için Terakki Mahallesi Lise Sokak'ta Muzaffer Badalıoğlu Parkı açılmıştır.

Şaban Teoman Duralı

7 Şubat 1947'de Kozlu'da doğdu. Çatalağzı'nda başlayan ilköğrenimini Ankara'da tamamladı. Ortaöğrenimini Ankara TED Kolejinde yaptı. 1973'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. 1975'de aynı bölümde asistan olarak çalışmaya başladı. 1977'de felsefe doktoru oldu. 1978'de NATO bursu ile Paris'te biyoteknoloji seminerlerine katıldı. Mayıs 1982'de yardımcı doçent, Ekim 1982'de doçent, Eylül 1988'de de profesör oldu.

Duralı, uzmanlığını biyoloji felsefesi üzerine yapan ilk felsefecimizdir. Şair, kâşif, filolog ve sözlükçü yönleri de vardır. Dünyanın ve Türkiye'nin farklı üniversitelerinde çeşitli dersler ve konferanslar vermiş, çok sayıda bilimsel makale ve kitap kaleme almış ve pek çok öğrenci yetiştirmiştir. Bazı eserleri şöyledir: “Kutadgubilig Türkçenin Felsefe-Bilim Sözlüğü”, “Sorun Nedir? Felsefe-Bilimin Düşünce Biçimi”, “Biyoloji Felsefesi”, “Canlılar Sorununa Giriş”. Duralı, 2000 yılında “Çağdaş Küresel Medeniyet” adlı çalışmasıyla Türkiye Yazarlar Birliği İnceleme Ödülü'nü almıştır. 2012'de Türkiye Bilimler Akademisi şeref üyeliğine seçilmiştir. Duralı, doğduğu şehre âşık olduğunu her fırsatta dile getiren bir insandır. 05.12.2017'de Zonguldak Bilim ve Sanat Merkezine onun adı verilmiştir.

SIRA SİZDE

Sınıfınızda ikişer kişilik gruplar oluşturunuz. Zonguldak'ın yetiştirdiği diğer tarihî şahsiyetleri, sanat, edebiyat, müzik, spor ve bilim insanlarını araştırınız. Onlarla alakalı kısa biyografiler hazırlayıp arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. ZONGULDAK KÜLTÜRÜ

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Kültür: Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan, bir toplumun duyuş ve düşünüş birliğini oluşturan, gelenek durumundaki her türlü yaşayış, düşünce ve sanat varlıklarının tümü.

SIRA SİZDE

Kültürün tanımı ile ilgili araştırma yaparak bulduğunuz tanımları arkadaşlarınızla paylaşınız.

Şehirler, uzaktan her ne kadar birbirine benziyormuş gibi gözüксе de dikkatlice bakanların görebileceği, o şehirde yaşayanların anlayacağı apayrı bir şehir ruhu, bir şehir kültürü vardır. Şehir kültürünü o şehirde yaşayan insanlar oluşturur. Şehir kültürü de o şehre ve o şehirde yaşayan insanlara kültürel bir kimlik kazandırır. Zonguldak da binlerce yıllık mazisi, coğrafi konumu, özellikle taş kömürünün bulunması ile ortaya çıkan sanayisi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ili olması gibi nedenlerle oluşmuş zengin ve renkli bir kültüre sahiptir.

ZONGULDAK FENER

OKUMA PARÇASI

Zonguldak'ı Anlatanlar

Zonguldak pek çok şair ve yazar yetiştirmiş, pek çok şair ve yazarın yolu Zonguldak'tan geçmiştir. Zonguldak'ta yazanlar ve Zonguldak'ı yazanlardan bazıları şunlardır: Behçet Necatigil, Kemal Uluser, Kemal Tahir, Ziya Mısırlı, İrfan Yalçın, Rüştü Onur, Mehmet Seyda, Muzaffer Tayyip Uslu, İ. Behçet Kalaycı, İlhan Berk, Doğu Karaoğuz, Behçet Kemal Çağlar, M. Emin Eren, Orhan Seyfi Orhon, Rifat Ilgaz.

Arkadaşlık

Şiirler söylemek istiyorum size
En tatlı ümitler içinde
İstiyorum ki korkutmasın sizi mezarlık
O kadar can sıkıcı değildir
Benimle arkadaşlık
Ben
Rivayete göre
Allah'ın talihsiz kulu
Ben...
Üsküdarlı Şükrüye Hanım'ın ortanca oğlu
Ve yirminci yüzyılın
Eli ayağı bağlı
Zavallı şairi
Şiirler söylemek istiyorum size
Siz sevgili insan kardeşlerime.

Muzaffer Tayyip Uslu

Nostalji

Sen aziz şehrim
Uykusuz yaşadığımı bilmelisin
Bütün işçilerin
Saçak altında uyuduğu bir saatte
Ben mızıka çalarak geçiyorum sokaktan
Sen aziz şehrim
Ellerim gözlerim kadar benimsin.

Rüştü Onur

Zonguldak'ta

Zonguldak ışıklısın bu gün
Kara bulutların çekilmiş
Kuşların cıvı cıvı
Bir başka söyleşiyor.
İnsanların güler yüzlü
Hepsi tanıdık gibi sanki.
Kavuşmaya hazır
Yollarından gelenler
Gidenlerin sanırım üzgün.

Zonguldak ışıklısın bu gün
Yaşamaya heveslisin.
Hissediyorum sevinçlerin coşmuş
Yürekerin bir başka atıyor.
Zonguldak, bugün sen mi farklısın
Yoksa bana mı öyle geliyor.

Gülten Işık

TARTIŞMA

“İnsan memleketini niye sever? Başka çaresi yoktur da ondan. Ama biz biliriz ki bir yerde mutlu mesut olmanın ilk şartı orayı sevmektir. Burayı seversen burası dünyanın en güzel yeridir ama dünyanın en güzel yerini sevmezsen orası dünyanın en güzel yeri değildir.” (Vizontele filminden)

Bir şehri neden severiz? Hiç düşündünüz mü? Siz de arkadaşlarınızla bir şehri neden sevdiğinizi sınıfta tartışınız?

İnsan, orada yaşadığı, kendini oraya ait hissettiği, ailesi, sevdikleri orada olduğu için ve kendisini geçmişine bağlayan kökler o şehirde olduğu için bir şehri sever. Gelin şimdi, Zonguldak'ımızın zengin kültürüne bir yolculuğa çıkalım. Kültürümüzü daha yakından tanıyalım.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak ve madencilikle ilgili ilk öyküyü Nahid Sırrı Örik (1895-1960) yazmıştır.

TARTIŞMA

Sizce, taş kömürünün bulunması ve işlenmesi şehrimizin kültürüne ne gibi etkiler yapmıştır?

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Kültürel Miras: Daha önceki kuşaklar tarafından oluşturulmuş ve evrensel değerlere sahip olduğuna inanılan eserlere verilen genel bir isimdir.

KÜLTÜREL MİRAS

SOMUT KÜLTÜREL MİRAS		SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS
Taşınmaz Kültürel Miras	Taşınır Kültürel Miras	
- Mimari Eserler - Anıtlar - Arkeolojik Sitler - Tarihî Merkezler - Bina Grupları - Kültürel Manzaralar - Tarihî Parklar - Bahçeler - Kanallar - Köprüler - Yel Değirmenleri ...	- Resimler - Heykeller - Kütüphane Eserleri - Arşivler - Takılar ve Süs Eşyaları - Eski Paralar - Günlük Eşyalar - Müzik Aletleri - Fotoğraflar ...	- Dans - Halk Oyunları - Tiyatro - Edebiyat - Sözlü Gelenekler - Törenler - Şölenler - Gelenekler - Görenekler - El Sanatları Geleneği - Geleneksel Oyunlar ...

SIRA SİZDE

Yukarıdaki tabloyu dikkatlice inceleyiniz. İlimizin kültürel mirasına tablodaki madde başlıklarını uygun örnekler bularak, bunları defterinize yazınız. Bazı madde başlıklarına uygun görsellerle araştırmanızı daha ilgi çekici hâle getirebilirsiniz.

Örnek: Halk Oyunları

- Dıv Dıv
- Dirgine
- Topal Osman
- Aman Of
- Keklik

Halk Oyunlarımız

Halkın kültürel bir üretimi olan, kendine özgü hareketlerle ve genellikle müzik eşliğinde oynanan oyunlara halk oyunu denir. Nasıl ortaya çıktığı, ilk defa kimin oynadığı bilinmese de halk oyunu, o yörede insanlar arasındaki ortak coşkun, duygunun, sevginin, birlikteliğin ifadesidir. Halk oyunları, hareketin müzikle birleşmesi ve yöresel kıyafet ve takılarla tamamlanmasıyla ortaya çıkar. Halk oyunları anonimdir. Yani o yöredeki herkesindir aslında. İnsanların bir araya geldiği özel günlerde sahnelenir. Zonguldak, halk oyunları bakımından oldukça zengindir. İlimizde kadın oyunları ve köçek (meyter) oyunları yaygındır. Erkek oyunları pek yoktur. Erkek oyunlarının olmamasının nedeni, erkeklerin ağır çalışma koşullarıyla ilgilidir.

SIRA SİZDE

Aşağıdaki tabloda ilimize ait bazı halk oyunları verilmiştir. Bu oyunların hangi ilçelerimizde daha yaygın olduğu ile ilgili bir araştırma yaparak ulaştığınız sonuçları arkadaşlarınızla paylaşınız.

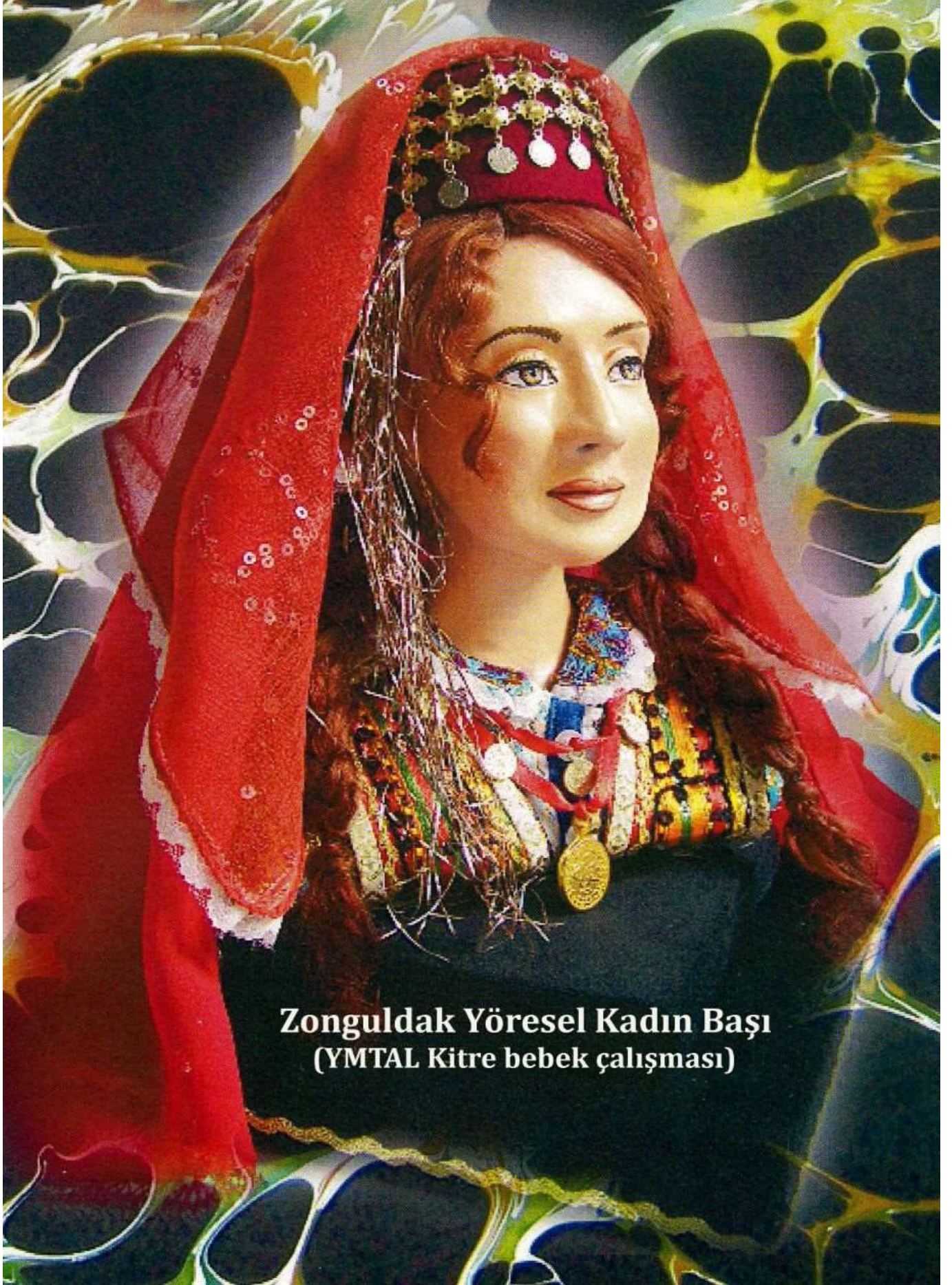
HALK OYUNU	HANGİ İLÇE
Aman Of	
Döktürü Muazzez	
Maça Kızı	
Biriciksin	
Dirgine	
Topal Osman	
Kestaneci Köyü	
Eğrice Meşe	
Sömsöm Yarım	
Kaptaşın Altı Bayır	

Geleneksel Giyim Kuşam

İnsanların el emeği, göz nuru ile meydana getirdikleri folklorik bir nitelik taşıyan o yöreye ait giysilerin özgün biçimlerine günümüzde ancak halk oyunlarında rastlanabilmektedir. Artık geleneksel giyimin yerini fabrikasyon üretim almıştır. İlimizde eski zamanlardaki giysiler şu şekildedir:

Geleneksel Kadın Giyimi: Günlük giysiler genellikle basmadan dikilir. İç giysileri ise el dokuması keten ya da pamukludur. Başlıklar fes üstüne bağlanmış “çatki” (sarı, yeşil örtüler) ya da “atça” denen çevresi pullu örtülerden oluşur. Geleneksel kadın giysilerinin özgün biçimlerinden biri “ustufa”dır. Entari ve yelek gibi biçimlerine rastlanır. Önü boydan boya açık, kol ağzları, yakası dantel işlidir; içine pamuk cotar dikilir. Özel günlerde telli ya da kumu yelek giyilir. Bunların üstü

Zonguldak Yöresel Kadın Başı
(YMTAL Kitre bebek çalışması)

sim işlemelidir. Telli yelekler uzun, kumular kısadır. Ayrıca ipekliden ve sırma işli, ceket andırır yeleklere de rastlanmaktadır. Bunlara “kapale” denir. Çalışma sırasında genellikle pazenden dikilmiş şalvar üstüne, kara kumaştan bolca, büzgülü etek giyilir. Çarşafında aynı kumaştan olmasına özen gösterilir. Varlıklılar, poptin saten kumaşlardan çarşaf diktirir. Ev içinde “tareçargola” parlak deriden ya da sırma işli kumaştan terlik giyilir. Ayakkabılar kısa topukludur, altları kalındır.

Geleneksel Erkek Giyimi: Başta keçe külah ve pusu sarılı fes bulunur. Sırtta yakasız bürümcek gömlek gibi seymen giysileri vardır. Potur ve zıpkalara dağ köylerinde bugün bile rastlamak olasıdır. Bol ağılı ve dar paçalı potur ve zıpkalar, el dokuması bezlerden ya da kara ketenden dikilirdi. Sık düğmeli ve yakasız mintanın üstüne, körüklü yelek onun da üstüne kalınca aba biçiminde bir ceket giyilirdi. Ayaklarda çapula denen altı kabaralı ayakkabılar bulunurdu. Kış aylarında, ayaklardan dizlere kadar keçi kılından örülmüş “dolak”lar sarılırdı.

Yemekler

Her kentin kendine özgü kültürü, maddi ve manevi değerleri vardır. Bunlar arasında yer alan mutfak kültürü, bölgelerin iklim özellikleri, coğrafi yapısı ve tarihî gelişimi ile bir bütünlüğe ulaşır. Bu kültürün şekillenmesinde de dil ve etnik köken oldukça önemlidir. İlimizde de mutfak kültürü önemli bir yere sahiptir. Buradaki yöresel yemeklerin bayram, düğün ve eğlence günlerinde yapılması gelenekselleşmiştir.

Bir yörenin mutfak kültürü deyince aklımıza ilk olarak o yöreye ait yemekler gelmektedir. Ancak mutfak kültürü yalnızca yemeklerden oluşmaz. O yörenin coğrafyası, yetiştirilen ürünleri ve yiyecek-içecek yapabileceğiniz malzemeyi etkiler. Yöreye özgü sanatlar mutfakta kullanacağınız malzemeyi, insanların yaşam tarzları da sofrada adabından öğün saatlerine kadar pek çok hususu etkiler. Bir yörenin mutfak kültürü şunları kapsar:

- O yöreye has yemekleri
- Yiyecek-içecek adlarını
- Yiyecek- içeceklerin yapılışını
- Sofra adabını
- Yemek öğünlerini
- Yiyecek saklama biçimlerini
- Kışlık hazırlama yöntemlerini
- Özel günlerde yapılan yöreye özgü yemeklerini

YÖREMİZE ÖZGÜ YEMEKLER

1.Kızılıcak (Kiren) Çorbası	11.Pırasa Dolma	21.Beyaz Helva
2.Mısır Göce Çorbası	12.Zılbıt	22.Hüppülü (Höbbeli)
3.Pırasa Çorbası	13.Cevizli Kömeç	23.Kabaklı Börek
4.Pürtüklü Bambam	14.Ereğli Pidesi	24.Kabak Tatlısı
5.Tıntın Çorbası	15.Devrek Simidi	25.Kestaneli El Böreği
6.Çükündür Mancarı	16.Kartlaç (Gartlaç)	26.Uğmaç Çorbası
7.Çöpele	17.Malay	27.Höttürme
8.İsırgan Yemeği	18.İçli Tavuk	28.Keşkek
9.Karalahana Sarma	19.Baklaç	29.Cizleme
10.Kavşak Fasulye	20.Beyaz Baklava	30.Tirit

ETKİNLİK

Siz de yörenizdeki yemek isimleri ile ilgili bir araştırma yaparak tablonun geri kalanını doldurunuz.

BAZI YEMEKLERİN ZONGULDAK AĞZI İLE SÖYLENİŞİ			
İSTANBUL TÜRKÇESİ	ZONGULDAK AĞZI	İSTANBUL TÜRKÇESİ	ZONGULDAK AĞZI
ekşili çorba	eşili çorba	cevizli dolma	cövüzlü dolma
göce çorbası	goce çorbası	kabuska dolması	kabusga dolması
kestane çorbası	kavşak çorbası	lahana / pancar dolması	mancar dolması
kızılık çorbası	kiren çorbası	kabak böreği	kabak böre
erişteli mercimek çorbası	erişteli mecimek çorbası	cevizli kömeç	cövüzlü komeç, dolamaç
mısır unu çorbası	misir çorbası	pirinçli börek	piriçli berek
tarhana çorbası	tarana / tana çorbası	zeytinli börek	zetinli berek
uğmaç çorbası	pürtüklü çorba	kuşburnu çayı	kopek diken çayı
baklalı pırasa yemeği	baklalı pırsa yime	biredin	biyredin
pazı karışması	pazı garuştuması	pırasalı pilav	pırsalı pilaf
islama	tirit	mısır unu lapası	malay

ETKİNLİK

Aşağıdaki fotoğrafları büyüklerinize göstererek fotoğrafların yöremize özgü hangi yemek olabileceğini öğreniniz?

EL SANATLARIMIZ

Devrek Bastonu

1892 tarihli “Kastamonu Salnamesi”nin (Yıllığı'nın) El Sanatları bölümünde, “Devrek kasabasında ceviz ağacından yapılan sandık, masa, konsol ve baston gibi şeyler memnuniyet verici şekilde olup, bundan böyle her yönüyle ilerleyeceği ve bu iş kolunun Devrek sanayisi içinde büyüyeceği, Devrek sanayisini de büyüteceği” ta o zamanda belirtilmektedir. Günümüzde değişik biçim ve malzemeden üretilen bastonlar kaybedilmemesi gereken bir kültürel değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Devrek'te sürdürülen bastonculuk, tamamen bir el sanatı ürünüdür. Devrek bastonu dokuz aşamada yapılır. Bu aşamalar fırınlama, tornalama, gövde, sap kesimi, uç takmak, sistire ve zımpara, renklendirme, süsleme işleme ve vernikleme işlemleridir.

Elpek Bezi

Antik çağın önemli uygarlıklarından biri olan Friglerin etkisiyle yöremizde de yaygınlaşan keten dokumacılığının geçmişi oldukça eskidir. Dokumacılık, Anadolu'nun kültürel zenginlikleri arasında çok önemli yeri olan ve yöresel özellikler gösteren özgün bir el sanatıdır. Elpek bezi, keten dokumalar kategorisinde yerini almış, Batı Karadeniz Bölgesi'nde bir zamanların tarım ürünü ketenin liflerinden binlerce yıldır üretilmektedir.

Süpürgecilik

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı yıllarında, özellikle Balkanlar ve Rumeli'nden gelen göçmenler tarafından yöreye taşınmış bir geleneksel el sanatıdır. Hane sahipleri tarafından mısır tohumlarının yanına özellikle sınır boylarına tek sıra halinde süpürge tohumları ekilir, mısır tohumlarıyla birlikte toplanıp kurutulurdu. Tohumları ayıklandıktan sonra “V” şeklinde tahtaya ot destesi yayılır. Avadan yapılan iğneyle çatalın bacakları kapatıldıktan sonra dikilerek alt tarafı tıraşlanır, isteğe göre süpürge başına odun ya da dal takılarak kullanılırdı.

EL SANATLARIMIZ

Kalaycılık

Kaybolan meslekler arasında yerini alan kalaycılık günümüz gençlerinin adını sanını bilmediği yüzlerce meslek, zanaat gibi bugün unutulmaya, kaybolmaya başlamıştır. Günümüzde bu meslek birkaç kişi sayesinde devam etmektedir.

Bıçakçılık

1920'lerden itibaren Kdz.Ereğli'de bıçak yapımıcılığı başlamıştır. O zamanlarda genelde atölyelerde küçük bıçaklar yapılmaktaydı. Bugün ise zamanla el işçiliğinin yerini makinelerin almasıyla bu mesleği icra eden bir iki atölyede kalmıştır. İlk zamanlarda bıçak yapımıcılığında paslanan çelik kullanılırken, daha sonra Ereğli Demir ve Çelik Fabrikalarının açılmasıyla birlikte paslanmaz çelik kullanılmaya başlandı.

Tel Kırma

Zonguldak'ta kasnağa geçirilerek kumaş üzerine "kırma teli" adı verilen ve gelin teline benzeyen malzeme 2,5-3 cm boyundaki özel iğne işlenir. Tül üzerine yapılan çalışmalarda kanava, dantel desenleri ve eski tül işlemlerden, otantik bezler üzerine yapılan çalışmalarda ise Türk İşi ve Çin İğnesi denilen desenler kullanılır. Tel kırma daha çok başörtüsü ve kadın üst dış giyiminde süsleme olarak kullanılır.

SÖZLÜ GELENEĞİMİZ

Masal

Masallar sözlü geleneğin bir ürünüdür. Binlerce yıllık hafızamızdır. Masallar oluştukları yörenin adeta ruhunu temsil eder. Bölgenin kültürünü, değerlerini, gelenek ve göreneklerini, geçim kaynaklarını; kısacası hayatın içerisindeki her türlü öğeyi yaşatır. Herhangi bir yörede yaşayan insanların büyüklerinden dinledikleri masallar daha sonraki kuşaklara aktarılırken değişikliklere uğrasa da geçmişe ait pek çok unsuru içinde barındırır.

Gül ve Yalan

Evvel zaman içinde galbur zaman içinde nice bülbüller öter gırmızı güller içinde. Ben deyim eski zamanlarda siz deyin yeni zamanlarda. Çok eskiden gülleriyle ünlü bir köy vamiş. Bu köyde yetişen güller çok güzel gogamiş. Güllerin gokusı herkesiy dilindeymiş ve uzaklardan duyulmuş. Bu güllerin gogusu çok etkiliymiş hasta insan güllerden goklasa iyileşümiş, ağlayan çocuk güllerden goklasa susa ve üzüntülü insan gülleden goklasa derdi azalımış. Köy halkı da bunu bildiği için rengârenk güllere gözü gibi bakımış. Köyde her zaman bir huzur ortamı ve mutluluk vamiş. Köy halkı kin, nefret bilmezmiş. Herkes birbirleriyle barış ve huzur içinde yaşallamış. Gülerin gokusı mu insanları bu gadar ahlaklı yapmış yoksa köy halkı gendiliğinden mi bu gada iyiymiş kimse bilmezmiş ama her güzel sebep güllere bağlanıyomuş.

Bi gün köye yabancı bir aile gelmiş ve koyün bahçeli bi evine yerleşmiş. Aradan biraz zaman geçiya bu yabancıların oturduğu evin bahçesindeki güller gogusunu yitirmeye başlamış ve bunu gören göylülerde çok üzülmüş. Zamanla diğer evlerin bahçesinde güllerin goguları da gitmeye başlamış.

Köylüler bir araya geliya bu durumun nedenini araştırmaya başlamış. Bir gün koylünün biri bakıya ki koye yeni gelen bu ailenin çocukları yalan söyleya. Oysa köyde ki o güne gada göyde hiçbi çocuk yalan konuşmazımış. Yeni gelen ailenin çocukları yalan söylemeyi köydeki diğer çocuklara da öğretiya. Her çocuk bir yalan söyledinde, bir tane gül kokusunu kaybediya. Zamanla tüm güller gogusunu yitiririya. Çünkü insanlar yalan söyledüklerinde ağızlarından çok kötü bi koku çıkamış. İnsanlar alamadığı için bu kötü koku gülleri çok etkileya ve güllerin kogusu gidiyomuş. Yalanların olduğu hiç bi yerde güller güzel kokmazmış.

Gunlerden bi gün koy halkı bir araya gelerek gülleri için bi çare bulmaya garar veriya ve bikaç kişi bir araya geliya köye yeni taşınan bu aileyle tanışmaya garar veriya. Onlara yalan söylemenin ne gada kötü bir şey olduğunu anlatıyala. Köylüler giderken solgun gullede de bir demet yapıyala ve yanlarına alıyala. Yeni taşınan ailenin gapısını çalıya ve garşlarına yalan söyleyen çocukların annesi çıkiya. Köylüler solgun gül demetini gadına uzatıya. Kadın bu duruma çok şaşıriya. Sonra kadın köylüleri içeri davet ediya. İçlerinden bilge köylü gonuşmaya başliya: “Bizim güllerimiz önceden çok güzel gogardı. Çünkü kimse yalan söylemezdi. Siz yalan söyledığınız için güllerimizin gogusu gitti ve biz bu duruma çok üzülüyöz, deya.” Bilge köylüyü merakla dinleyen ev halkı, başlarını öne eğmiş ve çok utanmış. Kendilerini etrafa götü koku saçan güller gadar kötü hissetmişle ve bilge göylüye bir daha yalan söylemecekleri konusunda söz vemişle. Verilen bu söz o sırada gökyüzüne yükselmiş ve o anda güller yeniden açmaya ve güzel kokula etrafa saçılmış. Köylüler mutlu bir şekilde yaşamlarını sürdürmeye devam etmiş.

Kaynak: Sonay Çalışoğlu, Zonguldak Masalları, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Zonguldak 2019, s. 122-123.

SIRA SİZDE

Siz de aile büyüklerinizden masal dinleyiniz. Dinlediğiniz masalları sınıfta arkadaşlarınıza anlatınız.

Efsane

Eski çağlardan beri söylenegelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî hikâyeler, söylenceler olarak tanımlanır. Efsaneler mitolojik özellik gösterir. Geleneksel olarak yayılan veya toplumun hayal gücü etkisiyle biçim değiştiren alegorik (sembolik) bir anlatımı olan halk hikâyelerine mit denir. İlimizde pek çok efsane anlatılmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Demirci Dede Söylencesi
- Çoban Çeşmesi Söylencesi
- Kız Kulak ve Bacaklı Yayla Söylencesi
- Bal Baba Söylencesi
- Adatepli Kız Evliyalar Söylencesi
- Koca Kaya (Ebe Taşı) Söylencesi

SIRA SİZDE

Siz de yörenizde anlatılan bir efsaneyi öğrenip sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

OKUMA PARÇASI

Uzun Mehmet Efsanesi

Sanayi devriminden sonra önem kazanan kömür, Osmanlı padişahı II.Mahmud'un "Memalik-i Şahane dâhilinde siyah taşın taharrisi" adlı fermanıyla ülkemiz, ilimiz gündemine girmiştir. Kdz.Ereğli'nin Kestaneci köyünden olan Uzun Mehmet askerlik iznini kullanmak üzere köyüne gelir. Askerdeyken gördüğü kömürü yöresinde aramaya başlar. Buğday öğütmek için gittiği değirmenin (Kdz.Ereğli Köesağzı Mevkii Neyren Deresi dolayları) su kanallarında yuvarlanan siyah taşları görür ve bunları değirmen ateşine atarak yanıp yanmadığını dener. Siyah taşların yandığını görünce hem kendi hem de yöresinin yazgısını değiştirecek yanar taşları çuvallayıp ihsanını almak üzere İstanbul'a hareket eder. Saraydan ihsanını (5000 kuruşluk ödül ve ölünceye dek 500 kuruş aylık) aldıktan sonra memleketine doğru yola çıkar.

Uzun Mehmet, kömürle, Zonguldak'la özdeşleşmiş; adına anıt, park yaptırılmış, kimi üretim tesislerine adlı konmuş ve ülkemiz yeraltı işçiliğinin simgesi olmuş bir isimdir.

Türküler

Türkü, milletimizin sözlü geleneğinde, bir ezgi ile söylenen halk şiirlerinin her çeşidine verilen genel addır. “Türkî”, Türk’le ilgili, Türk’e özgü anlamında kullanılır. İnsanların şiiri türkülerdir eski zamanlarda. Sevdalar, ayrılıklar, ölümler, savaşlar... Her şey türkülerde kendine yer bulur. Türküler yaşanmış bir olaydan yola çıkılarak oluşturulur. Çoğu zaman ilk söyleyen unutulur ve halkın malı olur. Türküler konularına, ezgilerine göre sınıflandırılır. İlimize ait bazı türküler şunlardır:

- Atlı Geliyor Atlı (Dıv Dıv)
- Kavşak Suyu
- Döktürü Muazzez
- Gidiyom Gidemeyom (Aman Of)
- Harman Vakti Kurarız Biz Çerkeği
- Kale Kapısından Girdim İçeri
- Karadır Kaşların Ferman Yazdırır
- Kestaneci köyünden Çıktım.

SIRA SİZDE

İlimize ait pek çok türkü vardır. Bu türkülerin hikâyelerini araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

OKUMA PARÇASI

Gidiyom Gidemiyom (Aman Of) Türküsü

(Aman ey aman of) gidiyom gidemiyom
Az doldur içemiyom
(yandım aman yanasın aman öldüm aman)
Sen benden geçtin amma
Ben senden geçemiyom (vay vay)

Anasına kızına
Duvardaki sazına
Sandıktaki bezine
Yandım ela gözüne

(aman ey aman of) oyna sevdiğim oyna
Bu dünya kalmaz böyle
(yandım aman yanasın aman öldüm aman)
Sen bana varacaksın
Gel yârim doğru söyle (vay vay)

Anasına kızına
Duvardaki sazına
Sandıktaki bezine
Yandım ela gözüne

(aman ey aman of) pencerenin öynüne
Kol olsun da dayansın
(yandım aman yanasın aman öldüm aman)
Bu sevdanın sonuna
Can olsun da dayansın (vay vay)

Anasına kızına
Duvardaki sazına
Sandıktaki bezine
Yandım ela gözüne

Zonguldak/Çaycuma Türküsü

Mâni ve Ninni

Mâni, genellikle birinci, ikinci ve dördüncü dizeleri uyaklı olan, daha çok hecenin yedili ölçüsüyle söylenen anonim halk şiiridir. Ninni ise bebeklerin uyumasına yardımcı olmak için söylenen türküdür.

OKUMA PARÇASI

İlimize Ait Bir Mâni Örneği

Karşının çıraları,
Işıtır buraları
Bu güne mi nasipmiş
Yaşama sıraları

Döngelin çatalında
Beyaz mendilim kaldı
Şu Devrek'in yolunda,
Garip sevdiğim kaldı

İlimize Ait Bir Ninni Örneği

Eve gittim ev karanlık
Dışa gitsem bağrım yanık
Herkes uyur sen uyanık
Uyusana yavrum ninni

Tanrının bir meleği
Uyu ey göz bebeği
Bütün ömrümün çiçeği
Uyu yavrum ninni
Uyusun da büyüsün

SIRA SİZDE

Sözlü halk edebiyatı ürünlerini kaynak kişiden dinleyip ses ve yazı ile kayıt altına alma işine derleme denir. Siz de çevrenizden mani ve ninni örnekleri derleyiniz.

Yöresel Çocuk Oyunları

Çomak: Avuca sığacak şekilde beş çomak bulunur. Sırayla her oyuncu çomakları avucunun içine koyarak havaya atıp ellerinin tersiyle tutmaya çalışır. Oyuncu bir, üç ya da beş çomak tutarsa, tuttuğu çomak sayısı kadar sayı alır. Oyuncu iki ya da dört çomak tutarsa sayı alamaz, sıra diğer oyuncuya geçer. Oyunun başında kararlaştırılan sayıya kim ilk ulaşırsa o, oyunu kazanmış olur.

Asker Amca: Oyuncular el ele tutuşarak bir halka oluştururlar. Birlikte dönerlerken “Asker Amca / burnu kanca / elinde tabanca / şingır şingır, mığır, bom” derler. İlk gülen oyuncu oyundan çıkar ve oyun bu şekilde sürer.

Bekçi Amca: En az beş kişinin oynadığı bu oyunda bir kişi ebe seçilir. Yan yana seçilen oyunculardan biri en öne geçerek diğer oyuncuların her birine bir renk adı söyler. Daha sonra ebeyle bu oyuncu arasında aşağıdaki konuşma geçer:

- Tık tık
- Kim o?
- Bekçi Baba
- Ne istersin?
- Yumurta
- Hangi renk?

Oyuncu bir renk söyler, söylediği renk yoksa ona “yok” denir, varsa o rengin söylendiği çocuk kaçır. Ebe kaçan çocuğu yakalayarak kendi tarafına alır.

Sek Sek Oyunu: Bu oyun tamamen tek bacakla koşmaya bağlıdır. Oyuncu sayısı sınırlı değildir. İstenilen sayıda oyuncu ile oynanır. Oyunda yine bir merkez yer kabul edilir. Merkezden 20 metre veya 25 metre bir yere çocuk dikilir diğer oyuncular sırası ile tek bacakla önceden ileriye dikilen çocuğun etrafına zıplayarak dolaşır. Bu mesafeyi dolaşırken ilk yere basan oyuncu karşıda dikilme cezası alır. Dikilme cezası biten oyuncu sıranın en arkasında yer alır. Oyun böylece devam eder.

Çotra: En az iki kişiyle oynanan Çotra oyununa başlamadan önce ebe seçimi yapılır. Oyuncular bir daire oluştururlar. Yaşça büyük olan oyuncu, dairenin ortasına geçer ve tekerlemeler söylemeye başlar. Bu tekerlemelerden bazıları şöyledir:

İğne battı canımı yaktı
Kurnaz tilki tombul kuş arabaya koş
Fındık, fıstık kadifeden yastık
Arabanın tekeri
Alçık balçık İstanbul'un şekeri
Sen bu oyundan çık
Hop hopaltın top
Bundan başka oyun yok

Ardından, oyuncuların her biri eşit miktarda cevizle oyuna başlar. Ebe seçimi yapıldıktan sonra oyun alanına bir çizgi çekilir. Ebe dışındaki oyuncular bu çizginin arkasına sıralanıp, ebenin başında beklediği ortalama 8-10 metre ileride duran kozalağa atış yaparlar. Oyunda amaç, sapanla atılan cevizleri kozalağa isabet ettirebilmektir. Kozalağa vurabilen oyuncu ebeden bir ceviz alır. Vuramadığı takdirde ebeye ceviz verir ve oyun böyle sürüp gider. Oyunun sonunda, başka bir ifadeyle ebenin cevizleri bittiğinde, elinde en çok cevizi olan oyuncu oyunu kazanır.

ETKİNLİK

Yukarıdaki oyunlardan beğendiklerinizi arkadaşlarınızla oynayınız.

5. ZONGULDAK AĞZI

5. ÜNİTE

Ağız bir yörede kullanılan dildeki söyleyişlerin ülke genelinde kullanılan yazı diline göre farklılık göstermesidir. Seslerde ve eklerde görülen farklılaşmadır. Zonguldak ağızı, Bartın ağızı, Trabzon ağızı gibi. İlimizin ağız özelliklerine dair örnekler şöyledir:

A

Aşır: Aşık
Accuk: Azıcık
Aşam: Akşam
Avaç: Ağaç

B

Büydey-Biydey: Buğday
Buva: Baba
Balduz: Baldız
Barabar: Beraber
Beber: Biber

C

Çavur: Çağırmak, Seslenmek
Çoruk: Ayakkabı
Çavır: Çağırmak
Çıklata: Çikolata

D

Dovul: Davul
Düvün: Düğün
Dav: Dağ
Davunuk: Dağınık

E

Eletmek: Götürmek
Enmek: İnmek
Emme: Ama
Eteki: Öteki
Eccük: Azıcık
Edüvör: Edivermek
Ekaye: Türkiye Taş Kömürü

F

Fıkara: Fakir
Filfişe: Dağınık olan pis yer.
Furul: Vurulmak
Fur Patlasın Çal Kütlesin: Gönölünce eğlenmek
Fur: Vurmak

G

Gada: Kadar
Gayınta: Kayınbaba
Gaviş: Çok yoğun, fazla
Geymek: Giymek
Gocana: Büyükanne
Göğü: Ham olan meyve
Gümbirmek: Çalmak
Güccük: Küçük

H

Hinci: Şimdi
Hurmak: Vurmak
Haşlık: Harçlık

I-İ

Irızk: Rızık
Işak-Uşak: Delikanlı
İlazım: Lazım
İbram: İbrahim
İbrik: Sürahi

K

Komeç: Ekmek
Kontul: Kontör
Köllen: Körlenmek, verimsizleşmek
Köpür: Tahtadan yapılan merdiven

L

Lovum: Yer altı
Lüpçü: Hazır yiyici, bedavacı

M

Mahna: Bahane
Merdiman: Merdiven
Müzde: Müjde
Mektip: Okul
Mertmen: Merdiven
Mühüm: Mühim

O

Orucuvaz: Orada iken
Ovul: Oğul
Ondan keri / keli: Ondan sonra

Ö

Ösger: Rüzgâr
Össehat: O saat, o an
Ötten: Öteden
Öretmen: Öğretmen
Ötdü: Ötede

P

Partal: Tarla, taşınmaz mal
Pasa: Sürekli

S

Sa: Sana
Sav: Sağ
Savlık: Sağlık
Sohra: Sofra

Ş

Şinci: Şimdi
Şüfer: Şoför
Şevtali: Şeftali

T

Tala: Tarla
Tangur tungur: Kaba ve çınlayıcı ses
Taratollu: Patates, yoğurt ve sarımsakla yapılan yemek
Temenna çek: Eli başa götürülerek verilen selam
Tirid: Yaşlı ve zayıf
Tomatis: Domates

U

Urban: Elbise, kıyafet
Üvüdmek: Övütmek
Urba: Elbise
Uşak: Erkek ve kız çocuk

Y

Yalavuz: Yalnız
Yarış gurmak: Koşturmak
Yavmak: Yağmak
Yüznümere: Tuvalet
Yeşilgen: Yeşil gibi

Z

Zahdı: Zaten
Zencir: Zincir
Zoba: Soba
Zollamak: Zorlamak

SIRA SİZDE

Yöremiz ağızındaki en yaygın kullanımlardan biri de getirmek ve götürmek fiillerinin birbirinin yerine kullanılmasıdır. TDK Güncel Sözlük'ten bu iki sözcüğün anlamlarını öğreniniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ZONGULDAK'TA MEDYA

İnsan, çevresinde ve dünyada olup bitenleri öğrenmek ve öğrendiklerini veya düşündüklerini başkalarına duyurmak ihtiyacındadır. Bu ihtiyaç da basın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Medya sözcüğü yeni yeni kullanımı yaygınlaşan bir sözcüktür. Medya sözcüğünden önce basın sözcüğü kullanılırdı. Basın sözcüğü belli aralıklarla çıkan basılı gazete ve dergileri karşılırdı. Ancak günümüzde teknolojik gelişmelerin de etkisiyle internet ve televizyon yayınları da işin içine girmiştir. Bu gelişmenin sonucunda basılı ve görsel basının tamamını karşılayacak biçimde medya sözcüğü kullanılmaktadır. Zonguldak basın tarihi, Cumhuriyetin ilanının hemen öncesinde başlamış, Cumhuriyet ile birlikte gelişmiştir. Sanayi kenti olması nedeniyle Zonguldak ve Zonguldak basını kendine has özellikler taşımaktadır.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Zonguldak kömür havzasının, dolayısıyla Zonguldak kentinin tarihi, kömür damarlarından birine vurulan bir kazma darbesi ile başlar. Zonguldak'ta gazeteciliğin ve matbaacılığın tarihi ise Tahir Akın Karauğuz ile başlamıştır. Karauğuz, Zonguldak'ta gazeteciliğe ilk adımı atarak bu kentin ilk gazetesi “Zonguldak”ı yayımlayan ve “Karaemas” adını ilk kullanan kişidir. Cumhuriyet'in ilanından yedi ay önce, 23 Mart 1923'te, “Zonguldak” gazetesini çıkarmıştır. Zonguldak'ın ilk gazetesi olarak Türk Basın Tarihi'nde yerini alan bu gazetenin yaşamı 1923-1953 yılları arasında tam 30 yıl sürmüştür.

ZONGULDAK GAZETESİ
1926 YILI 60. SAYISI

İlimizde Çıkan Belli Başlı Gazeteler

1920-1930 Yılları Arasında Yayınlanmaya Başlayan Gazeteler

Zonguldak
Kömür
Ocak
Türkün Sesi
Türk Sesi
Zonguldak Postası
Vardiya
Uzun Mehmet
Demokrat Zonguldak
Tosun
Halk Dostu

1950-1960 Yılları Arasında Yayınlanmaya Başlayan Gazeteler

Demokrat Postası
Sabah
Okul Sesi
Gürses
Yeni Zonguldak
Küçük Gazete
Halkın Sesi
Güneş
14 Mayıs
Yarın
İleri Zonguldak
Karadeniz Postası
Akın
Hamle
Hür İstikbal
Zonguldak Gençlik
Öz Zonguldak
İstikbal
Matrak
Yeni Ses
Günün Sesi Zonguldak Aksam Postası
Direksiyon
Öğretmen Gazetesi
Cep Gazetesi
Demokrat Türkiye
Şafak
Haftalık Zonguldak
Terazi
Hürses
Ortaokuldan Sesler
Zonguldak Esnaf Sesi

1960-1970 Yılları Arasında Yayınlanmaya Başlayan Gazeteler

Cıvıltı
Halkın Gücü
Sancak
Millet
Genç Kuşaklar
Sanatkâr
Anne
Maden İşçisinin Sesi
Atatürk
Eğitim Haberleri
Bizden Bize
Milli Mücadelede Zonguldak
Ekipsen
Sömürücüye Yumruk
Mücadele
Madencinin Sesi

1970-1980 Yılları Arasında Yayınlanmaya Başlayan Gazeteler

23 Nisan
Haber
Ekihes
Ana Vatan
Yurtspor Gazetesi
İşçi Davası
Zonguldak
İnanıs
Büyük Türkiye
Çocuğun Sesi
Çizgi

1980-1990 Yılları Arasında Yayınlanan Gazeteler

Yeni Karaelmas
Hürses
Gerçek
Barış
Madencinin Sesi

İlimizde Çıkan Belli Başlı Dergiler

1920-1930 Yılları Arasında Yayınlanmaya Başlayan Dergiler Karaelmas

1950-1960 Yılları Arasında
Yayınlanmaya Başlayan Dergiler

Demir ve Çelik
Mesale
Adım
Yeni Aydın

1940-1950 Yılları Arasında Yayınlanan Dergiler

Doğu
Karabük
Bucak
Maden1
Bağımız
Kara İnci
Kaynarca
Defne

SIRA SİZDE

İlimizde yayın hayatına devam gazete ve dergilerle ilgili bir araştırma yapınız?
İlimizde yayın yapan internet gazetelerini araştırınız?

[illegible]

7. ZONGULDAK'TA MÜZİK

Zonguldak müzikleri kemençe ve tulumun ağırlıklı olduğu Doğru Karadeniz ezgilerinden ziyade bağlama ve kaşıkların ağırlıkta olduğu Orta Anadolu ezgilerini barındıran müziklerdir. Yörede kullanılan başlıca çalgı aletleri bağlama, tambura, cura kemane, çiftelli, zurna, dilli ve dilsiz kaval, tef, darbuka, zil, kaşık, zilli maşa ve tangurdaktır.

SIRA SİZDE

İlimizde yaygın olarak kullanılan müzik aletleriyle ilgili görseller bularak sınıf panonuzda sergileyiniz.

ETKİNLİK

Aşağıda verilen müzik aletlerinin isimlerini altlarındaki kutucuklara yazınız.

8. ZONGULDAK İÇİN ÖNEMLİ GÜNLER

Toplumsal bilinci artırmak, özellikle gelişme çağında olan bireylere şehir kültürü kazandırmak amacıyla, yılın belli zamanlarında ilimizin maddi ve manevi değerleri ile önemli günlerine ilişkin çeşitli kutlamalar yapılmakta ve festivaller düzenlenmektedir.

ETKİNLİK ADI	YERİ	TARİHİ
Zonguldak'ın Düşman İşgalinden Kurtuluşu ve Uzun Mehmet'i Anma Günü	Merkez	21 Haziran
Zonguldak Karaelmas Karadeniz Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali	Merkez	Haziran
Uluslararası Osmanlı Çileği Kültür ve Sanat Festivali	Kdz.Ereğli	Haziran
Uluslararası Sevgi Barış Dostluk Kültür ve Sanat Festivali	Kdz.Ereğli	Temmuz
Bölüklü Yayla ve Bal Şenlikleri	Gümeli	Temmuz
Ulusal Gökçebey Tavuk ve Kültür Festivali	Gökçebey	Temmuz
Uluslararası Devrek Baston ve Kültür Festivali	Devrek	Temmuz
Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Zonguldak'a Gelişi	Merkez	26 Ağustos
Geleneksel Dağköy Yağlı Güreşleri	Kozlu	Ağustos
Fındık Kültür ve Sanat Festivali	Ormanlı	Eylül
Uluslararası Kömür Kongresi ve Sergisi	Merkez	Eylül
Alaplı Geleneksel Yağlı Güreşleri	Alaplı	Eylül
Uzun Mehmet'i Anma ve Dünya Kömür Günü	Merkez	8 Kasım
Hamsi Festivali	Kdz.Ereğli	Kasım

9. GELECEĞİN ZONGULDAK'I

Örgün ve Yaygın Eğitim Kurumları

2019-2020 öğretim yılı verilerine göre yedi bin iki yüz doksan iki öğretmenin görev yaptığı şehrimizde, çok sayıda devlet okulu bulunmaktadır. Bu okullarda toplam 107.668 öğrenci eğitim görmektedir. Bunun yanı sıra Alaplı, Çaycuma, Kdz.Ereğli, Kozlu ve Merkez ilçelerinde farklı kademelerde eğitim veren çeşitli özel okullar da bulunmaktadır.

2019-2020 ÖĞRETİM YILI ZONGULDAK GENELİ RESMÎ ÖRGÜN VE YAYGIN EĞİTİM KURUMLARI									
	Alaplı	Çaycuma	Devrek	Kdz.Ereğli	Gökçebeğ	Kilimli	Kozlu	Merkez	İldeki Toplam Okul Sayısı
Anaokul	2	5	1	5	2	1	2	3	21
İlkokul	20	34	8	61	9	13	14	37	196
Ortaokul	15	20	9	30	5	9	8	23	119
Lise	5	13	8	18	3	4	4	16	71
Bilim ve Sanat Merkezi	-	-	-	1	-	-	-	1	2
Özel Eğitim Kurumları	1	1	-	2	1	1	-	3	9
Mesleki Eğitim Merkezi	1	1	1	1	-	-	-	1	5
Halk Eğitim Merkezi	1	1	1	1	1	1	1	1	8
İlçelerdeki Toplam Okul Sayısı	45	75	28	119	21	29	29	85	431

Liselerimizin dört tanesi fen lisesi; yirmi üç tanesi Anadolu lisesi; on iki tanesi Anadolu imam hatip lisesi; on iki tanesi çok programlı Anadolu lisesi; bir tanesi spor lisesi (Kilimli Eren Enerji Spor Lisesi); bir tanesi güzel sanatlar lisesi (Ereğli Erdemir Güzel Sanatlar Lisesi); on sekiz tanesi ise mesleki ve teknik Anadolu lisesi olarak eğitim vermektedir. Mesleki ve teknik eğitim veren liselerimizde sağlık hizmetleri, denizcilik, gemi yapımı, ahşap teknolojisi, bilişim teknolojileri, elektrik-elektronik teknolojisi, makine teknolojisi, metal teknolojisi, metalürji teknolojisi, motorlu araçlar teknolojisi, tesisat teknolojisi ve iklimlendirme, çocuk gelişimi ve eğitimi, grafik ve fotoğrafçılık, yiyecek içecek hizmetleri, moda tasarımı teknolojileri, kuyumculuk teknolojisi, büro yönetimi, güzellik ve saç bakım hizmetleri, adalet, muhasebe ve finansman, ulaştırma hizmetleri vb. alanlarda teknisyenler yetiştirilmektedir.

Ortaokullarımızın dokuz tanesi imam hatip ortaokulu olarak eğitim vermektedir. İmam hatip ortaokullarında, diğer ortaokullarda okutulan derslere ek olarak Kur'an-ı Kerim, Arapça, peygamberimizin hayatı ve temel dinî bilgiler dersleri de okutulmaktadır. Anadolu imam hatip liselerin de ise ortak lise derslerine ek olarak Arapça, Kur'an-ı Kerim, temel dinî bilgiler, siyer, fıkıh, tefsir, dinler tarihi, hadis, akaid, kelam, hitabet ve mesleki uygulama, İslam kültür ve medeniyeti dersleri de okutulmaktadır.

Şehrimizin Merkez, Çaycuma, Devrek ve Kdz.Ereğli ilçelerinde, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen merkezî sınavla öğrenci alan toplam on iki tane ortaöğretim kurumu bulunmaktadır. Genellikle her yılın haziran ayında gerçekleştirilen merkezî sınavlar için nisan ayında başvurular alınmaktadır.

ZONGULDAK'TA MERKEZİ SINAVLA ÖĞRENCİ ALAN ORTAÖĞRETİM KURUMLARI

İlçe	Okul	Okul Türü	Öğretim Şekli	Pansiyon Durumu	Kontenjan
Çaycuma	Çaycuma Ticaret ve Sanayi Odası Fen Lisesi	Fen Lisesi	Kız/Erkek	Kız/Erkek	136
Devrek	Sabahat-Cemil Ulupınar Fen Lisesi	Fen Lisesi	Kız/Erkek	Kız/Erkek	102
Devrek	Devrek Anadolu İmam Hatip Lisesi	Fen ve Sosyal Bilimler Programı	Kız/Erkek	Erkek	60
Kdz.Ereğli	İbrahim-Süheyla İzmirlî Fen Lisesi	Fen Lisesi	Kız/Erkek	Kız/Erkek	170
Kdz.Ereğli	15 Temmuz Şehitleri Anadolu İmam Hatip Lisesi	Fen ve Sosyal Bilimler Programı	Kız/Erkek	Kız/Erkek	102
Kdz.Ereğli	Piri Reis Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Anadolu Meslek Programı	Kız/Erkek	-	90
Kdz.Ereğli	Ereğli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Anadolu Teknik Programı	Kız/Erkek	-	60
Merkez	Zonguldak Fen Lisesi	Fen Lisesi	Kız/Erkek	Kız/Erkek	120
Merkez	Mehmet Çelikel Lisesi	Anadolu Lisesi	Kız/Erkek	-	170
Merkez	Zonguldak İMKB Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi	Kız/Erkek	Kız/Erkek	136
Merkez	Şehit Gökhan Esen Anadolu İmam Hatip Lisesi	Fen ve Sosyal Bilimler Programı	Kız/Erkek	-	102
Merkez	Zonguldak Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Anadolu Teknik Programı	Kız/Erkek	-	34

Rehberlik ve Araştırma Merkezleri

Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde ilimizde faaliyet gösteren Zonguldak Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Kdz.Ereğli Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Çaycuma Rehberlik ve Araştırma Merkezi; rehberlik, psikolojik danışmanlık ve özel eğitim konularında ailelere ücretsiz hizmet vermektedir. Sorumluluk bölgelerindeki rehberlik hizmetleri ile özel eğitim hizmetlerinin planlanması, koordineli bir şekilde yürütülmesi, sunulan hizmetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesinin sağlanması amacıyla faaliyet yürüten bu merkezler; rehberlik hizmetleri bölümü ile özel eğitim hizmetleri bölümünden oluşur.

Rehberlik Hizmetleri Bölümünün Bazı Görevleri

- Rehberlik hizmetlerinden yararlanmak üzere rehberlik ve araştırma merkezine başvuran ya da yönlendirilen bireylere randevu verilir. Danışan dosyası açılır ve gerekli psikolojik yardım hizmeti verilir.
 - Çalışmalarda kullanılan psikolojik ölçme araçları, danışan dosyaları ve diğer kayıtların güvenliği ve gizliliği sağlanır.
 - Eğitsel, mesleki ve kişisel/sosyal alanlarda grup rehberlik etkinliklerine yönelik programlar hazırlanır.
 - Bireye ihtiyacı doğrultusunda rehberlik hizmetleri verilir.
 - Danışanlar ihtiyaçları doğrultusunda gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirilir.
 - Öğretmenlere, ailelere ve bireylere bölüm hizmetleri ile ilgili eğitim etkinlikleri düzenlenir.
- Görevlendirildiği takdirde bölüm personeli tercih dönemlerinde tercih danışmanlığı yapmak üzere görev alır.

Özel Eğitim Hizmetleri Bölümünün Bazı Görevleri

- Özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin tanınması amacıyla tarama faaliyetleri planlanır.
 - Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerinden yararlanmak üzere rehberlik ve araştırma merkezine başvuran ya da yönlendirilen bireylere; randevu verilir, dosya açılır ve gerekli hizmetler sunulur.
 - Eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmetlerinden yararlanmak üzere rehberlik ve araştırma merkezine başvuran bireylere ilişkin düzenlenen rapor ve bilgilerin gizliliği sağlanır.
 - Ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda, rehberlik hizmetleri bölümü ile iş birliği yapılarak aile eğitim programları düzenlenir, sonuçları izlenir ve değerlendirilir.
 - Eğitim kurumlarında veli, idareci ve öğretmenlere, özel eğitim hizmetleri konusunda gerekli destek sunulur. Gerektiğinde bu hizmetlerin sunumunda, üniversite ve ilgili kuruluşlarla iş birliği yapılır.
- Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin gelişimi öğrencinin devam ettiği eğitim kurumunun rehberlik servisi ile iş birliği yapılarak takip edilir.

Özel Eğitim Hizmetleri

Dil ve konuşma güçlüğü, zihinsel, fiziksel, duyuşsal, sosyal, duyuşsal ve davranış problemlerine sahip engelli bireylerin, engellilik hâlini ortadan kaldırmak ya da etkilerini en az seviyeye indirmek, yeteneklerini yeniden en üst seviyeye çıkarmak ve topluma uyumlarını sağlamak, temel öz bakım becerilerini, bağımsız yaşam ve mesleki becerilerini geliştirmek amacıyla yapılan çalışmaların tümüne özel eğitim ve rehabilitasyon adı verilmektedir. Türkiye'nin pek çok yerinde olduğu gibi şehrimizde de engelli bireylerin uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel, araç ve gereç kullanarak; ilgileri, gereksinimleri, yetenekleri ve yeterlilikleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını sağlamak amacıyla özel eğitim hizmeti veren çeşitli okullar bulunmaktadır.

ZONGULDAK'TA ÖZEL EĞİTİM HİZMETİ VEREN RESMÎ KURUMLAR	
Okul Adı	Bulunduğu İlçe
Alaplı Özel Eğitim Uygulama Okulu	Alaplı
Çaycuma Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi	Çaycuma
Ereğli Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi	Kdz.Ereğli
Ereğli Özel Eğitim Meslek Okulu	Kdz.Ereğli
Gökçeşey Özel Eğitim Uygulama Merkezi	Gökçeşey
Kilimli Yıldız Yavuz Özel Eğitim Uygulama Okulu	Kilimli
Zonguldak Özel Eğitim Meslek Okulu	Merkez
Zonguldak Özel Eğitim Uygulama Okulu	Merkez
Zonguldak Uzunmehmet Özel Eğitim Uygulama Merkezi	Merkez

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Batı Karadeniz Bölgesi'nin ek köklü yükseköğretim kurumu olan Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, 11 Temmuz 1992 tarihinde "Karaelmas Üniversitesi" adıyla kurulmuştur. Üniversitemizin adı 11 Nisan 2012 tarihinde "Bülent Ecevit Üniversitesi" olarak değiştirilmiş; 18 Mayıs 2018 tarihinde ise adının başına "Zonguldak" ibaresi eklenmiştir. Günümüzde denizcilik, diş hekimliği, tıp, eczacılık, eğitim, turizm, fen bilimleri, edebiyat, güzel sanatlar, iktisadi ve idari bilimler, ilahiyat, iletişim, mühendislik, sağlık bilimleri, mimarlık ve tasarım alanlarında yüzlerce lisans ve lisansüstü programda yerli ve yabancı toplam 35.270 öğrencinin eğitim gördüğü üniversitemiz, il merkezi ve çevre ilçeleri ile birlikte 3 enstitü, 14 fakülte, 4 yüksekokul, 9 meslek yüksekokulu, 1 devlet konservatuvarı ve 33 araştırma merkezinden oluşan geniş bir yapıya sahiptir.

HABER KÖŞESİ

Amerika Birleşik Devletleri'nde 2018 ve 2019'da düzenlenen model uydu yarışmalarında üst üste dünya ikincisi, Teknofest 2019 kapsamında düzenlenen 4. Türksat Model Uydu Yarışmasında Türkiye birincisi olan üniversitemizin ve ülkemizin gururu Grizu-263 Uzay Takımı, 5 santimetrelik Türkiye'nin en küçük mini cep uydusunu uzaya fırlatarak, ülkemizin uzaya uydu gönderen ikinci üniversitesi olacak.

Üniversitemiz Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü ve Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T. A. Ş.'nin destekleriyle geçtiğimiz yıl başlanan Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nin cep uydu projesi çalışmaları tüm hızıyla devam ediyor. Türkiye'deki ilk Pocketcube uydu standardındaki projesi olan uydumuz Grizu-263A'nın 2020 yılının Haziran ayından sonra fırlatılması planlanıyor.

10 Şubat 2020 Pazartesi günü Üniversitemiz Mühendislik Fakültesi Teknolab'de gerçekleştirilen basın bilgilendirme toplantısında konu ile ilgili açıklamalarda bulunan Grizu-263 Uzay Takımı kaptanı Çağla Aytaç Dursun, 5x5x5 santimetrelik uydunun üretim aşamasını tamamlamak üzere olduklarını belirterek test ve deneme aşamalarından sonra yılın ikinci yarısında Yeni Zelenda'dan uzaya gönderileceğini söyledi.

Üç yıl boyunca alçak dünya yörüngesinde görev yapması planlanan cep uydumuz ile 500 km'lik yörüngede toplanacak veriler, üniversitemiz bünyesinde kurulan yer istasyonu ile alınacak. Dünya görüntülerinin 5 santimetrelik uydulla uzaydan otonom bir şekilde alınmasının planlandığı projenin hayata geçmesi durumunda, uluslararası alanda ilk olacak bir başarı elde edilecek.

İstanbul Teknik Üniversitesi Uzay Sistemleri Test Laboratuvarı'nın yanı sıra Türkiye Amatör Uydu Teknolojileri Derneği ile Hollanda Delft Teknoloji Üniversitesi'nin teknik destekleriyle sürdürülen, dünyanın sayılı projelerinden biri olan Grizu-263A'nın fırlatmasının başarı ile gerçekleşmesi durumunda, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkiye'nin en küçük cep uydusunu uzaya fırlatan ilk üniversitesi; İstanbul Teknik Üniversitesinden sonra da uzayda uydusu bulunan ikinci Türk üniversitesi olacak.

Tarih: 10 Şubat 2020

Kaynak: <https://w3.beun.edu.tr/>

10. ZONGULDAK'TA SPOR

Şehrimiz yenilenen tesisleri, modernize edilen sahaları ve ülkemizin değişik kulüp ve branşlarındaki sporcuları ile sportif anlamda sürekli gelişim göstermektedir. 4 Temmuz 1986 tarihinde kurulan Zonguldak Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu'na bağlı olarak ilimizde faaliyet gösteren onlarca spor kulübü bulunmaktadır.

Zonguldak Kömürspor A.Ş., Türkiye Futbol Federasyonu 2. Lig Beyaz Grup'ta mücadele etmektedir. Kırmızı lacivertli Zonguldak Kömürspor A.Ş., 1986'da kurulmuştur. Stadı, Karaelmas Kemal Köksal Stadyumu'dur. Diğer futbol takımlarımız çeşitli amatör liglerde mücadele etmektedir.

2018-2019 sezonu verilerine göre şehrimizde 357'si erkek, 29'u kız olmak üzere toplam 386 lisanslı basketbolcu bulunmaktadır. Şehrimizde faaliyet gösteren basketbol takımları şunlardır: İdman Ocağı (2015), Kdz.Ereğli Belediye (1986), Mehmet Çelikelliler (1996), Zonguldak Belediye (1980), Alaplı Aktif GSK (2009), Filyos Ateş Belediye (1973), Soğuksu Terakki (1952), Kömürspor (1945), TED Kocelliler (1988).

SIRA SİZDE

Şehrimizin yetiştirdiği ülke çapında başarı sağlamış sporcularımızı araştırınız. Spor alanında şehrimizi ileriye taşımak için yapılabilecek çalışmalar neler olabilir? Sınıfta tartışınız.

Gençlik Merkezleri

Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren gençlik merkezlerimiz, öğrencilerimizin kendilerini geliştirebileceği okul dışı ortamlar arasında yer alırlar.

Zonguldak Gençlik Merkezi

Kdz.Ereğli Gençlik Merkezi

Çaycuma Gençlik Merkezi

Kilimli Gençlik Merkezi

Kozlu Gençlik Merkezi

Devrek Gençlik Merkezi

Gökçeboy Gençlik Merkezi

Gençlik merkezlerimiz derslikleri, ses kayıt odaları ve çeşitli atölyeleriyle (müzik, el sanatları, resim, akıl ve zekâ oyunları, baston yapımı, seramik yapımı, bilgisayar vb.) imkânlar ölçüsünde öğrencilerin serbest zamanlarında ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler gerçekleştirmektedir. Bu sayede onlar için bedensel ve zihinsel gelişimlerini sağlayabilecekleri, zararlı alışkanlıklardan korunabilecekleri uygun zeminler hazırlamaktadır. Gençlerin akranlarıyla kaynaşmalarını; sevgi, saygı hoşgörü, nezaket gibi değerleri benimsemelerini sağlamaktadır. Ayrıca onların bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimlerini de kolaylaştırmaktadır.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Gençlik merkezlerinde yapılan tüm faaliyetler ücretsizdir. 12-24 yaşları arasındakiler gençlik merkezlerine üye olabilirler. Hatta ilgi ve istek olması durumunda, 12 yaşından küçük 24 yaşından büyük olanların da üye kayıtları yapılabilmektedir. Fakat bu kişiler yarışmalardan muaf tutulurlar.

Gençlik merkezlerimizde “Gençlik Merkezleri Akademisi” başlığı altında, hayatın pek çok alanıyla ilgili takım ruhu ve aktif katılımın ön plana çıktığı atölye çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu atölyelerde gençlere hem kurs şeklinde belirli bir müfredatın işlendiği teorik eğitimler verilmekte hem de gençlerin öğrendikleri bilgileri hayatlarında kullanmalarını sağlayacak yaygın eğitim tekniklerinin kullanıldığı uygulamalı eğitimler verilmektedir.

Değerler Atölyesi: Gençlerimizin kadim medeniyetimizden günümüze miras kalan millî ve manevî değerleri yaşayarak, gözleyerek ve hissederek özümsemesi üzerine atölye çalışmaları yapılmaktadır. Atölye içeriği şöyledir: İslam Kültürü ve Medeniyeti, Anadolu Kültürü ve Medeniyeti, Ahlak ve Bizi Biz Yapan Değerlerimiz, Yaşam Kültürü, Trafik Kültürü, Bir Arada Yaşama Kültürü.

Dinî İlimler Atölyesi: Gençlerimizin İslam dinini ve onun insanlığa sunduğu güzellikleri doğru kaynaklardan okumaları, öğrenmeleri ve öğrendiklerini tatbik etmeleri üzerine atölye çalışmaları yapılmaktadır. Atölye içeriği şöyledir: Temel Dinî Bilgiler, Kur'an-ı Kerim ve Meali, Peygamberimizin Hayatı, İslam Tarihi, Peygamberler Tarihi, Medeniyetimizin Mimarları.

İnovasyon Atölyesi: Gençlerimize ihtiyaç duydukları alanlarla ilgili yeni imkânlar sunularak onların girişimci, yeniliğe açık, bilimsel gelişmeleri takip eden, çağın gereksinimlerini yakalamış bireyler olarak geleceği inşa etmelerine katkı sağlayacak atölye çalışmaları yapılmaktadır. Atölye içeriği şöyledir: Yenilikçi Düşünme Yeteneği, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, Sosyal Medya, Medya, KOD ADI: 2023 Eğitimleri, DENEYAP Teknoloji Atölyeleri, Yazılım–Kodlama–Robotik Eğitimleri, Tasarım, Temel Bilgisayar Eğitimi.

Kişisel Gelişim Atölyesi: Gençlerimizin her geçen gün gelişen dünyamızda ne istediğinin farkında olan, kendi kabiliyet ve yeterliliklerinin sınırlarını zorlayan; gerek sosyal hayatta gerek kariyer planlamasında daha etkili olmaları üzerine atölye çalışmaları yapılmaktadır. Atölye içeriği şöyledir: Drama, İletişim, Diksiyon ve Hitabet, Münazara Eğitimleri (Türkiye Münazara Ligi), Liderlik, Görgü Kuralları, Akıl ve Zekâ Oyunları, Mülakat Teknikleri, Sosyal Katılım Becerileri, Proje Uygulama, Geliştirme Becerileri.

Sosyal Bilimler Atölyesi: Gençlerimizin ufuk açıcı atölye çalışmalarıyla hayata, topluma, tarihe ve sanata farklı açılardan bakmaları sağlanmaktadır. Atölye içeriği şöyledir: Tarih, Edebiyat, Haklar ve Sorumluluklar, Uluslararası İlişkiler, Coğrafya, Felsefe–Mantık, 2023 Hedefleri, Türkiye Tarihi, Hukuk.

Dil Eğitimleri Atölyesi: “Bir dil bir insan, iki dil iki insan” düşüncesiyle hareket edilerek, gençlerimizin farklı dil kullanımları geliştirmelerini sağlayacak atölye çalışmaları yapılmaktadır. Bu atölyede esas olan gramer eğitimi değil, gençlerimizin ilgi duyduğu dille ilgili günlük konuşma becerisi elde edebilmeleridir. Gençlerimizin eğitim almak istedikleri dillerle ilgili imkânlar ölçüsünde atölyeler açılmaktadır. Atölye içeriği şöyledir: İngilizce, Arapça, Osmanlıca, İşaret Dili vb.

Güzel Sanatlar Atölyesi: Gençlerimizin en verimli, en üretken yaşlarında güzel sanatların çeşitli alanlarında gerçekleştirdikleri nitelikli atölye çalışmaları ile beden ve kalp birlikteliğini tecrübe etmeleri sağlanmaktadır. Atölye içeriği şöyledir: Fotoğrafçılık, Resim, Müzik, Yöresel Halk Oyunları, Tiyatro, Karikatür ve Mizah, El Sanatları, 10 Parmağımda 10 Marifet (Tasarım ve Beceri Eğitimleri), Sinema, Mimari.

Sağlıklı Yaşam ve Spor Atölyesi: Gençlerimizin güçlü Türkiye için sağlıklı nesillerin yetişmesi gerektiğinin farkında olarak, sağlıklı bir yaşam ve spor üzerine atölye çalışmalarına katılmaları sağlanmaktadır. Atölye içeriği şöyledir: Yaşam Tarzı Geliştirme, Beslenme, Spor, Bağımlılıklarla Mücadele, İlk Yardım Eğitimi (Sağlık Bakanlığı işbirliği ile), Afet Yönetimi Eğitimi (AFAD işbirliği ile).

Gençlik merkezlerimizde çeşitli kulüpler de faaliyet göstermektedir. Örneğin Sosyal ve Kültürel Faaliyetler Kulübü, Güzel Sanatlar Kulübü, Bilim ve Teknoloji Kulübü, Sağlıklı Yaşam ve Spor Kulübü, Gönüllülük Kulübü. Bu kulüpler sayesinde gençlerin hem örgün eğitimle hem de Gençlik Merkezleri Akademisi'ndeki atölye çalışmalarıyla edindikleri bilgi ve becerileri sosyal hayatta uygulayarak kendilerini ifade etmelerini sağlayacak platformlar oluşturulmaktadır. Bu kapsamda gençlere ilgi duydukları alana göre tiyatro, konser, şiir dinletisi, sergi, yarışma, turnuva, festival, bilgi şöleni, fuar vb. sosyal, kültürel, sanatsal, bilimsel ve sportif faaliyetleri bizzat planlayarak gerçekleştirebilecekleri ve faydalı zaman geçirebilecekleri imkânlar sunulmaktadır.

Çocuklara Uygun Eğlence Alanları

Zonguldak 67 Burda AVM, Zonguldak Westalife AVM, Kozlu Aqua Park, Ereğli Özdemir Park, Ereğli Aqua Park ve Filyos Ecopark içerisinde çocukların hoşça vakit geçireceği uygun eğlence alanları bulunmaktadır.

Mesire Yerleri

ŞEHİR SÖZLÜĞÜ

Mesire: Gezilecek, piknik yapılacak yer.

İLİMİZDEKİ MESİRE YERLERİ

Adı	Yeri	Tipi
Akbük	Devrek	Günübirlik
Beycuma Orman İçi Dinlenme Yeri	Merkez	Günübirlik
Bostandüzü Orman İçi Dinlenme Yeri	Devrek	Günübirlik
Çaycuma İstasyon Orman İçi Dinlenme Yeri	Çaycuma	Günübirlik
Çaycuma Pehlivanlar Orman İçi Dinlenme Yeri	Çaycuma	Günübirlik
Çaycuma Perşembe Orman İçi Dinlenme Yeri	Çaycuma	Günübirlik
Çaydeğirmeni Orman İçi Dinlenme Yeri	Devrek	Günübirlik
Gökçebey	Gökçebey	Günübirlik
Gökçeler	Kdz.Ereğli	Günübirlik
Hışiroğlu	Devrek	Gece Konaklamalı
Karaman Dışkaya Orman İçi Dinlenme Yeri	Merkez	Günübirlik
Karaman Kadı Orman İçi Dinlenme Yeri	Merkez	Günübirlik
Kestaneci Orman İçi Dinlenme Yeri	Kdz.Ereğli	Günübirlik
Nebioğlu	Çaycuma	Günübirlik
Radartepe	Kilimli	Gece Konaklamalı
Soğanlı Tarla	Kdz.Ereğli	Günübirlik
Şehitlik	Kdz.Ereğli	Günübirlik
Şelale	Kdz.Ereğli	Günübirlik

100. Yıl Atatürk Hizmet Köyü: 100. Yıl Atatürk Hizmet Köyü, Zonguldak-Ankara kara yolu üzerinde, Bakacakadı mevkiinde bulunmaktadır. Zonguldak'a 35 km, Devrek'e 20 km, Çaycuma'ya 10 km uzaklıktadır. İçindeki otel ve bungalovlar ile konaklama, konferans salonu ile çeşitli toplantılar, tenis kortu, futbol sahası, yüzme havuzu, gezi parkları, piknik ve kamping alanları ile spor ve rekreasyonel aktiviteler için yıl boyu hizmet veren ama özellikle yaz aylarında yoğunluğu artan bir tesistir.

Kent Ormanı: Elvanpazarcık beldesi sınırlarında içerisinde yer alan Kent Ormanı, Zonguldak şehir merkezine sadece 9 km uzaklıktadır. İçinde çocuk oyun alanları, bisiklet parkuru, yürüyüş yolları, seyir terası, yağmur barınağı, çadır kamp alanı, ahşap köprü, gölet ve otopark bulunmaktadır. Orman içinde çok sayıda ağaç ve endemik bitki türü yer almaktadır.

Tas Gölü Doğal Yaşam ve Kamp Alanı: Kdz.Ereğli Gökçeler Mahallesi'nde yer almaktadır. Kdz.Ereğli ilçe merkezinden 25 km, Zonguldak'tan 56 km uzaklıktadır. Yürüyüş yapma, dağ bisikleti sürme ve küçük göletlerinde yüzme olanakları sunmaktadır.

Güncel Sporlar

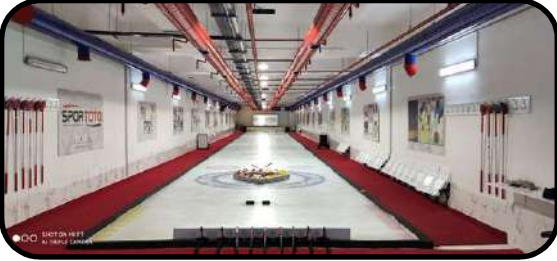
Zonguldak şehir merkezi ve ilçelerinde Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren modern spor tesisleri ve çeşitli antrenman salonları bulunmaktadır. Bu mekânlarda atletizm, atıcılık, badminton, basketbol, bilardo, boks, bocce, curling, dart, eskrim, futbol, fitness, güreş, hentbol, hokey, karate, kano, masa tenisi, satranç, su topu, okçuluk, oryantiring, tenis, jimnastik, judo, tekvando, voleybol, yelken ve yüzme branşlarında son teknoloji donanım ve içeriklerle her yaştan sporcuya hizmet verilmektedir. Bu kapsamda alanında uzman, deneyimli ve kendini sürekli geliştiren antrenörler eşliğinde takım sporları ve bireysel sporlarda eğitimler de düzenlenmektedir. Spora ara verilmemekte; eğitimler yaz aylarında yaz okulları, kış aylarında kış okulları adı altında on iki ay boyunca aralıksız sürdürülmektedir. Üstelik Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde verilen tüm spor eğitimleri ücretsizdir.

JİMNASTİK ANTRENMAN SALONU

BOKS ANTRENMAN SALONU

CURLİNG ANTRENMAN SALONU

JUDO ANTRENMAN SALONU

KAPUZ MASA TENİSİ SALONU

KOZLU SU SPORLARI MERKEZİ

KARATE ANTRENMAN SALONU

**SPORCU FABRİKASI
ANTRENMAN SALONU**

Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında 19 Nisan 2016 tarihinde imzalanan iş birliği protokolü ile hayata geçirilen Türkiye Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Projesi kapsamında ilimizde de çalışmalar yürütülmektedir. Bu projenin amacı, sağlıklı ve hareketli bir yaşamın gereği olarak toplumda spor kültürünü yerleştirmek, sporu geniş kitleler arasında yaygınlaştırmak, çocuk ve gençlere sporu sevdirek onları sporla tanıştırmak, spora başlama yaşındaki yetenekli çocukları tespit edip yeteneklerine göre branşlara yönlendirmek ve üst düzey sporcu yetiştirilmesini sağlamaktır. Proje kapsamında ilkokul üçüncü sınıf öğrencileri tarama eğitimlerine katılmıştır. Bunlar arasında sportif yeteneği olanlar tespit edilmiş ve on yıllık eğitim planı kapsamında spor eğitimlerine başlanmıştır. Miniklerimizi sporla buluşturmak adına şehir merkezindeki on altı ilköğretim okulunda dört bin beş yüze yakın öğrenciye antrenörler eşliğinde beden eğitimi ve spora yönlendirme üzerine eğitimler verilmektedir. Ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığının Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi kapsamında Kilimli Kapalı Yüzme Havuzu'nda 2019-2020 eğitim-öğretim yılında üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine yüzme sporu eğitimi verilmeye başlanmıştır. Yine Okullar Fabrikada Spor Yapıyor Projesi kapsamında Fener Mahallesi'ndeki çeşitli okullarda öğrenim gören yaklaşık üç bin öğrenci, beden eğitimi ve fiziksel etkinlik derslerini branş öğretmenleri ve antrenörler eşliğinde Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tesislerinin sporcu fabrikası antrenman salonlarında işlemektedir.

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde yıllardır yürütülen bu özverili çalışmalar sayesinde, ilimizde başta atletizm, boks, hentbol ve curling olmak üzere birçok branşta millî sporcular yetişmiştir. Gençlerimizin farklı alanlarda yetişmesi ve ülke sporumuzun gelişmesi adına ilimizde ilk defa hizmete açılacak olan spor tırmanışı, atış poligonu, bowling branşları için de çalışılmaktadır.

26 Eylül 2016 tarihinde açılan Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi kapalı yarı olimpik yüzme havuzu, üniversite dışı misafir kullanıcılara da hizmet vermektedir. Yüzme havuzu pazartesi günleri dışında kullanıma açıktır. Ayrıca burada Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretim elemanları tarafından 6 yaş üstü kişilere bireysel ya da grup hâlinde yüzme eğitimleri de verilmektedir.

BEÜ YARI OLİMPİK YÜZME HAVUZU

Geleneksel Sporlar

Alaplı Geleneksel Yağlı Güreşleri, Alaplı Belediyesi tarafından her yıl eylül ayında düzenlenmektedir. 23 Eylül 2017'de yirmi dokuzuncusu yapılmıştır. Güreş otoritelerince Kırkpınar ayarında kabul edilmektedir.

Geleneksel Dağköy Yağlı Güreşleri, Kozlu Belediyesi tarafından her yıl ağustos ayında düzenlenmektedir. 25 Ağustos 2019'da otuz üçüncüsü yapılmıştır.

GELENEKSEL DAĞKÖY YAĞLI GÜREŞLERİ

Turizm Amaçlı Sportif Faaliyetler

Dağlık ve ormanlık bir alandan oluşan şehrimizde yükseltiler iki bin metreyi aşmamaktadır. Dört mevsim yeşil kalabilen, aralarında küçük akarsu ve köyler bulunan bu dağlık ve ormanlık alanlar, yürüyüş yapmak ve dinlenmek için oldukça uygundur. Ruhsal ve bedensel açıdan daha sağlıklı bir yaşam sürmek için siz de fırsat buldukça ailenizle birlikte şu alanlarda dağ ve doğa yürüyüşü (trekking) yapılabilirsiniz: Alaplı'da Bacaklı Yayla, Bölüklü Yayla, Kız Kulağı Yaylası ve Gürleyik Şelalesi; Devrek'te Bostandüzü, Dirgine Vadisi, Karancak Deresi, Durupınar Şelalesi, Gölcük Yaylası, Kızılcaören Yaylası, Madencioğlu Şelalesi, Yedigöller; Kozlu'da Değirmenağzı Şelalesi, Ilıksu; Gökçebey'de Hacımusa Deresi, Pamukdüzü Mevkii; Kdz.Ereğli'de Tas Gölü Şelalesi, Güneşli Şelalesi, Alacaagzı-Gökçeler Vadisi; Merkez'de Göladağı Orman Dinlenme Alanı, Esenlik, Kumtarla Yaylası, Harmankaya Şelalesi.

DEĞİRMENAĞZI ŞELELESİ DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURU

BOSTANDÜZÜ

Devrek'te bulunan Dirgine Çayı sal yarışı (rafting), kano sporları için uygun potansiyele sahiptir. Burada uzunluğu yaklaşık 15 km olan bir parkur bulunmaktadır. Dirgine Çayı kar sularının erimesiyle ilkbaharda en hızlı akışını sağlar ve sal yarışı için uygun hâle gelir. Zonguldak-Devrek sınırındaki Hörgüç Tepe civarından doğan Gülüş Irmağı, birçok dere ve dereciğin sularıyla beslenerek Kdz.Ereğli'ye bağlı Güllüç mevkiinde denize dökülür. Bu ırmağın oluşturduğu 35 km'lik doğal parkur sal yarışları için uygundur. Ayrıca Çaycuma'da bulunan Filyos Çayı üzerinde de kano sporu için uygun alanlar bulunmaktadır.

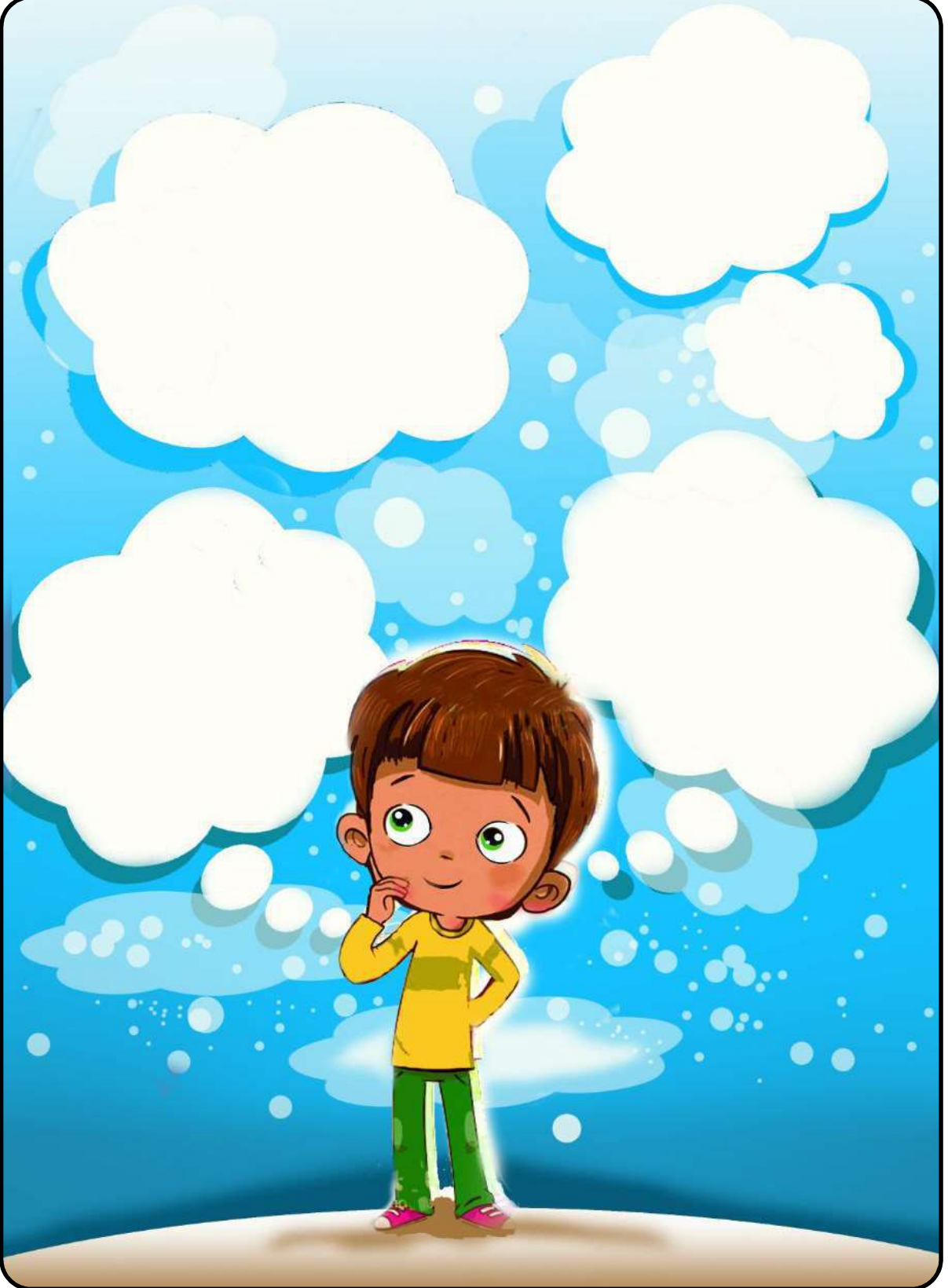
DİRGİNE ÇAYI'NDA SAL YARIŞI

Şehrimizde bazı kuruluşlar ve gruplar tarafından çeşitli güzergâhlarda dağ bisikleti gezileri ve turları düzenlenmektedir. Bu güzergâhlar tarihsel değerleri ve doğal güzellikleri yakından görme imkânı da sunmaktadır. Şehrimizdeki dağ bisikleti parkurları şöyledir: Çaycuma Filyos Çayı Vadisi; Filyos-Çayırköy Etabı; Kdz.Ereğli-Kırmacı-Balıköy-Gökçeler-Armutçuk-Kepez Etabı; Kdz.Ereğli-Kızılcapınar-Delihakkı-Kepez Etabı; Devrek-Yedigöller Millî Parkı; Kozlu-Sivriler-Eğerci-Devrek Etabı; Kozlu-Sivriler-Ayvatlar-Saraycık-Beycuma Etabı; Ulutan Barajı-Kozlu-Olukyanı-Sarmısaklı-Alanlı-Kardeşler Etabı.

ETKİNLİK

Zonguldak ile ilgili öğrendiklerinizi ve merak ettiklerinizi bulutlara yazınız.

KAYNAKÇA

- Aktaş, C. (2019). Bölgesel Kalkınmada Organize Sanayi Bölgelerinin Rolü: Zonguldak İline Yönelik Bir Analiz. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Aldıbaş, Ö. (2016). Zonguldak Halkevi ve Faaliyetleri (1932-1951). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Alp, M. (2019). Milli Mücadele’de Zonguldak ve II. ve III. TBMM’de Zonguldak Milletvekillerinin Hayatları ve Faaliyetleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.
- Arıcan, O., Yener, S. (2019). Zonguldak İli ve Kaybolmakta Olan Keller Köyü Ağzı Çekim Ekleri. Diyalog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 20: 129-160.
- Atasoy, S., Yıldırım, Ş. (ed.) (2015). Zonguldak’ta Bir Antik Kent: Tios. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Aydın, S. (2009). El Sanatları Geleneği, Giyim, Kuşam ve Süsleme. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Kültür Portalı Projesi.
- Aydın, Ş. S., Çorbacı, Ö. L. (2007). 100. Yıl Atatürk Hizmet Köyü Mini Arboretumu. ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi, IX (11): 62-70.
- BAKKA (2018). Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Stratejik Planı 2016-2020.
- BAKKA. Zonguldak’ta Alternatif Turizm ve Köy Hayatı Deneyim Konsepti Araştırma Çalışması. Zonguldak.
- BAKKA. (2013). Zonguldak Yemekleri. Zonguldak: Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı.
- BAKKA. (2014). Batı Karadeniz (Zonguldak, Karabük, Bartın) 2015-2025 Bölgesel İnovasyon Stratejisi ve Eylem Planı. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı.
- BAKKA. (2018). Zonguldak Mağaraları Hakkında Araştırma Raporu. Zonguldak: Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı.
- BAKKA. Batı Karadeniz Bölgesi Bölge Planı 2010-2013 I. Sürüm (Zonguldak-Karabük-Bartın). BAKKA Kütüphanesi.
- Başal, H. A. (2007). Geçmiş Yıllarda Türkiye’de Çocuklar Tarafından Oynanan Çocuk Oyunları. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, XX (2): 243-266.
- Bektaş, C. (2016). Herkes İçin Kent. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Bingham, J., Chandler, F., Chisholm, J. ve diğerleri. (2012). Antik Dünya Ansiklopedisi. Ankara: TÜBİTAK Yayınları.
- Birgören, H. (haz.). (2008). Müstakil Bolu Sancağı Salnâmesi Hicrî 1334-Milâdî 1916. Bolu: Bolu Belediyesi Bolu Araştırmaları Merkezi Yayınları.
- Brookes, O. (2017). Şehirde Bir Gün. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Canan, İ. (1994). Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi. (6. Cilt). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Demirci, M. (2003). İslam’da Şehir ve Şehrin Sosyal Dinamikleri. İstem, Yıl: 1, Sayı: 2, 2003, 129-146.
- Cengiz, S. A. (1996). Karadeniz Ereğlisi Örneğinde Çocuk Oyunlarının Halk Bilimi Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Cengiz, S. A. (1996). Kdz. Ereğli Örneğinde Köylerdeki ve Kentteki Çocuk Oyunlarının Farklılığının Halk Bilimi Açısından Değerlendirilmesi. Bekir Onur (haz.). Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri içinde (s. 441-474). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Çalışoğlu, S. (2019). Zonguldak Masalları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Çamurcu, D. (2011). Zonguldak Merkez Ağzı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs.
- Çelikköknmez, Ö. (2000). Devrek Tarihi. Ankara: Devrek TSO Yayınları.
- Çelikoğlu, Ş., Atış, E. (2014). Bir Kültürel Coğrafya İncelemesi: Zonguldak İlinde Hidrellez Etkinlikleri. International Journal of Human Sciences, XI (2): 1181-1202.
- Çetinkaya, E. (2019). Zonguldak İlinde Köçerlik Geleneği Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü. Zonguldak İli 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Zonguldak İl Müdürlüğü. (2012). Zonguldak İli 2012 Yılı Çevre Durum Raporu. Zonguldak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2012). Zonguldak-Bartın-Karabük Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı-Plan Hükümleri.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2018). Zonguldak İli Hava Kalitesi Analiz Raporu 2010-2016. Zonguldak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkez Müdürlüğü.
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü. (2019). Zonguldak İli 2018 Yılı Çevre Durum Raporu. Zonguldak: Zonguldak Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
- Demir, C. (2018). Yerel Basının İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı: Zonguldak Yerel Basını. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Demokrat Ajans (haz.). (2005). Kdz. Ereğli M.Ö. 2500-M.S. 2005. Ankara: Demokrat Yayıncılık.
- Deniz, T. (2014). Zonguldak İlinde Nüfusun Gelişimi ve Dağılışı. Doğu Coğrafya Dergisi. XIX (32): 299-320.
- Efilioğlu, A., Hatunoğlu, N., Özer, H. ve diğerleri (ed.). İnsan, Kimlik, Mekân Bağlamında Zonguldak Sempozyumu Bildirileri. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.
- Eliacık, M. (2016). Ebussuud Efendi’nin Farsça Bir Manzum Fetvası. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 5(4), 1765-1772.
- Erdoğan, Y. (Yöneten). (2001). Vizonte [Sinema Filmi].

- Eyice, S. (1982). Türkiye’de Bizans Sanatı. İstanbul: Görsel Yayınları.
- Genç, H. (2010). Cumhuriyet’in İlk Yıllarında Zonguldak’ta Nüfus, Ticaret ve Sanayi (1920-1932). ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, VI (12): 137-152.
- Genç, H. (2013). Zonguldak. DİA, (C. XLIV, ss. 501-502). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. (2018). Zonguldak İli Tarımsal Yatırım Rehberi 2018. Ankara: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. (2020). Zonguldak İli Tarımsal Yatırım Rehberi 2020. Ankara: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.
- Göksu, D. (2015). İstanbul Kültür ve Edebiyat Atlası. İstanbul: İstanbul Turing ve Otomobil Kurumu.
- Gülay, A. (2019). Endüstriyel Mirasın Korunması ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi: Zonguldak İli Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Günaydın, A. (2019). Zonguldak Yöresi Türbe, Yatır ve Ziyaret Yerleri Etrafında Oluşan İnanış ve Uygulamalar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Güven, T. (2015). Zonguldak Kozlu’da Kömür Madenciligi: İşletmecilik ve Çalışma Hayatı (1848-1921). Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. (2017). Müzik ve Gösteri Sanatları Alanı Türk Halk Oyunları Zonguldak Yöresi Kurs Programı. Ankara.
- Işık, C. (2010). Mevlana’nın Mesnevi’sinde Şehir ve Köy. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Karabalık, K. (2016). Zonguldak’ta Mesleki ve Teknik Eğitim (1924-1992). Zonguldak: BEÜ Yayınları.
- Karagöl, A. (2015). Karadeniz Ereğli Kalesi’nin Mimari ve Yapısal Analizi ve Bir Kültür Varlığı Olarak Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Karakök, T. (2012). Zonguldak’ta Milli Mücadele Destekçisi Bir Müftü: Devrek Müftüsü Hacı Abdullah Sabri (Aytaç) Efendi, Birey ve Toplum, II (3): 145-161.
- Karakuzulu, Z. (2002). Cehennemagzı (Kdz.Ereğli) Mağaraları’nın Turizm Coğrafyası Açısından Önemi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, II (28-29): 227-240.
- Karaoğuz, D. (2011). Kuvay-ı Milliye Ruhuyla Bir Ömür. İstanbul: Truva Yayınları.
- Karaoğuz, G. (ed.). (2011). Devrek ve Çevresi (Zonguldak, Kdz.Ereğli, Çaycuma, Safranbolu, Bartın) Tarihi. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Karaoğuz, G., Akış, A., Kunt, H. İ. (2010). Zonguldak Bölgesi Arkeoloji Eskiçağ Tarihi ve Coğrafya Araştırmaları. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Karaoğuz, G., Özcan, A. (2010). Eskiçağda Zonguldak Bölgesi ve Çevresi. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Kaya, E. (2017). Kentleşme ve Kentleşme. İstanbul: İşaret Yayınları.
- Kaya, G. (2014). Kentleşmenin Toplumsal Boyutları (Adıyaman Örneği). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Kocaman, T. (2008). Türkiye’de İç Göçler ve Göç Edenlerin Nitelikleri 1965-2000. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Komasyon (1998). Zonguldaklı Yazarlar Zonguldak’ı Yazanlar. Zonguldak: ZOKEV Yayınları.
- Komasyon (2010). Tanzimat’tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi, (2 Cilt). İstanbul: YKY Yayınları.
- Köse, O. (2016). Geçmişten Günümüze Şehir ve Çocuk. (1. Cilt). Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları.
- MEB (2021). Şehrimiz... Dersi Öğretim Programı, Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav Başvuru ve Uygulama Klavuzu 2020.
- Murat, M. (2002). Zonguldak ve Bartın Çevrelerinde Halk Bilimi ve Edebiyatı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Namal, Y. (2010). Atatürk’ün Zonguldak Gezisi. Ankara: Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Namal, Y. (2011). Tahir Akın Karaoğuz’un Zonguldak Yayın Hayatına Katkıları. Coşgun K., Kırbıyık, A., Öztürk, A. (ed.). Edebiyatta Zonguldak Bienali Bildiriler Kitabı içinde (s. 297-309). Zonguldak: ZOKEV Yayınları.
- Oğuz, M., Ersoy, P. (2007). Türkiye’de 2004 Yılında Yaşayan Geleneksel Çocuk Oyunları. Ankara: Gazi Üniversitesi Türk Halkbilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü. (2012). Zonguldak İli Doğa Turizmi Master Planı (2013-2023). Sinop: Orman ve Su İşleri Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü Yayınları.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü. (2013). Zonguldak Doğa Turizmi Master Planı. Sinop: Orman ve Su İşleri Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü.
- Oyman, N. R. (2016). Kent Kültürü Kimliğinde Yöresel Sanatların Önemi: Zonguldak Ereğli Elpek Bezi Örneği. Efiloğlu, A., Hatunoğlu, N., Özer, H. ve diğerleri (ed.). İnsan, Kimlik, Mekân Bağlamında Zonguldak Sempozyumu Bildirileri içinde (s. 603-613). Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.
- Özçakır, G., Dönmez, M. (2009). Gazi Alemdar Gemisi. İstanbul: Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Deniz Müzesi Yayınları.
- Özer, H., Turan, Ö., Yener, S. (2018). Zonguldak’ın Yöresel Yemek İsimleri Üzerine Bir İnceleme. Turkish Studies 341-361.
- Öztürk, D. (2019). Ereğli (Zonguldak) İlçesinde Geçiş Dönemleri (Doğum, Evlenme, Ölüm). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Poyraz, H. (2011). Okul Öncesinde Oyun ve Oyun Örnekleri. Ankara: Anı Yayınları.
- Sarıkoçuncu, A. (1992). Milli Mücadele’de Zonguldak ve Havalisi. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Sarıkoçuncu, A., Değerli, E. S. (2016). Milli Mücadele’de Zonguldak Sancağı Din Adamları. Efiloğlu, A., Hatunoğlu, N., Özer, H. ve diğerleri (ed.). İnsan, Kimlik, Mekân Bağlamında Zonguldak Sempozyumu Bildirileri içinde (s. 197-228). Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.
- Sevük, İ. H. (2002). Yurttan Yazılar. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

- Sözen, M., Erturhan, M., Boyla, K. A. ve diğerleri. (2015). Zonguldak Kuşları. Ankara: Gökçe Ofset Matbaacılık.
- Şık, A. (2016). Zonguldak Karabük Bartın İllerinde Mutluluk Ekonomisinin Karşılaştırmalı Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü. Kent Ormanları.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (2017). Şehrimiz... Dersi Öğretim Programı. Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı.
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Zonguldak Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. (2018). Zonguldak İl Sanayi Durum Raporu 2018. Zonguldak: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Zonguldak Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü.
- Tan, Ç. (2015). 20. Yüzyılın İlk Yarısında Zonguldak: Gündelik Yaşam ve Siyaset. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Taşçı, H., Nebati, N. (Editör). (2015). Şehir Üzerine Düşünceler. İstanbul: Esenler Belediyesi Şehir Düşünce Yayınları.
- Terzi, Â. (2016). Kömürün Dili: "Kömür Üretiminde Zonguldak Ağızlarına Etkisi". Türk Dili, CX (773): 103-109.
- Toksoy, A. C. (2010). Yarışma Niteliği Taşıyan Geleneksel Çocuk Oyunları. Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi. Yıl: 2, Sayı: 1: 205-220.
- Tuncel, M. (2013). Günümüzde Zonguldak. DİA, (C. XLIV, ss. 502-504). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Turan, B. (2019). Zonguldak Havalisinde Maden Folklorunda Memoratlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Turan, F., Tabaklar, Ö. (2019). Doğumunun 120. Yılında Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu Hatıra Kitabı. İstanbul: Şen Yıldız Yayıncılık.
- Uludağ, G., Makriyianni, H. (2011). Çocuklarımız Oyunlarımız. Kıbrıs: Freebirds Ltd.
- Uyar, S. (2012). Zonguldak Adının Tarihi Gelişimi. Devrek.
- Uzunkaya, E. (2005). Halay Türü Oyunların Özellikleri, Dağılımı ve Hareket Yapılarının Analizi. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Vatansever, M., Batman, O. ve Altaş, A. (2017). Sürdürülebilir Turizm Açısından Kızılırmak Deltası Kuş Cennetinin Yerel Paydaşları Tarafından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. Yönetim, Ekonomi, Edebiyat, İslami ve Politik Bilimler Dergisi, 2(2): 31 Aralık/December, 2017, 194-217.
- Veli, O. (1998). Bütün Şiirleri. İstanbul: Adam Yayınları.
- Vergil, H., Yıldırım, H., Sezer, Ö. ve diğerleri. (2014). Zonguldak İlinde Göçün Sosyo-Ekonomik Nedenleri ve Alınabilecek Tedbirler. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.
- Yalın Uçar, M. (2008). İlköğretim Öğretmenlerinin Şehir Kültürü Özellikleri Hakkındaki Düşünceleri ve Bu Kültürün Öğrencilere Kazandırılması Konusundaki Görüşleri. SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 15: 98-110.
- Yaman, Ö. (2011). Roma ve Bizans Devri'nde Karadeniz Ereğlisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Yılmaz, C. (Editör). (2015). Samsun Turizm Rehberi. Samsun: Büyükşehir Belediyesi Yayınları.
- Akyol, C. (2011). Samsun Genelinde Müze ve Ören Yerlerinin İl Turizmine Katkısı Konferansı. Ocak 2011, Samsun.
- Yılmaz, F. (2019). Zonguldak'ın Yerel Tarihi ve Öğretimi: Kömürün Bulunmasından 1938'e. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yılmaz, S. (2019). İki "Garip" Şair: Muzaffer Tayyip Uslu ve Rüştü Onur, International Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art, IV (7): 201-214.
- Yirsutimur, D. (2008). Zonguldak Basın Tarihi (1923-2007). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Yurdabakan, A., Koçak, Y., Akbıyık, S. ve diğerleri. (2017). Tarihî 100 Lise. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yüce, M., Namal, Y. (2013). Cumhuriyet'in İlk Bağış Okulu Mehmet Çelikel Lisesi. Ankara.
- Yüksel, F. (2016). Vezirköprü Yöresi Monografisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Zaman, E. M. (2013). Kömürün Çocukları. Ankara: Karina Kitap.
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Turizm Amaçlı Sportif Faaliyet Alanları. Zonguldak: Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2010). Kültür Envanteri (Zonguldak ve Merkez İlçeler). Zonguldak: Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2012). Zonguldak Turizm Rehberi. Zonguldak: Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2017). Doğa Turizminde Zonguldak. Zonguldak: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2017). Kdz. Ereğli Müzesi ve Cehennem Ağzı Mağaraları. Zonguldak: Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2017). Mağara Turizminde Zonguldak. Zonguldak: Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2017). Zonguldak Turizm Haritası. Zonguldak: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası. (2020). Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası 2020-2023 Stratejik Planı. Zonguldak: Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası.
- Zonguldak Valiliği. (2002). Zonguldak 2002 İl Yıllığı. Zonguldak: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Basımevi.
- Zonguldak Valiliği. (2015). Zonguldak Turizm Master Planı. Ankara: Zonguldak Valiliği Zonguldak İl Özel İdaresi.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI

https://tr.wikisource.org/w/index.php?title=Kategori:Zonguldak_t%C3%BCrk%C3%BCleri&oldid=66797. (18.05.2020)
https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgi-merkezi/maden-potansiyel_2010/Zonguldak_Madenler.pdf (18.05.2020)
<https://ozturktarihce.wordpress.com> (18.04.2020)
<https://zonguldak.diyaret.gov.tr> (18.04.2020)
<https://www.nufusu.com/il/zonguldak-nufusu> (13.05.2020)
<https://kulturenvanteri.com/konum/zonguldak/>. (16.05.2020)
<https://media.iskur.gov.tr/30132/zonguldak.pdf>. (18.05.2020)
<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=kategorist>. (18.05.2020)
<https://islamansiklopedisi.org.tr/zonguldak#1>. (07.06.2020)
https://www.harita.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf. (18.05.2020)
<https://deprem.afad.gov.tr/deprem-tehlike-haritasi> (18.05.2020)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Sıra Numarası	Sayfa	Kaynak	Erişim Tarihi
1	10	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
2	11	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
3	12	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
4	12	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
5	13	https://pixabay.com/tr/	02.12.2019
6	13	https://pixabay.com/tr/	02.12.2019
7	14	https://ege.edu.tr/	02.12.2019
8	15	https://pixabay.com/tr/	25.12.2019
9	16	https://www.kulturportali.gov.tr/	15.01.2020
10	16	https://pixabay.com/tr/	07.12.2019
11	16	https://pixabay.com/tr/	13.12.2019
12	17	https://ankara.ktb.gov.tr/	27.01.2020
13	17	https://pixabay.com/tr/	17.12.2019
14	18	https://pixabay.com/tr/	20.12.2019
15	18	https://pixabay.com/tr/	21.12.2019
16	19	https://pixabay.com/tr/	04.02.2020
17	19	https://pixabay.com/tr/	07.02.2020
18	20	https://pixabay.com/tr/	23.12.2019
19	21	https://pixabay.com/tr/	25.12.2019
20	22	https://pixabay.com/tr/	27.12.2019
21	23	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
22	24	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
23	25	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
24	26	https://pixabay.com/tr/	18.04.2020
25	27	https://www.kizilay.org.tr	05.02.2020
26	28	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
27	29	https://www.bik.gov.tr	01.06.2020
28	29	https://zonguldak.ktb.gov.tr/	12.02.2020
29	30	https://www.gencgonulluler.gov.tr/	24.01.2020
30	30	http://www.eskisehir.bel.tr/	24.01.2020
31	30	https://www.freepik.com/	04.03.2020
32	32	https://www.kulturportali.gov.tr/	24.02.2020
33	32	https://zonguldak.ktb.gov.tr/	12.02.2020
34	33	https://w3.beun.edu.tr/	15.03.2020
35	33	https://yts.saglik.gov.tr/	14.02.2020
36	34	https://pixabay.com/tr/	25.01.2020
37	34	https://pixabay.com/tr/	25.01.2020
38	35	https://www.freepik.com/	16.02.2020
39	36	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	
40	37	https://bitlis.bel.tr/	17.12.2019
41	37	https://www.eshot.gov.tr/	22.12.2019
42	37	https://uym.ibt.gov.tr/	22.12.2019
43	37	https://www.samsun.bel.tr/	22.12.2019

Sıra Numarası	Sayfa	Kaynak	Erişim Tarihi
44	38	https://pixabay.com/tr/	25.12.2019
45	39	https://www.esenyurt.bel.tr/	29.12.2019
46	40	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
47	41	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
48	42	https://www.bakka.gov.tr/	18.04.2020
49	42	http://cografyaharita.com/haritalarim/4l_zonguldak_ili_haritasi.png	21.03.2020
50	43	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	25.01.2020
51	44	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
52	45	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
53	46	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
54	47	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
55	47	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	17.04.2020
56	48	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Engin Dilmaç arşivinden alınmıştır.	-
57	48	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	17.04.2020
58	49	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
59	51	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Engin Dilmaç arşivinden alınmıştır.	-
60	51	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Engin Dilmaç arşivinden alınmıştır.	-
61	54	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	18.12.2019
62	55	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	30.03.2020
63	63	Zonguldak İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
64	64	Zonguldak İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
65	65	https://www.afad.gov.tr/	04.02.2020
66	65	Zonguldak İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
67	66	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
68	67	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
69	75	https://tr.wikipedia.org/wiki/Zonguldak_(il)	19.04.2020
70	76	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
71	76	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
72	77	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
73	78	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	22.01.2020
74	80	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
75	81	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
76	82	http://www.taskomuru.gov.tr/	05.05.2020
77	83	http://www.taskomuru.gov.tr/	05.05.2020
78	83	https://www.erdemir.com.tr/	05.05.2020
79	85	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
80	87	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
81	89	https://www.aa.com.tr/tr	15.04.2020
82	90	https://www.mta.gov.tr/v3.0	15.04.2020
83	93	https://pixabay.com/tr/	15.04.2020
84	93	http://www.eren-enerji.com.tr/tr/anasayfa	15.04.2020
85	94	https://www.erdemir.com.tr/	15.04.2020
86	97	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
87	100	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
88	101	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
89	101	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
90	101	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
91	101	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
92	102	https://www.goal.com/tr	07.04.2020
93	102	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
94	103	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Engin Dilmaç arşivinden alınmıştır.	-
95	105	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
96	106	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
97	106	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
98	107	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Engin Dilmaç arşivinden alınmıştır.	-
99	108	https://www.bakka.gov.tr/	10.04.2020
100	109	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020

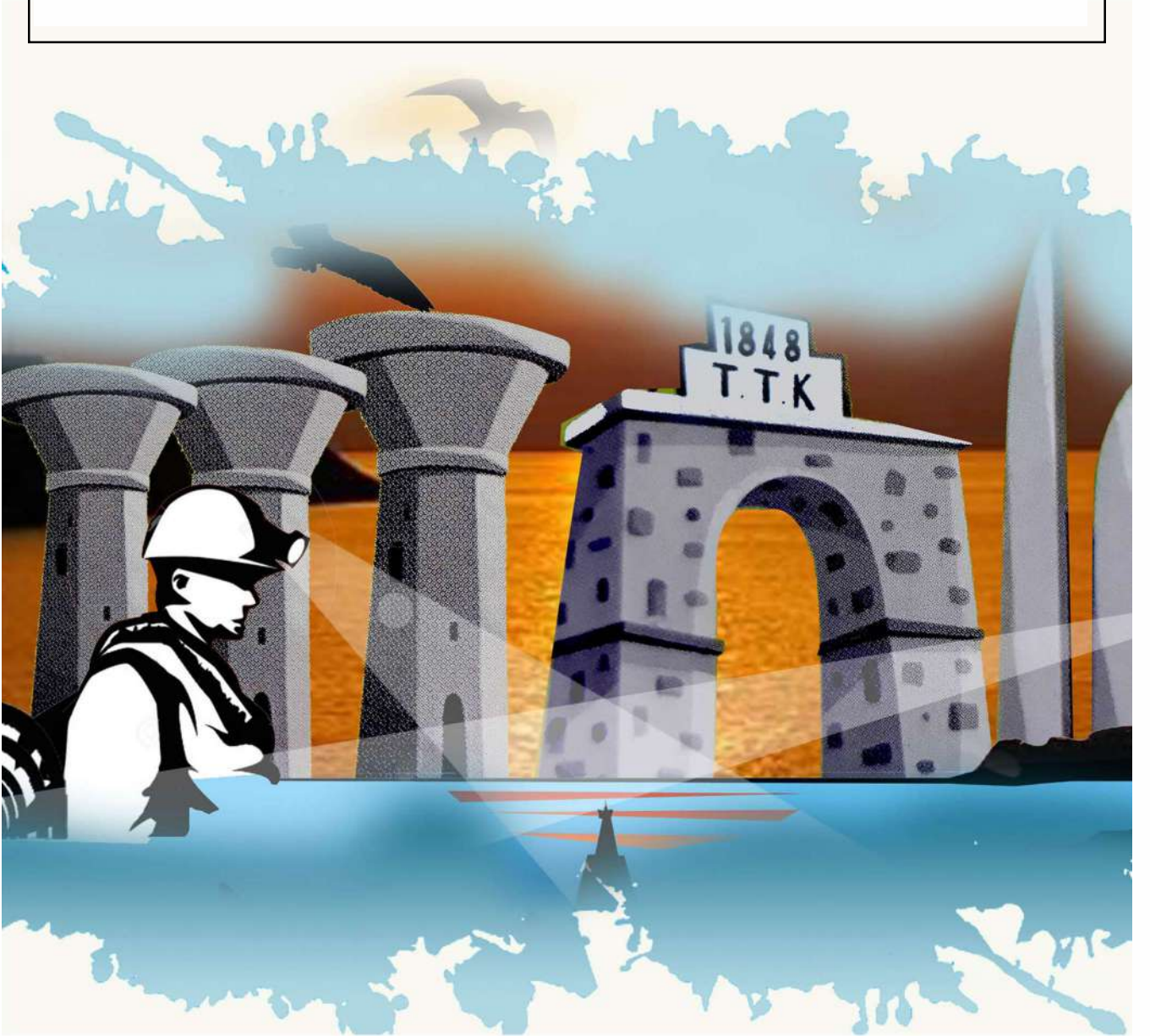
Sıra Numarası	Sayfa	Kaynak	Erişim Tarihi
101	110	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
102	111	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
103	112	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
104	112	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
105	112	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
106	112	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
107	112	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
108	113	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
109	113	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
110	113	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
111	113	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
112	113	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
113	114	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
114	114	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
115	114	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
116	114	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
117	114	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
118	115	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	10.04.2020
119	116	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
120	117	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-
121	118	http://zonguldak.gov.tr/ulasim	15.05.2020
122	119	https://ebilet.tcddtasimacilik.gov.tr/	15.05.2020
123	121	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
124	122	https://www.kdzeregli.bel.tr/	17.05.2020
125	124	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
126	125	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-
127	127	https://zonguldak.kutuphane.gov.tr/	28.04.2020
128	129	https://www.kdzeregli.bel.tr/	17.04.2020
129	130	https://www.kulturportali.gov.tr/	18.12.2019
130	130	https://www.kulturportali.gov.tr/	18.12.2019
131	131	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
132	132	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
133	133	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
134	134	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
135	134	https://www.haberturk.com/	22.02.2020
136	136	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
137	137	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
138	138	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
139	139	http://www.celikelvakfi.com/	14.03.2020
140	140	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
141	140	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
142	140	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
143	140	https://ebilet.tcddtasimacilik.gov.tr/	02.04.2020
144	141	Tarih Öğretmeni Gürdal Özçakır arşivinden alınmıştır.	-
145	141	Ömür Çelikdönmez, Devrek Tarihi, Devrek TSO Yayınları, Ankara 2000	-
146	142	zonguldaknostalji	-
147	142	https://zonguldak.diyaret.gov.tr/	18.04.2020
148	143	http://www.celikelvakfi.com/	22.04.2020
149	143	http://www.celikelvakfi.com/	30.04.2020
150	144	http://tahirkarauguz.com/	30.04.2020
151	144	http://tahirkarauguz.com/	02.05.2020
152	145	https://www.antoloji.com/	08.05.2020
153	145	http://zonguldak.gsb.gov.tr/	05.05.2020
154	146	Felsefe Öğretmeni Veysel Bircan arşivinden alınmıştır.	-
155	147	https://kiathm.csb.gov.tr/static/uploads/2018/11/zonguldak.pdf	26.04.2020
156	148	İnşaat Mühendisi Engin Komşu arşivinden alınmıştır.	-

Sıra Numarası	Sayfa	Kaynak	Erişim Tarihi
157	149	Sema Dönmez arşivinden alınmıştır.	-
158	151	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Engin Dilmaç arşivinden alınmıştır.	-
159	152	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
160	153	Sema Dönmez arşivinden alınmıştır.	-
161	155	http://bakkakutuphane.org/upload/dokumandosya/zonguldak-yemek-kitabi.pdf	26.04.2020
162	156	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
163	156	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
164	159	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
165	165	http://tahirkaraguz.com/yasami.html	26.04.2020
166	168	https://www.ktb.gov.tr/	26.04.2020
167	169	https://festivall.com.tr/	26.04.2020
168	173	https://w3.beun.edu.tr/	26.04.2020
169	174	https://www.trtspor.com.tr/haber/futbol/komurspor-gol-olup-yagiyor-106261.html	26.04.2020
170	178	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
171	178	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
172	179	Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
173	179	Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
174	179	Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
175	179	Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
176	179	Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
177	179	Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
178	179	Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
179	179	Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
180	180	https://w3.beun.edu.tr/	13.05.2020
181	181	http://www.kozlu.gov.tr/	14.05.2020
182	181	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
183	182	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
184	182	Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arşivinden alınmıştır.	-
185	183	Şehrimiz Zonguldak Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.	-

**BU ÖĞRETİM MATERYALİ ZONGULDAK İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNCE
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.**

PARA İLE SATILAMAZ

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci
Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

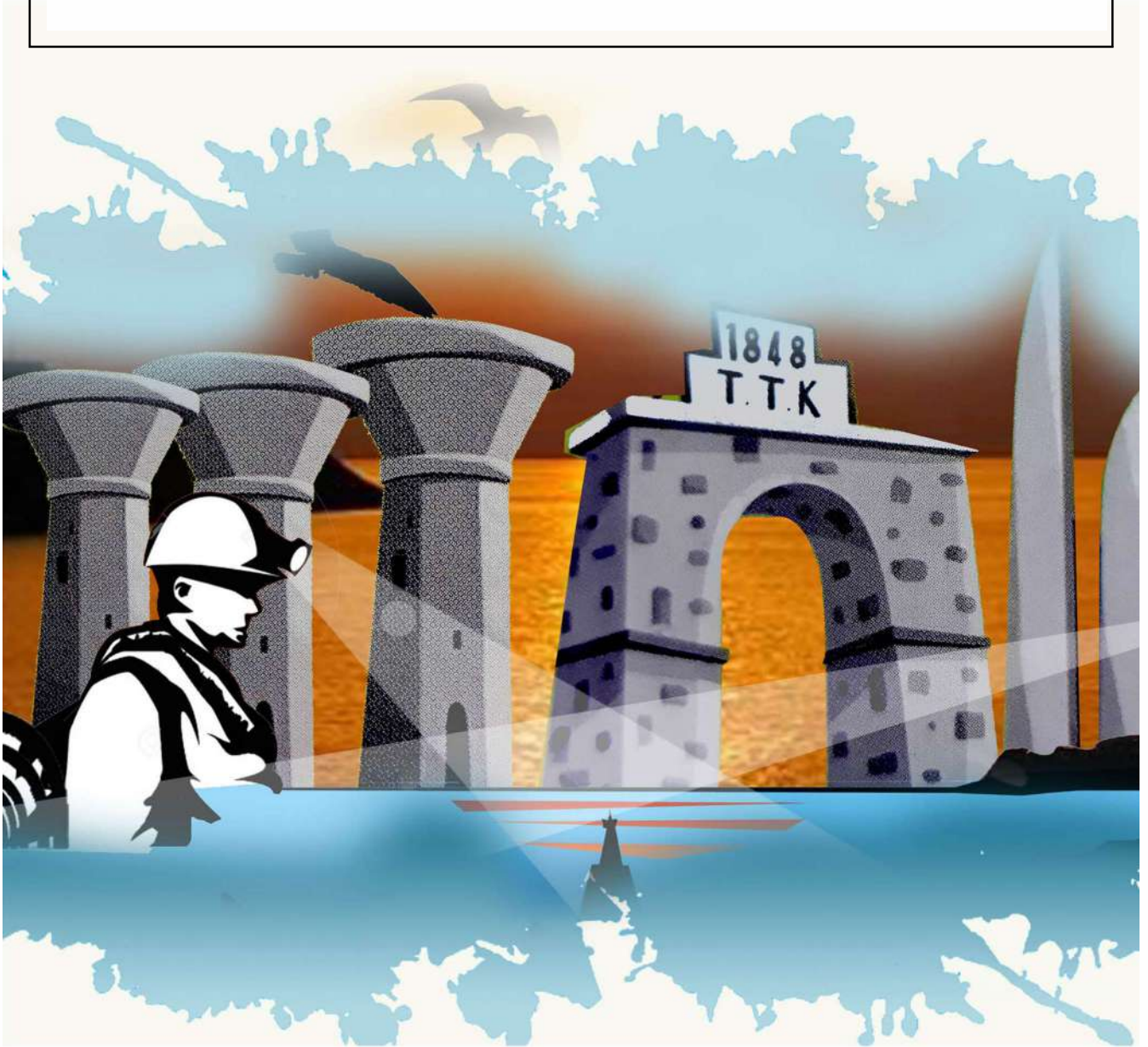

ISBN: 978-975-11-5351-7

**BU ÖĞRETİM MATERYALİ ZONGULDAK İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.**

PARA İLE SATILAMAZ

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5'inci
Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

ISBN: 978-975-11-5351-7

